

PAULO
KOELJO

Preljuba

OD ISTOG PISCA

DNEVNIK JEDNOG ČAROBNIKA

ALHEMIČAR

BRIDA

ANĐEO ČUVAR

NA OBALI REKE, PJEDRE SEDELA SAM I PLAKALA

PETA GORA

VERONIKA JE ODLUČILA DA UMRE

DJAVO I GOSPODJICA PRIM

JEDANAEST MINUTA

PRIRUČNIK ZA RATNIKA SVETLOSTI

ZAHIR

VEŠTICA IZ PORTOBELA

POBEDNIK JE SAM

ALEF

RUKOPIS OTKRIVEN U AKRI

PAULO
KOELJO

Preljuba

S portugalskog preveo
Jovan Tatić

Svakog jutra kada otvorim oči i ugledam ono što zovu „novi dan“, dođe mi da ih odmah zatvorim i ne ustanim iz kreveta. Ali mora se.

Imam divnog muža, ludo zaljubljenog u mene, koji je uz to i vlasnik uglednog investicionog fonda i koji se svake godine - protivno njegovoj volji - pojavljuje na spisku trista najbogatijih ljudi u Švajcarskoj koju sastavlja časopis Bilan.

Imam dvoje dece, svoju „svrhu postojanja“ (kako kažu moje drugarice). Rano ujutru im služim doručak i odvodim ih u školu - pet minuta peške od kuće - gde imaju celodnevnu nastavu, tako da ja mogu da radim i planiram svoje vreme. Posle časova o njima se brine dadilja Filipinka, dok se muž i ja ne vratimo kući.

Volim svoj posao. Priznata sam novinarka u uglednim dnevnim novinama koje se mogu kupiti u skoro svim trafikama u Ženevi, gradu u kojem živimo.

Jednom godišnje odlazim na odmor s porodicom, najčešće na rajska mesta s divnim plažama, u „egzotičnim“ zemljama gde je lokalno stanovništvo siromašno, što čini da se mi osećamo još bogatiji, privilegovaniji i zahvalniji za sve dobro što nam je život pružio.

Još se nisam predstavila. Drago mi je, zovem se Linda. Imam trideset jednu godinu, visoka sam sto sedamdeset pet santimetara, teška šezdeset osam kilograma i oblačim se u najskupljim radnjama koje postoje (zahvaljujući bezgraničnoj darežljivosti mog muža). Kod muškaraca izazivam požudu, a kod žena zavist.

Međutim, svakog jutra kada otvorim oči i ugledam ovaj idealni svet o kojem svi sanjaju a malo njih uspe da

ga osvoji, znam da će mi dan biti poražavajući. Do početka ove godine ništa nisam dovodila u pitanje. Naprosto sam živela svoj život iako sam se ponekad osećala krivom što imam više nego što zaslužujem. Jednog lepog dana, dok sam svima spremala doručak (sećam se da je već bilo proleće i da je vrt počinjao da cveta), upitala sam se: „Dakle, to je to?”

Nije trebalo sebi da postavim to pitanje. Ali za to je bio kriv pisac koga sam prethodnog dana intervjuisala ikoji mi je u jednom trenutku rekao:

- Ni najmanje me ne zanima da budem srećan. Radije živim zaljubljen, što je opasno jer nikada ne znamo šta nas čeka.

Tada sam pomislila: jadan čovek. Nikad nije zadovoljan. Umreće tužan i pun gorčine.

Sutradan sam shvatila da nikada ne rizikujem.

Uvek znam šta me čeka: još jedan dan, potpuno isti kao prethodni. Zaljubljena? Pa, volim svog muža, što je garancija da neću pasti u depresiju zato što moram da živim s nekim iz finansijskih razloga, zbog dece ili društva.

Živim u najbezbednijoj zemlji na svetu, život mi je potpuno uređen, dobra sam majka i supruga. Vaspitana sam u strogoj protestantskoj tradiciji i planiram da isto tako vaspitam svoju decu. Ne pravim rizične korake jer znam da mogu sve da upropastim. Sve radim maksimalno efikasno s minimalnim uključivanjem emocija. U mladosti sam patila zbog neuzvraćenih ljubavi kao i svi drugi.

Ali od kada sam se udala vreme je stalo.

Sve dok nisam naletela na tog prokletog pisca i njegov odgovor. Pobogu. čega ima lošeg u svakodnevici ili dokolici?

Da budem iskrena, baš ničega, Osim...
...osim pritajenog velikog straha da se sve ne promeni i zatekne me potpuno nespremnu. Da li bih bila u stanju da se sama suočim sa svetom kada bi mi muž umro? Da, odgovorila sam samoj sebi, jer bi od njegovog nasleđstva moglo da živi nekoliko generacija. A kada bih ja umrla, ko bi brinuo o mojoj deci? Moj obožavani muž. Ali on bi se na kraju oženio nekom drugom jer je bogat, šarman-tan i pametan. Da li bi moja deca bila u dobrim rukama? Prvo sam pokušala da odgovorim na sva svoja pitanja. I što sam više odgovarala, javljalo se više pitanja. Da li će on naći ljubavnicu kada ostarim? Da li već ima nekoga, jer više ne vodimo ljubav kao nekada? Da li misli da ja imam nekoga, jer poslednje tri godine nisam mnogo zainteresovana za seks?

Nikada nismo jedno drugom pravili ljubomorne scene i zbog toga sam bila ponosna, ali od tog prolećnog jutra počela sam da sumnjam da je uzrok tome potpuni nedostatak ljubavi i sa moje i sa njegove strane. Svesrdno sam se potrudila da ne razmišljam više o tome.

Tokom čitave sedmice svakog dana sam posle posla išla u Ronsku ulicu. Ništa me posebno nije zanimalo, ali sam barem osećala da - recimo - menjam nešto. Da mi je potrebno nešto što mi ranije nije trebalo. Otkrivala sam nove kuhinjske aparate, iako u svetu kuhinjskih aparata teško može da se pojavi nešto novo. Izbegavala sam prodavnice za decu da ne bih razmazila decu poklonima. Takođe nisam išla u prodavnice za muškarce da iznena-dna darežljivosti ne bi izazvala sumnju kod mog muža.

Kada bih stigla kući i ušla u svoje čarobna kraljevstvo, sve je delovala divno u prva tri ili četiri sata, dok ne bi

svi otišli na spavanje. Tada me je, postepeno, obuzimao moj užas.

Pretpostavljam da je zaljubljenost za mlade i da je sasvim uobičajeno ne biti zaljubljen u mojim godinama. Ali nije to uzrok mog straha.

Danas, nekoliko meseci kasnije, podeljena sam između paničnog straha da će se sve promeniti i paničnog straha da se ništa neće promeniti do kraja mog života. Neki kažu da, kako se približava leto, počinjemo da dobijamo pomalo čudne ideje, osećamo se manjima jer provodimo više vremena na otvorenom i to nam daje predstavu o veličini sveta. Horizont je udaljeniji, dalje od oblaka i kućnih zidova.

Možda. Ali ja više ne spavam dobro, i to ne zbog vrućine. Kada padne noc i niko me ne vidi, plašim se svega: života, smrti, ljubavi i nedostatka ljubavi, činjenice da se svaka novina pretvara u naviku, osećaja da gubim najbolje godine svog života u svakodnevicu koja će se ponavljati dok sam živa i panike da se suočim s nepoznatim, ma koliko ono bilo uzbudljivo i intrigantno.

Kao što biva, pokušavam da se utešim tuđim patnjama.

Uključim televizor, gledam prve vesti na koje naletim. Gledam beskrajan niz vesti o nesrećama, ljudima raseljenim zbog prirodnih katastrofa, izbeglicama. Koliko bolesnih ima na svetu u ovom trenutku? Koliko njih pati, u tišini ili uz viku, zbog nepravde i izdaje? Koliko ima siromašnih, nezaposlenih i uhapšenih?

Menjam kanal. Gledam neku seriju ili film i zaokupim se nekoliko minuta ili sati. Umirem od straha da mi se muž ne probudi i pita me: „Šta ti je, ljubavi?" Jer bih morala da mu kažem da je sve u redu. Još gore bi bilo kada bi - kao

što se desilo dva ili tri puta prošlog meseca - čim legne-
mo on rešio da spusti ruku na moju butinu i polako krene
na gore i počne da me miluje. Mogu da odglumim orga-
zam - to sam već mnogo puta uradila - ali ne mogu tek
tako da odlučim da budem vlažna.

Morala bih da kažem da sam premorena i on bi me,
nikada ne pokazujući ljutnju, poljubio, okrenuo se na
drugu stranu, pogledao najnovije vesti na svom tabletu i
sačekao sledeći dan. A tada bih se molila da on bude umo-
ran, mnogo umoran.

Ali nije baš uvek tako. Ponekad ja moram da preuzmem
inicijativu. Ne mogu da ga odbijem dve noći zaredom
inače će pronaći ljubavnicu, a nikako ne želim da ga izgu-
bim. Ako unapred malo masturbiram, uspem da budem
vlažna i sve se vraća u normalu.

„Sve se vraća u normalu“, znači: ništa neće biti kao rani-
je, kao u vreme kada smo jedno za drugo bili zagonetka.
Održati isti žar posle deset godina braka deluje mi
protivprirodno. I svaki put kada glumim zadovoljstvo u
krevetu, pomalo umirem iznutra. Pomalo? Mislím da se
praznim brže nego što sam mislila.

Moje prijateljice misle da imam sreće - jer ih lažem da
često vodimo ljubav, kao što one mene lažu da ne znaju
kako to da njihovi muževi ne gube interes. Tvrde da seks
u braku pruža pravo zadovoljstvo u prvih pet godina i da
je posle toga neophodno uneti malo „fantazije“. Zažmuriš
i zamisliš da je na tebi komšija i da radi stvari koje se muž
nikada ne bi usudio. Zamišljaš da se daješ komšiji i mužu
u isto vreme, sve moguće perverzije i sve zabranjene igre.

Danas, kada sam vodila decu u školu, posmatrala sam

svog komšiju. Nikada ga nisam zamišljala na sebi - radije bih zamislila mladog novinara koji radi sa mnom i koji uvek deluje kao da je usamljen i da pati. Nikada nisam videla da je pokušao nekoga da zavede i baš u tome je njegov šarm. Sve kolegice u redakciji bar jednom su prokomentarisale da bi „volele da ga malo neguju, jadnička“. Verujem da je svestan toga i da se zadovoljava ulogom predmeta žudnje. Možda oseća isto što i ja: užasan strah da napravi pogrešan korak i sve upropasti - posao, porodicu, prošli i budući život.

Ali... da se vratim na komšiju, dok sam ga jutros posmatrala, imala sam ogromnu želju da zaplačem. Prao je kola i podsetio me na mog muža i mene. Pomislila sam kako ćemo i mi jednog dana raditi isto to. Deca će porasti i odseliti se u drugi grad, ili čak u inostranstvo, mi ćemo biti u penziji i praćemo naša kola - iako možemo da platimo nekome da to učini umesto nas. Ali kada se uđe u odredjene godine, važno je raditi nevažne stvari da bi vreme prošlo, da bismo pokazali drugima da nam telo i dalje dobro funkcioniše, da nismo izgubili osećaj za novac i da bismo i dalje obavljali jednostavne poslove sa skromnošću.

Jedna čista kola više ne znače mnogo svetu. Ali jutros je mom komšiji to bila jedina bitna stvar. Poželeo mi je odličan dan, osmehnuo se i nastavio sa svojim poslom kao da se bavi Rodenovom skulpturom.

Ostavljam kola na parkingu - „Koristite javni prevoz do central Ne zagadjujte više prirodu!“ - hvatam autobus kao i svakog dana i na putu do posla posmatram uvek iste stvari. Ženeva kao da se nije ništa promenila od mog detinjstva: stare gospodske kuće prkose između

zgrada koje je sagradio neki ludi gradonačelnik koji je pedesetih godina prošlog veka otkrio „novu arhitekturu“. Kad god putujem, to mi nedostaje. Taj krajnje loš ukus, nedostaju mi zgrade od čelika i stakla, odsustvo brzih traka u saobraćaju, korenje drveća koje je podiglo asfalt na trotoarima i o koje se stalno saplićemo, javni parkovi s misterioznim drvenim ogradicama u kojima rastu svakakve trave, jer „takva je priroda“... Uostalom, grad različit od svih ostalih koji su se modernizovali i izgubili čar. Ovde i dalje kažemo „dobar dan“ kada sretnemo nekog nepoznatog na ulici i „doviđenja“ kada izlazimo iz radnje u kojoj smo kupili samo flašu vode i verovatno se nikada u nju nećemo vratiti. I dalje razgovaramo sa nepoznatim osobama u autobusu, iako ostatak sveta misli da su Švajcarci diskretni i suzdržani.

Kako se samo varaju! Ali samo neka misle, jer tako ćemo sačuvati naš način života još pet ili šest vekova, dok varvari ne pređu Alpe sa svojim fantastičnim elektronskim napravama, stanovima s malim spavaćim sobama i velikim dnevnim boravcima, da bi impresionirali goste, prekomerno našminkanim ženama, preglasnim muškarcima koji uznemiravaju komšije i tinejdžerima koji se buntovno oblače ali umiru od straha šta će roditelji da im kažu.

Neka svi misle da samo gajimo krave i proizvodimo sir, čokoladu i satove. Neka misle da u Ženevi na svakom ćošku ima banka. Nimalo nismo zainteresovani da izmenimo tu sliku. Srećni smo bez varvarskih invazija. Naoružani smo do zuba - pošto je vojni rok obavezan, svaki Švajcarac ima pušku u kući - ali retko se desi da neko na nekoga puca.

Srećni smo što se već vekovima ništa ne menja. Pono-

sni smo što smo ostali neutralni kada je Evropa svoje sinove slala u besmislena ratove. Raduje nas što ne moramo nikom da objašnjavamo zašto Ženeva nije atraktivan grad, sa svojim kafeima s kraja XIX veka i staricama koje šetaju gradom.

Možda je „srećni smo“ lažan iskaz. Svi su srećni osim mene, koja u ovom trenutku idem na posao i razmišljam šta sa mnom nije u redu.

Još jedan dan i novine se trude da pronađu neku zanimljivu vest koja nema veze s redovnim saobraćajnim udesima, krađama (ne oružanim) i požarima (gde stižu desetine vozila s veoma obučenim osobljem koje potopi neki starinski stan jer je dim od pečenja zaboravljenog u rerni uplašio komšiluk).

Još jedan povratak kući, zadovoljstvo pripremanja hrane, postavljanje stola i porodica okupljena oko trpeze, zahvaljujemo se Bogu za hranu koju imamo. Još jedno veče kada posle večere svako ide u svoj kutak - otac pomaže deci da u rade domaće zadatke, majka posprema kuhinju i ostavlja novac za bedinerku koja dolazi sutra rano ujutru.

Tokom ovih meseci bilo je trenutaka kada sam se odlično osećala. Mislila sam da mi život ima smisla, da je to uloga ljudskog stvora na Zemlji. Deca vide da je majka mirna, muž je ljubazan i pažljiv i kuća deluje kao da zrači sopstvenom svetlošću. Mi smo primer sreće ostatku ulice, grada, kantona, zemlje.

I onda, iznenada, bez ikakvog vidljivog razloga, ulazim pod tuš i briznem u plač. Plačem u kupatilu jer tako niko ne može da čuje moje jecaje i da mi postavi pitanje koje najviše mrzim: "Jesi li dobro?"

Jesam, zašto ne bih bila? Zar vidite da u mom životu nešto ne valja?

Ništa.

Jedino me noć strašno plaši.

A dan me ne ispunjava nikakvom voljom.

Srećne slike prošlosti i stvari koje su mogle biti ali nisu.

Neispunjena želja za avanturom.

Užas zbog nepoznavanja budućnosti moje dece.

I onda po glavi počinju da mi se vrzmaju samo loše misli, uvek iste, kao da neki zao duh čuči u uglu sobe i čeka da me zaskoči i kaže mi da je to što ja zovem „sreća“ samo prolazno stanje koje ne može dugo da traje. To sam uvek znala, zar ne?

Hoću da se promenim. Moram da se promenim. Danas sam na poslu bila nervoznija nego obično, iznervirala sam se samo zato što je jednom stažisti trebalo dugo da mi nešto pogleda. Nisam takva, ali polako gubim kontakt sa sobom.

Glupo je kriviti onog pisca i intervju. Meseci su prošli od onda. On je samo otpužio vulkan koji može da prorađi u bilo kom trenutku i poseje smrt i razori sve u svojoj okolini. Da to nije uradio on, uradio bi neki film, knjiga, neko s kim bih razmenila dve ili tri reči. Pretpostavljam da ima ljudi koji puštaju da pritisak u njima raste godina-ma, a da to ne primete, i jednog lepog dana zbog najsitnije gluposti izgube glavu.

Onda kažu: „Dosta je bilo. Ne želim dalje ovako.“

Neki se ubiju. Neki se razvedu. Neki odu u siromašne delove Afrike da pokušaju da spasu svet.

Ali znam ja sebe. Znam da će moja jedina reakcija biti da ugušim ono što osećam, dok me neki rak ne izjede

iznutra. Jer zaista verujem da je veliki broj bolesti izazvan potisnutim emocijama.

Budim se u dva ujutru i zurim u plafon iako znam da ujutru moram da ustanem rano - to je jedna od stvari koje naprosto ne podnosim. Umesto da razmišljam o nečemu korisnom, kao na primer „šta se dešava sa mnom“, misli naprosto ne mogu da kontrolišem. Ima dana - srećom retkih - kada se pitam da li treba da potrazim pomoć u nekoj psihijatrijskoj klinici. Ne izbegavam to zbog posla ili muža, već zbog dece. Ona ni po koju cenu ne smeju da primete kako se osećam.

Sve je postalo intenzivnije. Ponovo razmišljam o braku - svom - u kojem ljubomora nikada nije bila razlog za svađu. Ali mi žene imamo šesto čulo. Možda moj muž ima drugu i ja to podsvesno osećam. Ali opet, s druge strane, nemam nikakvog osnova da u to posumnjam.

Zar to nije čudno? Da li je moguće da sam se ja, od svih muškaraca na ovom svetu, udala za jedinog koji je savršen? Ne pije, ne izlazi uveče, nema dan rezervisan za svoje društvo. Čitav život mu se vrti oko porodice.

Bio bi to san da nije mora. Jer je moja odgovornost da uzvratim ravnom merom ogromna.

Tako shvatam da reči kao što su „optimizam“ i „nada“, koje nalazimo u svim knjigama koje pokušavaju da nas učine sigurnima i spremnima za život, nisu ništa više od toga: reči. Mudraci koji su ih izgovorili možda su tražili smisao za njih i upotrebili su nas kao zamorčice, da vide kako ćemo reagovati na taj nadražaj.

U stvari, umorna sam od srećnog i savršenog života. A to može da bude samo simptom mentalne bolesti.

Tonem u san s tom mišiju. Ko zna, možda zaista imam neki ozbiljan problem?

Idem da ručam s prijateljicom.

Predložila je da se nađemo u japanskom restoranu za koji nikada nisam čula - što je čudno jer obožavam japansku hranu. Zaklela se da je mesto odlično, iako malo daleko od mog posla.

Nije bilo lako pronaći to mesto. Morala sam da promenim dva autobusa i da na ulici pitam gde se nalazi centar u kojem je „odličan restoran“. Sve mi je odvratno - enterijer, stolovi prekriveni papirnim stolnjacima, nikakav pogled. Ali bila je u pravu. Hrana je od najboljih koje sam probala u Ženevi.

- Uvek sam išla u isti restoran koji sam smatrala korektnim, ali ništa posebnim - kaže mi ona. - Sve dok mi prijatelj koji radi u diplomatskoj misiji Japana nije preporučio ovo mesto. Prvi utisak mi je bio odvratan, kao verovatno i tebi. Ali vlasnici rade u restoranu i u tome je čitav štos.

Uvek idem u iste restorane i naručujem ista jela, mislim se. Čak ni tu više nisam u stanju da rizikujem.

Moja prijateljica uzima antidepresive. Poslednje što želim jeste da s njom razgovaram o tome, jer sam danas došla do zaključka da sam na korak od bolesti i to ne želim da prihvatim.

Upravo zato što sam sebi rekla da je to poslednja stvar koju želim da uradim, to je prvo što činim. Tuđa nesreća nam uvek pomogne da naša izgleda manja.

Pitam je kako je.

- Mnogo bolje. Iako je bilo potrebno dosta vremena da lekovi počnu da deluju, jednom kada taj proces otpočne,

povratimo zanimanje za stvari koje iznova dobijaju boju i ukus.

Drugim rečima: patnja se pretvorila u još jedan izvor prihoda farmaceutske industrije. Da li ste tužni? Popijte ovu pilulu i vaši problemi će biti rešeni.

Pažljivo je ispitujem da li bi želela da učestvuje u velikoj priči o depresiji koju pripremaju moje novine.

- Ne vredi. Ljudi sada sve što osećaju dele s drugima na internetu. A postoje i lekovi.

O čemu se to priča na internetu?

- O propratnim pojavama lekova. Niko nije zainteresovan za simptome drugih jer mogu biti zarazni. Najednom možemo da počnemo da osećamo nešto što ranije nismo. Ništa više?

- Meditativne vežbe. Ali ne verujem da mogu mnogo da koriste. Isprobala sam sve, ali poboljšanje sam osetila tek kada sam rešila da priznam sebi da imam problem. Zar saznanje da nisijedina ne pomaže? Zar nije dobro da svi podele ono što osećaju u depresiji?

- Nikako. Ko je izašao iz pakla nema ni najmanju želju da zna kako se život tamo nastavlja.

Zašto si provela tolike godine u takvom stanju?

- Zato što nisam verovala da mogu da budem u depresiji. I zato što su sve moje prijateljice, uključujući i tebe, govorile da pričam gluposti, da ljudi koji zaista imaju problema nemaju vremena da budu u depresiji.

Istina je; upravo sam to bila rekla.

Insistiram: možda bi neki članak u novinama ili tekst u nekom blogu pomogao ljudima da lakše podnesu bolest i potraže pomoć. Pošto ja nisam u depresiji i ne znam

kako je to - naglašavam - da li bi mogla da mi kaže nešto o tome?

Okleva. Prijateljica mi je, možda nešto posumnja.

- To ti je kao da si uletela u zamku. Znaš da si uhvaćena, ali ne uspevaš...

Upravo sam to pomislila pre nekoliko dana.

Ona počinje da niže stvari koje su uobičajene za sve koji su bili u „paklu“, kako ona to naziva. Nedostatak volje da se ustane iz kreveta. Osećaj da je i za najjednostavnije zadatke potreban natčovečanski napor. Osećaj krivice zato što ne postoji nijedan razlog da se tako osećaš, dok u svetu ima toliko ljudi koji zaista pate.

Pokušavam da se skoncentrišem na odličnu hranu koja je sada već počela da gubi ukus. Moja prijateljica nastavlja:

- Apatija. Glumiš da si radosna, glumiš da si tužna, glumiš orgazam, glumiš da se dobro provodiš, glumiš da si dobro spavala, glumiš da živiš. Dok ne dođe trenutak kada stigneš do zamišljene crvene linije i tada shvatiš da ako je pređeš - nema povratka. Tada prestaješ da se buniš, jer dokle god se buniš, znači da se boriš protiv nečega. Prihvataš da vegetiraš i pokušavaš da to sakriješ od svih. Što je vrlo naporan posao.

Šta je izazvalo tvoju depresiju?

- Ništa posebno. Ali čemu tolika pitanja? Da li ti osećaš neke simptome?

Naravno da ne!

Bolje da promenimo temu.

Pričamo o političaru koga ću intervjuisati prekosutra: u srednjoj školi mi je bio dečko, možda se i ne seća da smo se nekoliko puta poljubili i da me je milovao po dojčkama koje se još nisu bile ni formirale.

Moja prijateljica se oduševila. Ja samo pokušavam da ni na šta ne mislim - priključila sam reakcije na automatsku navigaciju.

Apatija. Još nisam došla dotle, bunim se zbog svega što se sa mnom dešava, ali pretpostavljam da će me uskoro - možda za koji mesec, dan ili sat - obuzeti nedostatak interesovanja za sve, i tada će biti teško povratiti se.

Deluje mi kao da moja duša lagano napušta telo i odlazi na meni nepoznato mesto, na „sigurno“ mesto gde joj nisam potrebna ni ja ni moje noćne panike. Kao da nisam u ružnom japanskom restoranu koji ima odličnu hranu, i kao da je sve što mi se dešava samo scena iz nekog filma koji slučajno gledam i na koji ne mogu da utičem.

Budim se i ponavljam jutarnje rituale - perem zube, spremam se za posao, budim decu, pripremam doručak za sve, smeškam se, govorim da je život lep. Svakog minuta i u svakom pokretu osećam težinu koju ne umem da definišem, kao životinja kojoj nije jasno kako se uhvatila u klopku.

Hrana gubi ukus, zato osmeh postaje još širi (da niko ne posumnja), nagon za plakanjem se guta, svetlo je sivo.

Jučerašnji razgovor mi nije prijao: počinjem da mislim da prestajem da se bunim i da hitam ka apatiji.

Zar je moguće da niko to ne vidi?

Naravno da jeste. Uostalom, ja sam poslednja osoba na svetu koja će priznati da joj je potrebna pomoć.

Moj problem je u sledećem: vulkan se izlio i lava više ne može da se vrati nazad, da se posade drveće i trava i dovedu ovce da pasu.

Nisam to zaslužila. Uvek sam pokušavala da ispunim očekivanja svih. Ali sada se dogodilo, tu ne mogu ništa osim da pijem lekove. Ali možda ću već danas da smislim razlog

da napišem članak o psihijatriji i zdravstvenom osiguranju (to obožavaju), i da se onda upoznam s nekim dobrim

psihijatrom koga mogu da zamolim za pomoć, iako to ne bi bilo etički ispravno. Ali nije sve u životu etički ispravno.

Nemam nikakvu opsesiju koja bi me zaokupila i kao na primer da držim dijete, Nemam ni maniju spremanja, da uvek nalazim propuste u radu svoje bedinerke, koja dolazi u osam ujutru i radi do pet popodne, pere, pegla. čisti kuću i ponekad ode u samoposlugu. Ne mogu svoje frustracije da lečim tako što ću biti supermajka, jer bi to ostavilo posledice na deci za čitav život.

Krećem na posao i ponovo vidim komšiju kako pere kola. Ali zar ih nije oprao juče?

Ne uspevam da se suzdržim, prilazim mu i pitam ga što ponovo to radi.

- Ostalo je nekoliko stvari - odgovara, pošto mi je pozeleo dobar dan, pitao kako su moji ukućani i rekao da mi je haljina lepa.

Zagledam automobil, audi (jedan od nadimaka Ženeve je Audilend). Deluje mi besprekorno. On mi pokazuje nekoliko minijturnih mesta koja se još uvek ne sjaje kako bi trebalo.

Zapodevam malo razgovor i na kraju ga pitam šta misli, šta ljudi očekuju od života.

- To je lako. Da mogu da plate račune. Da kupe kuću kao što je vaša ili moja. Da imaju vrt sa drvećem, da ugošte decu i unuke nedeljnim ručkom. Da putuju po svetu kada se penzionišu.

To ljudi očekuju od života? Da li je moguće? Na ovom svetu nešto gadno ne valja, a kad to kažem ne mislim na ratove u Aziji ili na Bliskom istoku.

Pre nego što odem u redakciju treba da intervjuišem Jakoba, mog bivšeg dečka iz gimnazijskih dana. Ni to me ne uzbuđuje - stvarno gubim interesovanje za stvari. Slušam priču o državnim programima, a nisam to pitala.

Postavljam mu nezgodna pitanja, ali se on elegantno izvlači. Godinu dana je mlađji od mene, dakle trideset mu je godina, iako deluje kao da ima trideset pet. Tu opasku čuvam za sebe.

Naravno da mi je bilo drago da ga ponovo vidim, iako me do sada nije pitao šta sam uradila od života od kada smo krenuli svojim putevima posle mature. Usredsređen je na sebe, na svoju karijeru, budućnost, dok ja blesava gledam u prošlost, kao da sam i dalje devojka s protezom na zubima, kojoj uprkos tome druge devojke zavide,

Posle izvesnog vremena prestajem da ga slušam i uključujem automatsku navigaciju. Uvek isti scenario, uvek iste teme - smanjivanje poreza, borba protiv kriminala, bolja kontrola ulaska Francuza (zovu ih „graničari“) koji uzimaju radna mesta Švajcarcima. Godine prolaze a teme ostaju iste, problemi se ne rešavaju jer nikome nije zaista stalo.

Dvadeset minuta kasnije pitam sebe da li je ovaj nedostatak interesovanja posledica mog trenutnog čudnog stanja. Ali nije. Nema ničeg dosadnijeg od intervjuisanja političara. Bolje bi bilo da su me poslali da pišem o nekom zločinu. Ubice su mnogo autentičnije.

A i u poređenju s narodnim predstavnicima u bilo kom drugom delu sveta naši su manje zanimljivi i bezličniji. Nikoga ne zanimaju njihovi životi. Samo dve stvari mogu da izazovu skandal: korupcija i droga. Tada slučaj postaje ogroman i o njemu se piše duže negu što bi trebalo, zbog

apsolutnog nedostatka tema.

Ali ko želi da zna da li imaju ljubavnice, da li odlaze u javne kuće ili da li su priznali da su homoseksualci? Niko. Samo vi radite ono za šta ste izabrani, nemojte da probijete državni budžet i svi ćemo živeti u miru.

Predsednik države se menja svake godine (baš tako - svake godine) i ne bira ga narod, već Savet Federacije, telo koje sačinjava sedam ministara koji upravljaju državom Švajcarskom. S druge strane, svaki put kad prodjem ispred Muzeja lepih umetnosti vidim pozive za nove referendume.

Stanovništvo obožava da odlučuje o svemu - o boji kesa za smeće (pobedile su crne), o dozvoli za nošenje oružja (ogromna većina je bila „za“, tako da je Švajcarska zemlja s najviše oružja po glavi stanovnika), o broju minareta koji mogu biti izgrađeni u zemlji (četiri), o pravu na azil i iseljenicima (nisam ispratila, ali pretpostavljam da je zakon usvojen i daje na snazi).

- Gospodine Kenig.

Jednom su nas već prekidali. On ljubazno moli svog saradnika da pomeri sledeću obavezu. Moje novine su najuticajnije u francuskom delu Švajcarske i ovaj intervju mu može biti veoma bitan za sledeće izbore.

On se pravi da me ubeđuje i ja se pravim da verujem.

Ali već sam dovoljno čula. Ustajem, zahvaljujem mu i kažem da već imam sve što mi treba.

- Ništa ne fali?

Naravno da fali. Ali nije na meni da kažem šta.

- Šta kažeš da se nađemo posle posla?

Objašnjavam mu da moram da pokupim decu iz škole.

Nadam se da je video zlatnu burmu na mom prstu i pomislio: „Što je bilo, bilo je.“

U redu, da li bismo onda mogli da ručamo zajedno jednog dana?

Pristajem. Veoma lako se dam zavarati i kažem samoj sebi: ko zna, možda ima da mi kaže nešto zaista bitno, neku državnu tajnu, nešto što će promeniti politiku zemlje i što će povećati moj ugled kod glavnog urednika.

On odlazi do vrata, zaključava ih, vraća se ka meni i ljubi me. Prihvatam poljubac jer odavno to nismo radili. Jakob, koga sam možda volela nekada, danas je porodični čovek, oženjen jednom profesorkom. A ja sam porodična žena, udata za bogatog ali i vrednog naslednika.

Pomišljam da ga odgurnem i kažem mu da nismo više deca, ali lepo mi je. Ne samo da sam otkrila novi japanski restoran, već sada i radim nešto pogrešno. Uspela sam da prekršim pravila i svet mi se nije sručio na glavu! Odavno se nisam osećala tako srećno.

Svakog trenutka se osećam bolje, hrabrije, slobodnije. Sada radim nešto o čemu sam uvek maštala, još od gimnazijskih dana.

Spuštam se na kolena, otvaram mu šlic i počinjem da mu ližem penis. On me drži za kosu i kontroliše ritam. Za manje od jednog minuta svršava.

- Kako je ovo dobro!

Ne odgovaram. Istina je da sam ja mnogo više uživala nego on jer je imao prevremenu ejakulaciju.

Nakon greha strah da ne budem uhvaćena zbog počinjenog prekršaja.

Na putu ka redakciji kupujem četkicu i pastu za zube. Svakih pola sata odlazim u toalet da proverim da nije ostao

neki trag na licu ili na Versaće bluzi punoj vezenih dezena, savršenih za ostavljanje tragova. Krajem oka posmatram kolege, ali nijedan od njih (ili nijedna od njih - žene poseduju poseban radar za takve detalje) nije ništa primetio. Zašto se to dogodilo? Izgledalo je kao da je druga osoba ovladala mnome i gurnula me u tu mehaničku radnju u kojoj nije bilo ničeg erotskog, Da li sam želela da dokažem Jakobu da sam nezavisna žena, slobodna, gospodarica svoje sudbine? Da li sam to učinila da bih ga impresionirala, ili da bih pokušala da pobegnem od onoga što moja prijateljica naziva „pakao“?

Sve će se vratiti na staro. Ne nalazim se na raskrsnici. Znam u kojem pravcu treba ići i nadam se da ću s godinama uspeti da promenim smer svoje porodice da na kraju ne bismo pranje kola smatrali nečim izuzetnim. Za velike promene potrebno je vreme - a toga imam napretek. Barem se nadam.

Vraćam se kući i pokušavam da ne pokažem ni sreću ni tugu. Deci to ne promiče.

- Mama, danas si nešto čudna.

Želim da im kažem: jesam jer sam uradila nešto što se ne sme i uprkos tome se ne osećam nimalo krivom, samo se plašim da ne budem otkrivena.

Stiže i moj muž i po običaju me ljubi, pita kakav mi ja bio dan i šta imamo za večeru. Dajem mu uobičajene odgovore. Ako ne primeti ništa čudno u našoj svakodnevnoj rutini, neće posumnjati da sam danas popušila jednom političaru.

Što mi, uzgred, nije priuštilo nikakvo fizičko zadovoljnivo. A sada gorim od želje, potreban mi je muškarac,

mного poljubaca, treba mi da osetim bol i zadovoljstvo drugog tela na svom.

Kada smo se popeli u sobu, primetila sam da gorim od želje da vodim ljubav sa svojim mužem. Ali moram da se smirim - ne smem da preterujem da ne bi posumnjao.

Kupam se, ležem pored njega, oduzimam mu tablet iz ruku i stavljam ga na noćni stočić. Počinjem da mu milujem grudi i on se ubrzo uzbudi. Volimo se kao što dugo nismo. Kada malo glasnije zastenjem. on me moli da budem tiša da ne probudim decu, ali mu odgovaram da mi je dosta toga i da želim da se opustim.

Doživljam višestruke orgazma. Bože dragi, kako volim ovog čoveka! Na kraju smo mrtvi umorni i znojavi; odlazim da se ponovo okupam. On dolazi za mnom i igra se stavljajući mi tuš među noge. Molim ga da prestane jer sam umorna i treba da spavamo, ako nastavi ponovo će me uzбудiti.

Dok brišemo jedno drugo peškirom, u naglom pokušaju da po svaku cenu promenim način na koji se suočavam sa svakodnevicom, tražim da me vodi u noćni klub. Mislim da u tom trenutku pomišlja da se dešava nešto čudno.

- Sutra?

Sutra ne mogu, imam jogu.

- Kad si već načela temu, da li mogu nešto iskreno da te pitam?

Srce mi zastaje. On nastavlja:

- Zašto ti ideš na jogu? Mirna si žena, u ravnoteži sa samom sobom i vrlo dobro znaš šta želiš. Zar ne misliš da gubiš vreme?

Moje srce ponovo počinje da lupa. Ne odgovaram mu. Samo se smeškam i brišem mu lice.

Rušim se u krevet, sklapam oči i razmišljam: sigurno prolazim kroz neku krizu koja je tipična za žene koje su toliko dugo u braku. Proći će.

Ne mora svako da bude srećan sve vreme. U stvari, nikome to ne polazi za rukom. Treba naučiti nositi se sa stvarnim životom.

Draga depresije, ne približavaj mi se. Ne budi neprijatna. Idi juri druge koji imaju više razloga od mene da te pogledaju u ogledalu i kažu: „Kakav beskorisan život.“ Želela ti ili ne, znam kako da te pobedim.

Depresijo, gubiš vreme sa mnom.

Susret s Jakobom Kenigom odvija se baš kako sam zamišljala. Odlazimo u Perl di lak, skup restoran na obali jezera koji je nekada bio odličan, a danas je na gradskim jaslama. Cene su i dalje astronomske, iako je hrana užasna. Mogla sam da ga iznenadim s japanskim restoranom, ali znam da bi pomislio da nemam ukusa. Nekim ljudima je enterijer bitniji od hrane.

Sada vidim da sam dobro uradila. On pokušava da mi pokaže da je fantastičan poznavalac vina tako što ocenjuje „buke“, „teksturu“, „noge“, one tragove koji ostaju na unutrašnjem delu čaše kada se vino posle okretanja čaše smiri. Drugim rečima, pokazuje mi da je porastao, nije više momče iz školskih dana, shvatio je neke stvari, uspeo u životu i sada se razume u svet, vino, politiku, žene i bivše devojke

Kakve su to gluposti! Vino pijemo čitavog života. Znamo da prepoznamo kada je vino dobro a kada nije i to je sve što nam treba.

Ali dok se nisam upoznala sa svojim mužem, svi

muškarci koje sam sretala - a koji su sebe smatrali dobro vaspitanim - doživljavali su trenutak izbora vina kao lični trenutak slave. Svi se ponašaju po istom obrascu: s veoma usredsređenim izrazom lica mirišu čep, čitaju etiketu, daju dozvolu konobaru da im sipa probnu količinu, vrte čašu, podižu je da provere bistrinu, mirišu, polako ga uzimaju u usta, gutaju i, najzad, daju odobravajući znak glavom. Pošto sam takvoj sceni prisustvovala bezbroj puta, odlučila sam da promenim društvo i počela da izlazim sa štreberima, onima koje je studentska sredina odbacila. Za razliku od predvidivih i isfoliranih degustatora vina, štreberi su bili prirodni i nisu se ni najmanje trudili da me impresioniraju. Pričali su o stvarima u koje se nisam razumela. Smatrali su, na primer, da moram da znam, u najmanju ruku, šta je Intel, „jer to ime piše na svim kompjuterima“. A ja na to nikad nisam obratila pažnju. Pored štrebera sam se osećala kao najveća glupača, nimalo privlačna devojka; više su bili zainteresovani za pirateriju na internetu nego za moje grudi i noge. Onda sam se vratila bezbednom okruženju degustatora vina. Dok se nisam upoznala s muškarcem koji nije pokušavao da me zaseni svojim prefinjenim ukusom, niti je razgovarao o misterioznim planetama, Hobitima i kompjuterskim programima koji brišu tragove posećenih sajtova o kojima nisam imala pojma. Posle nekoliko meseci zabavljanja, tokom kojih smo posetili barem sto dvadeset mestašaca u okolini jezera na čijoj obali se nalazi Ženeva. zaprosio me je.

Odmah sam pristala.

Pitam Jakoba da li poznaje neki noćni klub, jer već godinama nisam u toku sa ženevskim noćnim životom

(ako se tako može nazvati), a odlučila sam da izadjem u provod. Oči su mu zablistale.

- Nemam vremena za to. Laska mi tvoj poziv, ali, kao što znaš, osim što sam oženjen, ne smem da budem vidjen u javnosti sa nekom novinarkom. Reći će da su tvoji tekstovi... Tendenciozni.

- ...da, tendenciozni.

Odlučujem da nastavim s igrom zavodjenja koja mi je uvek bila zabavna. Šta imam da izgubim? Uostalom, već poznajem sve puteve, stranputice, zamke i trikove.

Predlažem da mi priča malo više o sebi. O privatnim stvarima. Uostalom, nisam ovde kao novinarka, već kao žena i devojka iz mladosti.

Jasno naglašavam reč žena.

- Nemam privatni život - odgovara. - Nažalost, ne mogu da ga imam. Izabrao sam karijeru koja me je pretvorila u mašinu. Motri se na sve što kažem, dovodi se u pitanje, objavljuje.

Nije baš tako, ali njegova iskrenost me razoružava.

Znam da ispituje teren, hoće da zna gde gazi i dokle može da ide sa mnom. Nagoveštava da je „nesrećan u braku“, kao i svi zreli muškarci - nakon što probaju vino i na bezbroj načina daju do znanja koliko su moćni.

- Poslednje dve godine obeležilo je nekoliko meseci radosti, i još nekoliko izazova, ali ostatak se svodi na čuvanje položaja i pokušaje da se svima ugodi ne bih li bio ponovo izabran. Bio sam primoran da se odreknem svega u čemu uživam, kao na primer da plešem s tobom ove nedelje. Ili da satima slušam muziku, pušim ili radim bilo šta što drugi smatraju nepriličnim.

Kakvo preterivanje! Nikoga ne zanima njegov privat-

ni život.

- Možda je to zbog povratka Saturna. Svakih dvadeset devet godina Saturn se vrati na isto mesto gde je bio na dan kada smo se rodili.

Povratak Saturna?

Shvata da je previše rekao i kaže da bi bilo bolje da se vratimo na posao.

Ne. Moj povratak Saturna već se desio, moram da saznam šta to tačno znači. Drži mi čas astrologije: Saturnu je potrebno dvadeset devet godina da se vrati na mesto na kojem je bio u trenutku kada smo se rodili. Dok do toga ne dođe, smatramo da je sve moguće, da će se snovi ostvariti i da zidovi koji nas okružuju mogu biti srušeni. Kada Saturn napravi krug, romantični način razmišljanja nestaje. Izbori postaju definitivni i promena puta postaje skoro nemoguća.

- Nisam stručnjak, naravno. Ali sledeću priliku ću imati kada budem imao pedeset osam godina, kada se Saturn drugi put vrati.

Zašto si me pozvao na ručak, ako Saturn kaže da više nije moguće izabrati drugi put?

Razgovaramo već skoro sat vremena.

- Da li si srećna?

Molim?

- Primetio sam nešto u tvojim očima... tugu neobjašnjivu za tako lepu ženu, srećno udatu, koja ima dobar posao. Kao da sam pogledao svoje oči u ogledalu. Ponoviću pitanje: da li si srećna?

U zemlji u kojoj sam se rodila, odrasla i sada podižem svoju decu, niko ne postavlja takva pitanja. Sreća nije

vrednost koja se može precizno izmeriti, o kojoj se može odlučivati na referendumima, koju mogu da analiziraju stručnjaci. Ne pitamo druge ni koja kola voze, a kamoli nešto tako intimno i neodredivo.

- Ne moraš da odgovoriš. Tvoje ćutanje mi je dovoljno. Ne, ćutanje nije dovoljno. Ono nije odgovor. Samo je odraz iznenađenja, zbunjenosti.

- Ja nisam srećan - kaže on. - Imam sve što čovek može da poželi, ali nisam srećan.

Da nisu nešto stavili u gradsku vodu? Da ne žele da unište moju zemlju nekim hemijskim oružjem koje izaziva duboke frustracije u svima? Nije moguće da svako s kim razgovaram oseća isto.

Do sada ni reč nisam rekla. Ali namučene duše imaju tu neverovatnu sposobnost da se prepoznaju i zbliže, i umnože svoje boli.

Kako to da nisam primetila? Kako to da sam se usredsredila na površnost njegovih reči o politici i na folirantski način degustiranja vina?

Povratak Saturna. Nesreća, Stvari koje nikada ne bih očekivala da čujem od Jakoba Keniga.

Tada, baš tog trenutka - gledam na sat, tačno je 13.55 časova - ponovo se zaljubljujem u njega. Niko, čak ni moj divni muž, nikada me nije pitao da li sam srećna. Možda su me u detinjstvu roditelji i baba i deda pitali da li se radujem, to je sve,

Hoćemo li se ponovo videti?

Gledam u njega i više ne vidim dečka iz mladosti, već ambis kojem se svojevolejno približavam, ambis od kojeg ne želim da pobegnem ni po koju cenu. U deliću sekunde zamislim kako će mi besane noći postati nepodnošljivi-

je nego ikada jer sada imam konkretan problem: zaljubljeno srce.

Sve crvene lampice za uzburku koje postoje u mojoj svesti i podsvesti počinju da trepću.

Onda kažem sebi: kakva si ti glupača, sve što želi jeste da te odvuče u krevet. Baš ga briga za tvoju sreću.

Zatim, skoro samoubilačkim geslom, pristajem. Ko zna, možda će biti dobro za moj brak da odem u krevet s nekim ko mi je u mladosti samo dodirnuo grudi, eto juče pre podne sam mu popušila, a uveče imala višestruki orgazam.

Pokušavam da se vratim na priču o Saturnu, ali on je već tražio račun i priča telefonom, javlja da će zakasni ti pet minuta.

- Molim te, ponudi mu kafu i vodu.

Pitam ga s kim je razgovarao i on mi kaže da je to bila njegova supruga. Direktor velike farmaceutske kuće želi da ga vidi i, možda, uloži nešto novca u ovoj poslednjoj fazi njegove kampanje za Državni savet. Izbori se brzo približavaju.

Ponovo se prisećam daje oženjen. Da je nesrećan. Da ne može da radi ono što voli. Da kruže glasine o njemu i supruzi - izgleda da ima slobodan brak. Moram da zaboravim onu varnicu koja me je opekla u 13.55 i treba da mi bude jasno da samo želi da me iskoristi.

To mi ne smeta dokle god je sve jasno. I meni treba neko da ga odvučem u krevet.

Stojimo na pločniku ispred restorana. On gleda okolo, kao da smo sumnjiv par. Pošto se uverio da nas niko ne posmatra, pali cigaretu.

Znači zato se plašio da ga neko ne vidi: zbog cigarete.

- Kao što se verovatno sećaš, ja sam važio za najperspektivnijeg učenika naše generacije. Morao sam da dokažem da su svi u pravu, jer imamo ogromnu potrebu za ljubavlju i odobravanjem. Žrtvovao sam izlaske s društvom da bih učio i tako odgovorio na očekivanja drugih. Maturirao sam s odličnim uspehom. Uzgred, zašto smo beše raskinuli?

Ako se on ne seća, kako ja da se setim? Mislim da su u onim vremenima svi međusobno flertovali i niko ni sa kim nije ostajao dugo.

- Diplomirao sam, postavljen sam za javnog pravobranioca, ušao sam u svet kriminalaca i nevinih ljudi, prevaranata i poštenog sveta. Ono što je trebalo da bude privremeni posao pretvorila se u životnu odluku: mogu da pomognem. Spisak klijenata je rastao. Moja slava je počela da se širi gradom. Moj otac je insistirao da je vreme da napustim sve i pređem da radim u advokatskoj kancelariji njegovog prijatelja. Ali moj entuzijazam je rastao sa svakim slučajem koji sam dobijao. S vremena na vreme sam se saplitan o neki prastari zakon koji nije primenljiv u našem vremenu. Bilo je potrebno promeniti mnogo toga u gradskoj administraciji.

Sve to piše u njegovoj zvaničnoj biografiji, ali drugačije zvuči kada on priča.

- U određenom trenutku sam pomislio da bih mogao da se kandidujem za poslanika. Odradio sam kampanju skoro bez ikakvih sredstava jer je moj otac bio protiv. Ali klijenti su bili za. Dobio sam izbore s minimalnom razlikom, ali uspeo sam.

Ponovo gleda okolo. Krije cigaretu iza leđa. Ali pošto

niko ne gleda, vuče još jedan dug dim. Oči su mu prazne, okrenute ka prošlosti.

- Kada sam počeo da se bavim politikom, spavao sam samo pet sati dnevno i uvek sam bio prepun energije. Sada imam potrebu da spavam osamnaest sati. Završio se medeni mesec s mojim mestom u svetu. Ostala je samo potreba da svima udovoljim, pre svih svojoj ženi, koja se kao mah-nita bori da bi moja budućnost bila fantastična. Marian je mnogo žrtvovala zbog toga i ne mogu da je razočaram.

Da li je ovo čovek koji me je malopre pozvao da se ponovo vidimo? Da li on zaista želi samo ovo - da izađe i razgovara s nekim ko može da ga razume jer se oseća isto kao on?

- Dakle, kada ćemo moći ponovo da se vidimo?

Ti reci.

Predlaže za dva dana. Kažem da imam čas joge. On traži da preskočim jogu. Objasnjavam mu da stalno izostajem i da sam obećala sebi da ću biti disciplinovanija.

Deluje razočarano. U iskušenju sam da prihvatim, ali ne smem da izgledam nestrpljiva i raspoloživa.

Život ponovo postaje zanimljiv jer pređašnju apatiju smenjuje strah. Kakva je samo radost strahovati da ne propustim priliku!

Kažem da to nije moguće, bolje da se dogovorimo za petak. On prihvata i javlja svom pomoćniku da mu upiše u raspored. Dovršava cigaretu i rastajemo se. Ne pitam ga zašto mi je toliko pričao o intimnim stvarima i on takođe ne dodaje ništa bitno onome što je rekao u restoranu.

Volela bih da pomislim da se tokom ovog ručka nešto promenilo. Još jedan među stotinama poslovnih ručko-

va koje sam imala, sa hranom koja nije mogla biti manje zdrava i pićem koje smo se pretvarali da pijemo, ali koje je ostalo skoro netaknuto kada smo na kraju naručili kafu. Gard se nikada ne sme spuštati, uprkos čitavoj onoj ceremoniji probanja.

Potreba da se svima udovolji. Povratak Saturna.

Nisam sama.

Novinarstvo nije nimalo glamurozno, kao što ljudi zamišljaju - intervjuisati poznate, dobijati pozive za fantastična putovanja, biti u kontaktu s moći, novcem, fascinantnijm svetom kriminala.

Mi u stvari veći deo vremena provodimo na svom radnom mestu, razdvojeni niskim pregradama od lesonita, s telefonskom slušalicom na uhu. Privatnost imaju samo šefovi u svojim providnim akvarijumima, čije se zavese s vremena na vreme zatvore. Kada to učine, oni i dalje znaju šta se dešava napolju, dok mi ne možemo više da čitamo s njihovih ribljih usana.

Novinarstvo u Ženevi, sa njenih 195.000 stanovnika, nešto je najdosadnije na svetu. Bacam pogled na današnje izdanje, iako već znam šta ću videti - stalni susreti stranih zvaničnika u sedištu Ujedinjenih nacija, uobičajeni protesti protiv ukidanja bankarske tajnosti i još neke stvari koje zaslužuju da budu istaknute na naslovnoj strani, kao *Bolesna gojaznost sprečava čoveka da udje u avion, Vuk desetkuje ovce u okolini grada, Fosili iz pretkolumbovske ere pronađeni u Sen-Žaržu i*, najzad, udarni naslov: *Nakon renoviranja, brod Ženeva vraćen u jezero, lepši nego ikada.*

Zovu me do jednog od radnih mesta. Hoće da čuju da li nam saznala nešto ekskluzivno na ručku s političarem. Kao što se dalo očekivati, viđeni smo zajedno.

Ne, odgovaram. Ništa čega nema u zvaničnoj biografiji. Ručak je bio planiran samo da bih se približila „izvoru“, kako nazivamo ljude koji nam daju važne informacije. (Što veću mrežu „izvora“ ima, novinar uživa veće poštovanje.)

Šef mi kaže da jedan drugi „izvor“ garantuje da, iako oženjen, Jakob Kenig ima aferu sa ženom drugog političara. Nešto me probada u onom mračnom kutku duše gde je depresija pokucala a ja odbila da otvorim.

Pitaju da li mogu malo više da mu se približim. Nisu previše zainteresovani za njegov seksualni život, ali taj „izvor“ je nagovestio da ga neko možda ucenjuje. Jedna strana metalurška grupa želi da zatre tragove fiskalnih problema u svojoj zemlji, ali nema načina da dođe do ministra finansija. Potreban im je neko da malo „pogura“.

Direktor objašnjava: nije nam meta poslanik Jakob Kenig, moramo da otkrijemo one koji pokušavaju da podriju naš politički sistem.

- To neće biti teško. Dovoljno je da mu kažemo da smo na njegovoj strani.

Švajcarska je jedna od retkih zemalja u svetu gde je reč dovoljna. U većini drugih zemalja neophodni su advokati, svedoci, potpisana dokumenta i pretnja tužbom ako tajnost bude prekršena.

- Potrebni su nam samo informacija i fotografije.

To znači da moram da mu se približim.

- To takodje neće biti problem. Naši izvori nam tvrde da ste već zakazali susret. Upisan je u njegov raspored, I ovo je zemlja bankarskih tajni! Svi znaju sve.

- Koristi ustaljenu taktiku.

„Ustaljena taktika“ se sastoji iz četiri tačke: 1. Počni pitanjem o bilo kojoj temi o kojoj sagovornik rado priča

u javnosti. 2. Pusti ga da govori što je duže moguće, tako će pomisliti da će mu novine posvetiti mnogo prostora. 3. Na kraju razgovora, kada bude uveren da je kontrola u njegovim rukama, postavi ono pitanje, jedino koje nas interesuje, tako da oseti da, ako ne odgovori, neće dobiti prostor koji je očekivao, te je dakle protraćio vreme. 4. Ako bude izbegavao direktan odgovor, preformuliši pitanje, ali insistiraj na temi. On će reći da to nikoga ne zanima. Ali potrebno je doći do jedne, barem jedne izjave. U devedeset devet odsto slučajeva sagovornik upadne u zamku.

To je dovoljno. Ostatak intervjua baciš i tu izjavu koristiš u članku koji nije o osobi koja je intervjuisana, već o važnoj temi, i sadrži novinarsku analizu, zvanične informacije, nezvanične, anonimne „izvore“ itd.

- Ako bude odbijao da odgovori, objasni mu da smo na njegovoj strani. Znaš kako novinarstvo funkcioniše. To će biti uzeto u obzir...

Znam kako funkcioniše. Novinarska karijera je kratka koliko i sportska. Rano stignemo do slave i moći i uskoro prepustimo mesto sledećoj generaciji. Malo je onih koji ostanu i napreduju. Drugi vide kako im životni standard opada, postaju kritični prema štampi, pišu blogove, drže predavanja i provode više vremena nego što je potrebno u pokušajima da impresioniraju prijatelje. Ne postoji međustanje.

Ja još uvek pripadam kategoriji „novinar koji obećava“. Ako uspem da dobijem pomenute izjave, verovatno dogođine još uvek neću čuti reči: „Moramo da smanjimo troškove a ti ćeš, s tvojim talentom i imenom, sigurno lako naći drugi posao.“

Da li ću biti unapređena? Da li ću moći da odlučujem šta treba da ide na naslovnu stranu: problem vuka koji proždire ovce, egzodus stranih bankara u Dubai i Singapur, ili neverovatan manjak nekretnina za iznajmljivanje. Kakav veličanstven način da se provede narednih pet godina...

Vraćam se na svoje radno mesto, obavljam još nekoliko beznačajnih telefonskih razgovora i čitam sve što me zanima na internetu. Oko mene kolege čine isto, očajno traže neku vest koja će učiniti da tiraž prestane da nam pada. Neko kaže da su uočene divlje svinje na pruzi koja spaja Ženevu i Cirihi. Da li je to vest?

Naravno. Kao i telefonski poziv koji sam upravo primila od osamdesetogodišnje gospođe koja se žali što zakon zabranjuje pušenje u restoranima. Kaže da leti nema problema, ali da ćemo na zimu imati mnogo više ljudi koji će umirati od upale pluća nego od raka pluća, jer će svi morati da puše napolju.

Šta ono beše radimo mi ovde u redakciji štampanih novina?

Ah, znam: obožavamo svoj posao i želimo da spase-mo svet.

Dok sedim u položaju lotosu, mirišljavi štapić je upaljen i iz zvučnika dolazi muzika koja nepodnošljivo podseća na onu koju čujemo u liftovima; započinjem „meditaciju“. Odavno su mi preporučili da probam. Bilo je to kada su mislili da sam „pod stresom“. (Zaista sam bila, ali i to je bilo bolje nego ovaj potpuni nedostatak interesovanja za život koji sada osećam.)

- Uskomešanost uma će vas uznemiravati. Neka vas to ne brine. Prihvatite misli koje se javljaju. Nemojte se

boriti protiv njih.

Odlično, upravo to i radim. Oslobađam se otrovnih emocija kao što su ponos, razočaranje, ljubomora, nezahvalnost, beskorisnost. Taj prostor popunjavam poniznošću, zahvalnošću, razumevanjem, savešću i milošću.

Pomišljam kako jedem više šećera nego što bi trebalo, a to je loše i za zdravlje i za duhovno telo.

Ostavljam sa strane mrak i očaj i prizivam sile dobra i svetlosti.

Prisećam se svakog detalja ručka s Jakobom,

Pevam mantru zajedno s ostalima.

Pitam se da li je istina ono što je glavni urednik rekao. Da li je Jakob zaista bio neveran? Da li je prihvatio ucenu? Instruktorica traži da oko sebe zamislimo svetlosni oklop.

- Svakog dana po čitav dan treba da živimo u ubeđenju da će nas ovaj oklop štiti od opasnosti i da više nećemo biti povezani s dvojnošću postojanja. Moramo tražiti središnji put, gde nema ni radosti ni patnje, samo duboki mir.

Postaje mi jasnije zašto toliko izostajem s časova joge. Dvojnost postojanja? Središnji put? To mi deluje protivprirodno koliko i nivo holesterola sedamdeset, koji moj lekar od mene zahteva.

Vizija oklopa izdržava samo nekoliko sekundi, zatim se razbija u paramparčad i zamenjuje je duboka ubeđenost da se Jakobu sviđa svaka lepa žena koju sretne. A šta ja imam s tim?

Vežbe se nastavljaju. Menjamo položaj i instruktorica, kao i na svakom času do sada, insistira da pokušamo, barem na nekoliko sekundi, da „ispraznimo um“.

Praznina je upravo stvar od koje najviše strepim i koja me najviše prati. Kada bi znala šta traži od mene... Ipak, ko sam ja da sudim o tehnici koja postoji već vekovima. Šta ja radim ovde?

Ah, znam: oslobađam se stresa.

Ponovo se budim usred noći. Odlazim do dečje sobe da vidim da li je sve u redu - opsesivna navika. ali svi roditelji to ponekad rade.

Vraćam se u krevet i zurim u plafon.

Nemam snage da kažem šta želim ili ne želim da radim. Zašto ne odlučim da prekinem s jogom? Zašto već jednom ne odlučim da pođem kod psihijatra i počnem da pijem magične pilule? Zašto ne mogu da se kontrolišem i prestanem da mislim na Jakoba? Uostalom, da li je on u bilo kojem trenutku nagovestio bilo šta osim da mu treba neko s kim bi mogao da razgovara o Saturnu i frustracijama s kojima se odrasli ljudi, pre ili kasnije, suoče.

Ne podnosim više sebe. Život mi liči na film u kojem se unedogled ponavlja ista scena.

Imala sam nekoliko časova psihologije dok sam studirala žurnalisliku. Na jednom od njih je profesor (prilično zanimljiv čovek, kako u učionici tako i u krevetu) rekao da postoji pet faza kroz koje će sagovornik u intervjuu proći: odbrana, hvaljenje samog sebe, samopouzdanje, ispovest i pokušaj da se opravda nakon ispovesti.

U životu sam izašla iz faze samopouzdanja i ušla u fazu ispovesti. Počinjem sebi da govorim stvari za koje bi bilo bolje da ostanu sakrivene.

Na primer: svet je stao.

Ne samo moj, već svih koji me okružuju. Kada se nađe-

mo s prijateljima, uvek pričamo o istim stvarima i ljudima. Razgovori deluju kao da su novi, ali sve je to samo bacanje vremena i energije. Pokušavamo da dokažemo da je život i dalje zanimljiv.

Svi pokušavaju da kontrolišu sopstvenu nesreću. Ne samo Jakob i ja, već verovatno i moj muž. Samo što on ne ispoljava ništa.

Ovakve stvari postaju jasne u ovoj opasnoj ispovednoj fazi u kojoj se nalazim. Ne osećam se usamljeno. Okružena sam ljudima koji imaju iste probleme. a svi se prave da život teče kao i pre. Kao i ja. Kao i moj komšija. Verovatno kao i moj šef i čovek koji spava pored mene.

Kad uđemo u određene godine, počnemo da koristimo masku sigurnosti i ubeđenosti. S vremenom se ta maska zalepi za lice i više ne možemo da je skinemo.

Kao deca naučimo da, ako plačemo, dobijemo pažnju; ako pokažemo da smo tužni, dobijemo utehu. Ako ne uspemo da ubedimo svojim osmehom, sigurno ćemo ubediti suzama.

Ali više ne plačemo - osim u kupatilu, kada nas niko ne čuje - niti se osmehujemo - samo svojoj deci. Ne pokazujemo svoja osećanja jer ljudi mogu da vide da smo ranjivi i da iz toga izvuku korist.

San je najbolji lek.

Nalazim se s Jakobom u dogovoreno vreme. Ovog puta ja biram mesto i zato odlazimo u prelep ali zapušten park Dezo-Viv, gde postoji još jedan loš restoran koji grad izdržava.

Jednom sam išla tamo da jedem s dopisnikom Fajnenšel tajmsa. Naručili smo martini, a konobar nam je doneo čincano.

Ovoga puta ništa od ručka - samo sendviči na travi.

On može do mile volje da puši jer pred nama puca pogled na sve strane. Vidimo svakog ko dolazi i odlazi. Dolazim u nameri da budem iskrena: nakon uobičajenih tema (vreme, posao, „kako je bilo u noćnom klubu?, „idem večeras“), odmah ga pitam da li ga neko ucenjuje zbog, recimo, vanbračne veze.

Nije iznenađen. Samo me pita da li razgovara s novinarkom ili s prijateljicom.

Ovog trenutka s prijateljicom. Ako potvrdiš, mogu ti dati svoju reč da će te novine podržati. Nećemo objaviti ništa o tvom privatnom životu, aii ćemo raskrinkati ucenjivače.

-Da, imao sam aferu sa ženom jednog prijatelja, koga preko posla verovatno i ti poznaješ. On ju je podstakao jer im je brak postao nezanimljiv. Shvataš?

Muž ju je podstakao? Ne, ne shvatam, ali potvrdno klimam glavom i prisećam se šta se desilo pre tri noći, kada sam doživela višestruki orgazam.

Ta veza i dalje traje?

- Interesovanje je nestalo. Moja žena je saznala. Ima stvari koje se ne mogu sakriti. Neki Nigerijci su nas slikali zajedno i sada prete da će objaviti fotografije, ali to ni za koga nije novost.

U Nigeriji se, znači, nalazi ta metalurška firma. Žena ti nije zapretila razvodom?

- Bila je ljuta dva ili tri dana, ne duže od toga. Ona ima velike planove za naš brak i pretpostavljam da u toj priči vernost nije ključni element. Bila je malo ljubomorna, tek da malo odglumi da joj je bitno, ali užasna je glumica. Samo nekoliko sati posle mog priznanja već se bila usredsredila na nešto drugo.

Koliko vidim, Jakob živi u svetu koji se dosta razlikuje od mog. Žene nisu ljubomorne, muževi podstiču supruge na vanbračne veze. Da ne propuštam ja nešto?

- Nema toga što vreme ne može da izleči. Zar ne?

Zavisi. U mnogim slučajevima vreme može da pogorša stvar. To se upravo dešava sa mnom. Međutim, došla sam ovde da intervjuišem, a ne da budem intervjuisana. zato neću ništa da kažem. On nastavlja:

- Nigerijci ovo ne znaju. ali dogovorio sam se s Ministarstvom finansija da im pripremi klopku. Da ih snimi, baš kao što su oni mene.

Tada shvatam da je moj članak upravo otišao u nepovrat, moja velika šansa da napredujem u industriji koja je sve dekadentnija. Nemam ništa novo da saopštim čitaocima - nema ni prevare, ni ucene, ni korupcije. Sve se odvija po švajcarskim standardima kvaliteta i izvrsnosti.

- Da li je to sve što si imala da pitaš? Možemo li da predjemo na drugu temu?

Da, sve sam pitala. A istini za volju i nemam drugu temu.

- Mislim da nedostaje pitanje zašto sam želeo ponovo da te vidim. Zašto sam želeo da znam da li si srećna. Da li misliš da sam zainteresovan za tebe kao ženu? Nismo više deca. Priznajem da sam bio iznenađen tvojom reakcijom u mom kabinetu i bilo mi je divno da ti svršim u usta, ali to nije dovoljan razlog da bismo bili ovde, pogotovo zato što onako nešto ne može da se ponovi na javnom mestu. Dakle, ne želiš da znaš zašto sam hteo da se ponovo nađem s tobom?

Kutija iznenađenja koja me je zatekla nespremnu onim pitanjem o sreći nastavlja da baca svetlost u druge mrač-

ne kutke. Zar on ne zna da se takva pitanja ne postavljaju?

Samo ako ti budeš hteo da mi kažeš - odgovaram da bih ga isprovocirala i pokušala najzad da stanem na put tom njegovom prepotentnom stavu koji me čini tako nesigurnom.

I dodajem:

Naravno da želiš da me odvučeš u krevet. Nećeš biti prvi koga ću odbiti.

On klima glavom. Pravim se da sam opuštena i komentarišem talase na inače mirnom jezeru u koje gledamo. Posmatramo kretanje vode kao da je najzanimljivije stvar na svetu.

Dok on nije uspeo da pronadje prave reči:

- Kao što si primetila, pitao sam te da li si srećna jer sam u tebi prepoznao sebe. Slični se privlače. Možda nisi videla isto to u meni, ali nije bitno. Možda si mentalno iscrpljena, ubeđena da tvoji nepostojeći problemi, a ti znaš da su nepostojeći, isisavaju tvoju energiju.

Pomislila sam isto to kada smo bili na ručku: lutajuće duše se međusobno prepoznaju i privlače da bi zaplašile žive.

- Osećam istu stvar - nastavlja. - S tom razlikom što su možda moji problemi konkretniji. U svakom slučaju, uhvatim se kako mrzim sebe što nisam uspeo da rešim ovo ili ono, kad već zavisim od odobravanja tolikih ljudi. I od toga se osećam heskorisnim. Pomišljao sam da zatražim stručnu pomoć, ali moja žena je bila protiv. Kaže da bi to, ako se otkrije, uništilo moju karijeru. Složio sam se s njom.

Dakle on o tome priča sa suprugom. Možda i ja učinim isto sa svojim mužem večeras. Umesto da idem u

noćni klub, mogu da sednem pred njega i sve mu ispričam. Kako bi reagovao?

- Naravno da sam mnogo puta grešio. Trenutno pokušavam da sagledam svet drugim očima, ali ne uspevam. Kada vidim nekoga kao što si ti, a mogu ti reći da sam već sreo mnogo ljudi u istoj situaciji, pokušam da im se približim i shvatim kako se oni s tim bore. Shvati, potrebna mi je pomoć i ovo je jedini način da do nje dođem.

Dakle o tome se radi. Ništa od seksa, ništa od velike romantične avanture koja će obasjati ovo sivo popodne u Ženevi. Radi se naprosto o terapijskoj podršci, kao što alkoholičari i narkomani rade između sebe.

Ustajem.

Gledam ga pravo u oči i kažem da sam u stvari veoma srećna i da treba da potraži psihijatra. Njegova žena ne može da kontroliše sve u njegovom životu. Osim toga, niko ne može da sazna jer postoji lekarska diskrecija. Imam prijateljicu koja se izlečila lekovima. Da li on zaista želi da ostatak života provede u suočavanju s duhom depresije samo da bi ponovo bio izabran? Da li želi da mu budućnost bude takva?

Gleda okolo da vidi da li me neko čuje. Ja sam to već učinila, znam da smo sami - osim grupe dilera u gornjem delu parka, iza restorana. Ali njima ni najmanje nije u interesu da nam se približe.

Ne mogu da stanem. Kako pričam, tako shvatam da slušam samu sebe i da sebi pomažem. Kažem da se negativnost hrani sama sobom. Da treba da pronađe nešto što mu pruža makar malo radosti, kao na primer da ode na jedrenja, u bioskop, da čita.

- Ne radi se o tome. Ne razumes me. - Izgleda kao da

ga je moja reakcija poremetila.

Razumem te vrlo dobro. Svakog dana do nas stižu hiljade poruka - reklame na kojima našminkane tinejdžerke glume starije žene i nude čudotvorne proizvode za večnu lepotu; vest o starijem bračnom paru koji se popeo na Mont Everest da proslavi godišnjicu braka; reklame za nove mašine za masažu; izlozi apoteka pretrpani proizvodima za mršavljenje; filmovi koji prenose lažnu sliku života; knjige koje obećavaju fantastične rezultate; stručnjaci koji daju savete kako napredovati u karijeri ili pronaći unutrašnji mir. I sve to čini da se osećamo staro, da mislimo da nam je život dosadan, dok nam se koža opušta, kilogrami se nekontrolisano skupljaju, a primorani smo da potisnemo emocije i potrebe jer se ne uklapaju u ono što zovemo „zrelošću“.

Biraj informacije koje dolaze do tebe. Ugradi filter u oči i uši i dozvoli da uđe samo ono što te neće spuštati, jer toga već ima dovoljno u svakodnevici. Misliš da mene takođe ne ocenjuju i ne kritikuju na poslu? Da znaš da to rade, i to mnogo! Samo što sam ja odlučila da čujem samo ono što me podstiče da budem bolja, ono što mi pomaže da ispravim svoje greške. Za ostalo se ili pravim da ne čujem, ili to odmah odbacim.

Došla sam ovamo u potrazi za složenom pričom o preljubi, uceni i korupciji. Ali ti si to već sredio na najbolji mogući način. Zar je moguće da to ne vidiš?

Bez mnogo razmišljanja, sedam ponovo kraj njega, hvatam ga za glavu, da ne bi mogao da se izmakne, i dugo ga ljubim. On za delić sekunde okleva, ali ubrzo uzvraća. Istog trenutka sav moj osećaj nemoći, ranjivosti, neuspeha i nesigurnosti smenjuje ogromna euforija. Odjednom sam postala pametna, povratila sam kontrolu nad situa-

cijom i usudjujem se da uradim nešto o čemu sam ranije mogla samo da maštam. Odvažavam se da krenem ka nepoznatim zemljama i opasnim morima, rušim piramide i gradim svetišta.

Ponovo sam gospodarica svojih misli i svojih dela. Ono što je delovalo nemoguće izjutra, ostvarilo se popodne.

Iznova osećam, mogu da volim nešto što ne posedujem, vetar je prestao da mi smeta i pretvorio se u blagoslov, božje milovanje na mom licu. Moj duh se vratio.

Deluje kao da su vekovi prošli za to malo vremena koliko sam ga ljubila. Naša lica se lagano razdvajaju, on mi nežno miluje kosu, gledamo se u oči netremice.

I pronalazimo ono što je tamo bilo pre manje od jednog minuta.

Tugu.

Sada udruženo s glupošću i neodgovornošću čina koji će - barem u mom slučaju - sve pogoršati.

Ostali smo zajedno još pola sata, razgovarali o gradu i njegovim stanovnicima, kao da se ništa nije desilo. Bili smo vrlo bliski kada smo stigli u park Dezo-Viv, pretvorili se u jedno dok smo se ljubili, i sada smo dvoje potpunih stranaca koji pokušavaju da održe razgovor samo koliko je još potrebno da bi svako mogao da krene svojim putem bez ustezanja.

Niko nas nije video - nismo u restoranu. Naši brakovi su bezbedni.

Pomišljam da se izvinim, ali znam da nije potrebno. Uostalom, poljubac i nije nešto strašno. Ne mogu reći da se osećam kao pobednica, ali barem sam povratila nešto kontrole nad sobom. Kod kuće

je i dalje sve isto: ranije mi je bilo užasno, sada mi je bolje i niko me ništa ne pita.

Uradiću kao Jakob Kenig: razgovaraću sa svojim mužem o ovom svom čudnom duševnom stanju. Poveriću mu se i ubeđena sam da će moći da mi pomogne.

U međuvremenu, danas je sve tako dobro! Zašto to upropastiti ispovestima o stvarima za koje ne znam tačno ni šta su? Nastavljam borbu. Ne verujem da ovo kroz šta prolazim ima bilo kakve veze s nedostatkom određenih hemijskih elemenata u mom telu, kako kažu na internetu, na sajtovima koji se bave „kompulsivnom tugom“.

Danas nisam tužna. To su uobičajene životne faze. Sećam se svoje matorske večeri: smejali smo se dva sata, a na kraju smo kompulsivno plakali jer je to veče značilo da se zauvek rastajemo. Tuga je trajala nekoliko dana ili nekoliko sedmica, ne sećam se dobro. Ali sama činjenica da se ne sećam govori nešto bitno: sasvim je prošlo. Napuniti tridesetu je teško, i možda nisam bila spremna za to. Moj muž odlazi gore da stavi decu u krevet. Sipam sebi čašu vina i odlazim u vrt.

Vetar i dalje duva. Svi znamo ovaj vetar koji duva tri, šest ili devet dana. On se u Francuskoj, koja je romantičnija od Švajcarske, zove mistral i uvek donosi vedro vreme i nižu temperaturu. Već je bilo vreme da se ovi oblaci razidju. A sutra ćemo imati sunčan dan.

Prisećam se razgovora u parku, poljupca. Ni traga kajanja. Uradila sam nešto što nikad ranije nisam, i time sam počela da rušim zidove koji su me utamničili.

Baš me briga šta Jakob Kenig misli. Ne mogu čitavog života da udovoljavam svima.

Ispijam čašu vina, ponovo je punim i, posle mnogo

meseci, gustiram prve sate u kojima osećam nešto što nije apatija i osećaj beskorisnosti.

Moj muž silazi obučen za izlazak i pita koliko mi vremena treba da se spremim. Zaboravila sam da izlazimo u provod večeras.

Trčim uz stepenice da se spremim.

Kada sam sišla, videla sam da je naša dadilja Filipinka već stigla i rasporedila svoje knjige po stolu u dnevnoj sobi. Deca su već legla i neće oko njih imati posla, tako da će iskoristiti vreme da uči - kao da se grozi televizije.

Spremni smo za izlazak. Obukla sam najlepšu haljinu, rizikujem da izgledam kao doterana matorka koja ne zna da se nalazi na opuštenom mestu. Ali koga se to tiče? Moram da proslavim.

Prozor lupa na vetru i budi me. Pomišljam kako je moj muž trebalo bolje da ga zatvori. Moram da ustanem i obavim svoj noćni ritual: da odem u dečju sobu i vidim da li je sve u redu.

Ali nešto me sprečava. Da nije od pića? Prisećam se uzburkane vode koju sam tog dana videla na jezeru, oblaka koji su se već razišli i osobe koja je bila sa mnom. Slabo se sećam kluba: ni meni ni mužu nije se svidela muzika, atmosfera je bila dosadna i pola sata kasnije već smo bili za svojim kompjuterima i tabletima.

A šta sa svim onim što sam Jakobu rekla ovog popodneva? Da li da iskoristim trenutak i razmišljam malo o sebi?

Ali ova soba me guši. Moj savršeni muž spava pored mene; reklo bi se da nije čuo buku. Razmišljam o Jakobu kako leži pored žene i priča joj sve što oseća (sigurna sam da mene neće spomenuti) i oseća olakšanje što ima

na koga da se osloni kada se oseća usamljeno. Ne verujem mnogo u opis nje koji mi je dao - da je sve to istina već bi bili razvedeni. Čak ni decu nemaju!

Pitam se da li je i njega mistral probudio i o čemu li sada razgovaraju. Gde li žive? To nije teško otkriti. Sve te podatke imam u redakciji. Da li su večeras vodili ljubav? Da li ju je strasno obljubio? Da li je stenjala od zadovoljstva?

Moje ponašanje kad sam s njim uvek je iznenađujuće. Oralni seks, prijateljski saveti, poljubac u parku. To uopšte ne liči na mene. Ko je ta žena koja mnome vlada kada sam s Jakobom?

Prkosna tinejdžerka. Ona što je bila sigurna kao stena i snažna kao vetar koji je danas uzburkao inače mirno Lemansko jezero. Zanimljivo je kako očekujemo da će naši školski drugovi, kada se sretnemo, biti isti - iako je ono što je bilo jedva primetno postalo očigledno, iako je najlepša devojka našla najgoreg mogućeg muža, iako se oni koji su bili nerazdvojni ne vide godinama.

Ali s Jakobom, barem na početku ovog novog susreta, još mogu da se vratim kroz vreme i budem devojka koja se ne boji posledica jer joj je samo šesnaest godina, a povratak Saturna, koji će doneti sazrevanje, još uvek je daleko.

Bezuspješno pokušavam da zaspim. Još sat vremena provodim u opsesivnom razmišljanju o njemu. Prisećam se komšije kako pere kola i kako sam pomislila da mu je život „besmislen“, da se bavi beznačajnim stvarima. Nisu bile beznačajne: verovatno se zabavljao, bavio se fizičkom aktivnošću, razmišljao o jednostavnim stvarima u životu kao o blagoslovu, a ne kao o prokletstvu.

To je ono što mi nedostaje: da se malo opustim i uživam u životu. Ne mogu da razmišljam o Jakobu. Zamenjujem

svoj nedostatak radosti nečim konkretnim: muškarcem. Ali nije u tome stvar. Kada bih otišla kod nekog psihijatra, čula bih daje moj problem nešto drugo. Nedostatak litijuma, nedovoljna proizvodnja serotonina, tako nešto. To nije počelo s Jakobovim dolaskom i neće nestati s njegovim odlaskom.

Ali ne uspevam da zaboravim. Um desetinama, stotinama puta ponavlja trenutak poljupca.

I primećujem da moja podsvest pretvara umišljen problem u pravi. Uvek je tako. Tako se javljaju bolesti.

Ne želim više nikada u životu da vidim tog čoveka. Djavo ga je poslao da uzdrma nešto što je već bilo osetljivo. Kako sam mogla tako brzo da se zaljubim u nekoga koga praktično i ne poznajem? I ko kaže da sam zaljubljenica? Imam problema od kada je počelo proleće, samo to. Ako su stvari do tada funkcionisala kako treba, ne vidim razlog da ponovo ne bude tako.

Ponavljam ono što sam već rekla: ovo je samo faza i ništa više.

Ne smem samo na to da mislim i privlačim stvari koje mi ne prijaju. Zar mu nisam to rekla u parku?

Treba da budem jaka, da izdržim i kriza će proći. U protivnom rizikujem da se stvarno zaljubim, da počnem stalno da osećam ono što sam osetila u deliću sekunde kada smo zajedno ručali. A ako se to desi, stvari se neće više dešavati samo u meni. Umesto toga, patnja i bol će se širiti svuda.

Vrtim se u krevetu neko vreme, koje mi se čini predugo, padam u san i, čini mi se samo trenutak nakon toga, muž me budi. Svanulo je: nebo je plavo; mistral i dalje duva. Vreme je da doručkujemo. Ja ću da sredim decu.

A kako bi bilo da zamenimo uloge barem jednom

u životu? Ti ideš u kuhinju a ja spremam decu za školu.

- Izazivaš me? Da znaš da ćeš danas jesti najbolji doručak u poslednjih nekoliko godina.

Nije izazov, samo pokušaj da nešto malo promenimo. Dakle, moj doručak ti nije dovoljno dobar?

- Vidi, mnogo je rano za raspravu. Sinoć smo oboje popili više nego što je trebalo, noćni klubovi nisu više za naše godine. Da, sredi decu.

Izlazi pre nego što uspevam da odgovorim. Uzimam mobilni i prolazim kroz obaveze s kojima ću danas mora ti da se suočim.

Čitam spisak poslova koji obavezno moraju da se obave. Što je spisak duži, smatram da mi je dan produktivniji. Dešava se da su mnoge obaveze stvari koje sam zapisala prethodnog dana, ili tokom nedelje, i koje još uvek nisam stigla da uradim. I tako se spisak povećava, sve dok me to, s vremena na vreme, ne izludi i tada odlučim da sve bacim i počnem iznova. Tada shvatim da ništa od onoga nije bilo toliko bitno.

Ali ima nešto što nije na tom spisku i što nikako neću zaboraviti: da otkrijem gde živi Jakob Kenig i da uhvatim trenutak da prođem kolima ispred njegove kuće.

Kada sam sišla, sto je bio savršeno postavljen - voćna salata, maslinovo ulje, sirevi, integralni hleb, jogurt, šljive. Tu je čak i primerak novina u kojima radim, pažljivo postavljen s moje leve strane. Moj muž je odavno prestao da čita štampu i u ovom trenutku čita na svom ajpedu. Naš stariji sin pita šta znači „ucena“. Ne razumem zašto to pita, ali shvatam u trenutku kada ugledam udarni naslov. Vidim i veliku Jakobovu sliku, jednu od mnogih koje je poslao medijima. Zamišljen je, snatri. Pored slike je naslov:

Poslanik prijavio pokušaj ucene.

To nisam ja pisala. U stvari, dok sam još bila na ulici, glavni urednik mi je rekao da mogu da otkažem svoj sastanak jer su upravo dobili saopštenje od Ministarstva finansija i da rade na slučaju. Objasnila sam mu da se sastanak već desio, da je trajao kraće nego što sam mislila i da nisam morala da koristim „ustaljenu taktiku“. Istog trenutka su me poslali u obližnji deo grada (koji se smatra „gradom“ i čak ima i svoju administraciju) da pokrivam proteste protiv prodavnice koja je prodavala hranu čiji je rok istekao. Razgovarala sam s vlasnikom radnje, komšijama, prijateljima komšija i sigurna sam da je ova tema ljudima zanimljivija nego činjenica da je neki tamo političar nešto prijavio. U stvari, moj članak je takođe bio na naslovnoj strani, ali ne toliko uočljiv: *Prodavnica kažnjena. Nema podataka o žrtvama trovanja.*

Mnogo mi smeta Jakobova slika na trpezarijskom stolu.

Kažem mužu da večeras treba da razgovaramo.

- Ostavićemo decu kod moje mame i izaći ćemo na večeru - odgovara on. - I ja želim da provedem neko vreme s tobom. Samo s tobom. Bez buke one odvratne muzike za koju ne znamo šta je čini tako popularnom.

Bilo je prolećno jutro.

Bila sam u uglu parkića, delu u koji obično niko ne zalazi. Posmatrala sam cigle na zidovima škole. Znala sam da sa mnom nešto nije u redu.

Druga deca su me smatrala „superiornom“ i ja se nisam trudila da to opovrgnem. Naprotiv! Tražila sam od mame da nastavi da mi kupuje skupu odeću i da me dovozi u školu svojim skupim kolima.

Sve do tog dana u parku, kada sam shvatila da sam sama. I da ću tako ostati do kraja života. Iako sam imala samo osam godina, izgledalo mi je da je prekasno da se promenim i kažem drugima da sam kao oni.

Bilo je leto.

Bila sam u srednjoj školi i dečaci su uvek nalazili načina da mi se nabacuju, ma koliko ih ja držala na distanci. Druge devojčice su umirale od zavisti, ali to nisu priznavale - naprotiv, pokušavale su da mi budu drugarice i da uvek budu sa mnom, da uhvate one koje odbijem.

A ja sam odbijala skoro sve jer sam znala da, ako neko uspe da uđe u moj svet, neće tamo otkriti ništa zanimljivo. Bilo je pametnije ostati tajanstvena i nagovestiti drugima stvari koje nikada neće imati.

Na putu kući primetila sam pečurke koje su nikla posle kiše. Bile su tamo, netaknute jer su svi znali da su otrovne. Na trenutak sam poželela da ih pojedem. Nisam bila posebno tužna niti vesela - samo sam htela da privučem pažnju svojih roditelja.

Nisam ni pipnula pečurke.

Danas je prvi dan jeseni, najlepšeg godišnjeg doba. Uskoro će lišće promeniti boju i stabla će početi da se razlikuju jedna od drugih. Na putu ka parkingu odlučujem da prođem ulicom kojom nikada ne idem.

Zastajem ispred škole u koju sam išla. Zid od cigala je i dalje tamo. Ništa se nije promenilo, osim činjenice da više nisam sama. Nosim sa sobom sećanje na dva muškarca: jednog koga nikada neću imati i drugog s kojim ću danas večerati na nekom lepom mestu, posebnom, pažlji-

vo izabranom.

Ptica preleće nebo, igra se na vetru. Leti s jedne strane na drugu, penje se i spušta, kao da njeno kretanje ima nekog smisla koji ne uspevam da shvatim. Možda je uživanje jedini smisao.

Nisam ptica. Ne bih mogla čitavog života samo da se igram, iako imam mnogo prijatelja koji imaju manje para nego mi, koji ne prestaju da putuju, ne prestaju da idu po restoranima. Već sam pokušala tako da živim, ali nisam uspela. Zahvaljujući uticaju mog muža dobila sam posao. Radim, vreme mi je ispunjeno, osećam se korisnom i tako opravdavam svoje postojanje. Jednog dana će se moja deca ponositi majkom, a mojim drugaricama iz detinjstva biće teže nego ikad jer sam uspela da izgradim nešto konkretno, dok su se one posvetile samo kući, deci i mužu.

Ne znam da li svi imaju istu ovu potrebu da ostave utisak na druge. Ne poričem da je osećam - jer mi je to u životu donelo samo dobro, guralo me napred. Sve dok ne rizikujem bez potrebe, naravno. Sve dok mogu da održim svoj svet baš onakav kakav je danas.

Kako sam ušla u redakciju, počinjem da pretražujem po digitalnim podacima vlade. Za manje od minuta nalazim adresu Jakoba Keniga, kao i podatke o tome koliko zarađuje i gde se školovao, ime žene i gde radi.

Moj muž je izabrao restoran koji se nalazi između mog posla i naše kuće. Bili smo već tamo. Svideli su mi se i hrana i piće i ambijent - ali uvek mislim da su domaća jela bolja. Večeram u restoranu samo kada moje „društvene obaveze“ to zahtevaju, a izbegavam ih kad god mogu. Obožavam da kuvam. Obožavam da budem

u krugu porodice, da osetim da ih štitim i da sam u isto vreme zaštićena.

Jedna od stvari koje su mi na spisku obaveza, a koju nisam uradila, jeste „proći ispred kuće Jakoba Keniga“. Uspela sam da odolim nagonu. Već imam dovoljno umišljenih problema da bih sada još dodala i pravi problem neuzvraćene ljubavi. Ono što sam osetila već je prošlo. Neće se više desiti. I tako idemo ka mirnoj budućnosti, punoj nade i blagostanja.

Čuo sam da se promenio gazda i da hrana više nije ista - kaže moj muž.

Nema veze. Hrana u restoranima je uvek ista: mnogo putera, aranžirane porcije i - pošto živimo u jednom od najskupljih gradova na svetu - paprena cena za nešto što ne zavređuje toliko.

Ali večera u restoranu je ritual. Na ulazu nas pozdravlja šef koji nas odvodi do „našeg“ stola (iako ima baš dosta vremena da nismo ovde svraćali), pita da li želimo isto vino (svakako) i daje nam jelovnik. Čitam ga od korica do korica i naručujem isto jelo kao i uvek. Moj muž takođe tradicionalno naručuje jagnjeće pečenje sa sočivom. Šef dolazi da nas upozna sa specijalitetima dana: iz pristojnosti ga odslušamo, kažemo par ljubaznih reči i naručujemo jela na koja smo navikli.

Prva čaša vina - koje nismo morali pažljivo da degustiramo jer smo u braku već deset godina - brzo klizi uz razgovor o poslu i o majstoru za grejanje koji se nije pojavio. - Kako ide pisanje o izborima sada u nedelju? - pita me muž.

Dobila sam temu koja mi je vrlo zanimljiva: „Da li birači mogu da pretresaju privatni život jednog političara?" Ta tema je nastavak članka s naslovne strane od pre neki dan, onog o poslaniku koga su Nigerijci ucenjivali. Među ispitanicima preovlađuje mišljenje: ne zanima nas. Nismo Amerikanci i time se ponosimo.

Razgovaramo o drugim aktuelnim temama: izlaznost na izborima je porasla za nekih trideset osam odsto od poslednjih izbora za Državni savet. Kondukteri TPG-a (Transports Publics Genevois - Ženevski javni prevoz) su umorni, ali zadovoljni svojim poslom. Žena je pregažena na pešačkom prelazu. Voz se pokvario i duže od dva sata ometao železnički saobraćaj. Dotakli smo se i drugih tema iz svakodnevnog života.

Sipam odmah i drugu čašu ne čekajući predjelo na račun kuće i ne pitajući muža kakav je bio njegov dan. On učtivo sluša sve što sam mu ispričala, verovatno se pita šta tražimo ovde.

- Izgledaš veselije danas - kaže pošto je konobar doneo glavno jelo. Tada shvatam da već dvadeset minuta ne zatvaram usta. - Da li se desilo nešto posebno?

Da mi je ovo pitanje postavio onog dana kada sam bila u parku Dezo-Viv, pocrvenela bih i navela gomilu razloga koje sam tada već bila smislila. Ali ne, moj dan je bio dosadan kao i uvek, iako pokušavam da sebe ubedim da sam veoma bitna svetu.

- A o čemu si htela sa mnom da razgovaraš?

Spremam se da sve priznam, krećem već na treću čašu vina. Tada se pojavljuje konobar i zatiče me na delu kako se spremam da skočim u bezdno. Razmenjujemo još nekoliko besmislenih reči, dragoceni minuti mog života gube

se u uzajamnoj ljubaznosti.

Moj muž naručuje još jednu flašu vina. Šef nam želi prijatno i odlazi po nju. Tada počinjem.

Reći ćeš mi da mi treba lekar. Ne treba. Izvršavam sve svoje obaveze kod kuće i na poslu. Ali već nekoliko meseci sam stalno tužna.

- Ne čini mi se da je tako. Upravo sam prokomentarisao da si veseljja.

Naravno. Moja tuga se pretvorila u rutinu, niko je više ne primećuje. Srećna sam što imam s kim da razgovaram.

Ali ono što imam da kažem nema veze s ovom prividnom radošću. Više ne spavam dobro. Osećam se sebično. Pokušavam da ostavim utisak na ljude kao da sam još uvek dete. Plačem bez ikakvog razloga dok se tuširam. Strasno sam vodila ljubav samo jednom posle mnogo meseci - vrlo dobro znaš kada je to bilo. Mislila sam da je sve to deo prelaznog rituala, posledica toga što sam napunila trideset godina, ali to objašnjenje nije dovoljno. Osećam da traćim svoj život, da ću jednog dana pogledati unazad i pokajati se zbog svega što sam uradila. Osim što sam se udala za tebe i rodila našu divnu decu.

- Ali zar to nije najbitnije?

Mnogima jeste. Ali meni nije dovoljno. I sve je gore.

Kada najzad završim sa dnevnim obavezama, nastupa beskrajno ispitivanje same sebe. Imam paničan strah da se nešto promeni, ali u isto vreme imam ogromnu potrebu da doživim nešto novo. Misli se ponavljaju, ne uspevam da uspostavim kontrolu ni nad čim. Ti svega ovoga nisi svestan jer u tim trenucima spavaš. Da li si čuo da je mistral sinoć lupao prozore?

- Ne. Ali bili su dobro zatvoreni.

Upravo to želim da kažem. Čak i najobičniji vetar koji je hiljadama puta duvao od kada smo u braku, sada me probudi. Osetim svaki put kada se okreneš u krevetu i čujem kada pričaš u snu. Nemoj ovo da shvatiš lično, molim te, ali deluje mi kao da sam okružena potpuno besmislenim stvarima. Želim samo da jedna bude jasno: volim našu decu. Volim tebe. Obožavam svoj posao. I zbog svega toga osećam se još gore jer sam nepravedna prema Bogu, prema životu, prema vama.

On skoro da nije okusio jelo. Kao da se nalazi pred nepoznatom osobom. Ali izgovaranje ovih reči već me je ispunilo ogromnim mirom. Moja tajna je otkrivena. Vino je učinilo svoje. Više nisam sama. Hvala Jakobu Kenigu.

- Misliš li da ti treba pomoć lekara?

Ne znam. Ali i da mi treba, ne želim je nikako. Moram da naučim da sama rešavam svoje probleme.

- Pretpostavljam da je teško čuvati tolike emocije tako dugo. Hvala ti što imaš poverenja u mene. Zašto mi to ranije nisi ispričala?

Zato što su lek sada stvari postale nepodnošljive. Danas sam se setila svog detinjstva i devojaštva. Da li je moguće da je još tada ovo čučalo u meni? Mislim da nije. Osim ako me um nije sve ove godine zavaravao, što mi se čini praktično nemogućim. Potičem iz normalne porodice, imala sam normalno obrazovanje, vodim normalan život. Šta nije u redu sa mnom?

Ništa ti nisam ranije rekla - kažem u suzama - zato što sam mislila da će brzo proći i nisam htela da te opterećujem.

Luda nisi. Nijednog trenutka nisi dozvolila da tvoji problemi budu vidljivi. Nisi postala razdražljiva niti si smr-

šala. Ako postoji kontrola, postoji i rešenje.

Zašto spominje gubitak kilaže?

Mogu da zamolim našeg doktora da ti prepíše neki anksiolitik da ti pomogne da spavaš. Reći ću mu da je za mene. Verujem da ćeš, ako uspeš da se odmoriš, s vremenom ponovo početi da kontrolišiš svoje misli. Možda bi trebalo više da vežbamo. Deci bi se to mnogo svidelo. Previše smo okrenuti poslu i to nije dobro.

Nisam previše okrenuta poslu. Naprotiv, ti kretenski članci koje pišem pomažu mi da zaposlim mozak i tako odagnam podivljaie misli koje me obuzmu čim nemam šta da radim.

- U svakom slučaju, treba da budemo fizički aktivni, da budemo na vazduhu. Da trčimo dokle god izdržimo, dok ne padnemo od umora. Možda bi trebalo i više da se družimo, da imamo goste...

To bi tek bila propast! Da moram da razgovaram, zabavljam ljude, da se na silu smeškam, da slušam priče o operi i saobraćaju i, na kraju, da moram da perem sudove.

- Hajdemo u Jurski park za vikend. Odavno nismo tamo bili.

Za vikend su izbori, dežuraću u redakciji.

Jedemo u tišini. Konobar je već dva puta bio da vidi da li smo završili, a nismo još bili ni pipnuli jelo. Druga flaša vina nije dugo trajala. Zamišljam o čemu bi mogao sada da razmišlja: „Kako da pomognem svojoj ženi? Šta mogu da učinim da bude srećna?“ Ništa. Osim onoga što već radi. Bilo šta drugo, kao na primer bombonjera ili buket cveća, bilo bi preterana doza pažnje i smučilo bi mi se.

Zaključili smo da on ne može da vozi kući, moraćemo da ostavimo kola u restoranu i da dođemo po njih sutra.

Telefoniram svekrvi i molim je da deca prespavaju kod nje. Sutra rano ujutru doći ću po njih da ih vodim u školu.

- Ali šta ti tačno nedostaje u životu?

Molim te, nemoj to da me pitaš. Jer je odgovor: ništa. Ništa! Daj bože da imam ozbiljne probleme da rešavam. Ne znam baš nikoga ko se nalazi u istoj situaciji. Čak se i jedna moja prijateljica, koja je godinama bila u depresiji leči. Ne verujem da mi to treba jer nemam sve simptome koje je navela, a još manje hoću da kročim na klizavo tlo legalnih droga. A što se ostalih tiče, oni su možda razdražljivi, pod stresom, plaču zbog slomljenog srca. I u ovom poslednjem slučaju čak i misle da su u depresiji, da im trebaju lekarska pomoć i lekovi. Ali ne radi se o tome: radi se naprosto o slomljenom srcu, što se dešava od kad je sveta i veka, od kad je čovek otkrio tu misterioznu stvar koja se zove Ljubav.

- Ako nećeš da ideš kod lekara, zašto ne čitaš o tome?

Naravno da sam već pokušala. Jedno vreme sam čitala tekstove na psihološkim sajtovima. Više sam se posvetila jogi. Zar nisi primetio da knjige koje donosim kući ukazuju na promenu u književnom ukusu? Mislilo si da sam se okrenula duhovnom razvoju?

Ne! Tražim odgovor koji ne nalazim. Pošto sam iščitavala desetak knjiga mudrosti, videla sam da me nikuda ne vode. Imale su efekta dok sam ih čitala, ali je to nestajalo čim bih zaklopila knjigu. To su fraze, reči koje opisuju idealan svet koji ne postoji ni za one koji su ih pisali.

- A sada, posle ove večere, da li se osećaš bolje?

Naravno, ali ne radi se o tome. Moram da saznam u šta sam se pretvorila. Ipak se radi o meni, a ne o nečemu što mi je tuđe.

Vidim da mu je veoma stalo da mi pomogne, ali izgubljen je koliko i ja. Insistira na simptomima a ja mu kažem da problem nije u tome, da je sve simptom.

Da li shvataš ideju suđeraste crne rupe?

- Ne.

E pa o tome se radi.

Garantuje mi da ću se izvući iz ovoga. Ne treba da sebe osudjujem. Ne treba da krivim sebe ni za šta što se dogodilo. On je na mojoj strani.

- Ima svetlosti na kraju tunela.

Želim da verujem, ali noge su mi zacementirane. Ali ne brini, nastaviću da se borim. Borim se svih ovih meseci. Već sam se suočavala sa sličnim periodima, koji su na kraju prošli. Jednog dana ću se probuditi i sve ovo će biti samo noćna mora. Potpuno sam ubeđena u to.

On traži račun, drži me za ruku, zovemo taksi. Nešto se popravilo. Verovanje u onoga koga volimo uvek daje i dobre rezultate.

Jakobe Keniže, šta radiš u mojoj sobi, u mom krevetu, u mojim noćnim morama? Trebalo bi da vredno radiš jer do izbora za Gradski savet ima samo još tri dana, a ti si izgubio dragocene sate kampanje sa mnom, na ručku u restoranu Perl de lak i u razgovoru u parku Dezo-Viv.

To ti nije dosta? Šta tražiš u mojim snovima i noćnim morama? Uradila sam upravo onako kako si predložio: razgovarala sam sa svojim mužem, shvatila sam ljubav koju gaji prema meni. I onaj osećaj da je sreća isisana iz mog života nestao je kada smo vodili ljubav kao što nismo odavno.

Molim te, udalji se iz mojih misli. Sutra će biti težak dan. Moraću da ustanem rano da odvedem decu u školu,

da idem u nabavku, da nađem mesto za parkiranje, da smislim originalan članak o nečemu vrlo malo originalnom kao što je politika... Ostavi me na miru, Jakobe Keniže.

Srećna sam u svom braku. A ti i ne znaš, ne sanjaš da mislim na tebe. Volela bih da imam noćas ovde nekoga pored sebe da mi priča priče sa srećnim krajem, da mi otpeva uspavanku, ali ne. Samo na tebe mogu da mislim.

Gubim kontrolu. Iako se nedelju dana nismo videli, ti insistiraš da budeš prisutan.

Ako ne nestaneš, biću primorana da odem do tvoje kuće, popijem jedan čaj s tobom i tvojom ženom, shvatim da ste srećni, da nemam šanse, da si lagao kada si rekao da u mojim očima vidiš sebe, da si svesno dozvolio da sebe ranim onim poljupcem koji nisi ni tražio.

Nadam se da ćeš me razumeti, molim se za to, jer ni sama ne razumem šta tražim.

Ustajem, odlazim do kompjutera da istražim „kako osvojiti svog čoveka“. Umesto toga, kucam reč „depresija“. Moram biti apsolutno sigurna šta se sa mnom dešava. Ulazim na sajt koji posetiocu omogućava da ispita samog sebe: „Otkrijte da li patite od nekog psihičkog problema“. Tu je niz pitanja na koja uglavnom odgovaram negativno.

Rezultat: „Možda prolazite kroz težak period, ali niste ni blizu kliničke slike depresivne osobe. Nema potrebe da tražite lekarsku pomoć.“

Jesam li rekla? Znala sam. Nisam bolesna. Očigledno izmišljam sve to da bih privukla pažnju. Ili da zavararam samu sebe, da mi život bude malo zanimljiviji kad imam problema! Problemi uvek zahtevaju rešenja, tako da mogu da posvetim svoje sate, dane, sedmice njihovom pronalaženju.

Možda je zaista dobra ideja da moj muž od našeg lekara traži nešto što će mi pomoći da zaspim. Ko zna, možda me stres na poslu, pogotovo sada u vreme izbora, čini napatom? Stalno želim da budem bolja od drugih, kako na poslu tako i privatno, i nije lako pronaći ravnotežu između te dve stvari.

Danas je subota, dan uoči izbora. Imam prijatelja koji kaže da ne podnosi vikende jer su berze zatvorene i on nema gde da se zabavi.

Muž me je ubedio da moramo da izađemo. Glavni argument mu je bio da izvedemo malo decu iz kuće. Ne možemo da odemo nikuda van grada jer ja sutra dežuram u redakciji.

Moli me da obučem donji deo trenerke. Glupo se osećam da tako izađem iz kuće, pogotovo što idemo do Niona, slavnog antičkog grada u kome su svojevremeno obitali Rimljani i koji danas ima manje od dvadeset hiljada stanovnika. Kažem da je trenerka odeća koja se koristi u okolini kuće, kada svi znaju da treniramo, ali on insistira.

Pošto ne želim da se raspravljam, činim kako me je zamolio. U stvari, ne želim da raspravljam ni o čemu ni sa kim - to je moje trenutno stanje. Što manje pričam, to bolje.

Dok ja idem na piknik u gradić koji se nalazi na manje od pola sata kolima odavde, Jakob verovatno obilazi birače, razgovara sa savetnicima i prijateljima, uznemiren i možda malo pod stresom, ali zadovoljan jer mu se nešto dešava u životu. Ispitivanja javnog mnjenja u Švajcarskoj se ne uzimaju u obzir previše ozbiljno jer se ovde tajno glasanje ozbiljno shvata, ali sva je prilika da će biti ponovo izabran.

Njegova žena je sigurno probdela noć, ali iz razloga

veoma različitih od mojih. Planira kako će da primi prijatelje nakon zvaničnog objavljivanja izbornih rezultata. Sada, u jutarnjim satima, sigurno je na pijaci u Ulici Riv, gde se svake sedmice montiraju tezge s povrćem, biljem i mesom ispred banke Julius Baer i izloga luksuznih prodavnica kao što su Prada, Guči, Armani i slične. Probira najbolje namirnice ne pitajući za cenu. Zatim će možda sesti u kola i otići do Satinjija da poseti jedan od mnogih vinskih podruma koji su ponos čitave regije, da proba različite berbe i odluči se za nešto što može da zadovolji one koji se zaista razumeju u vino - kao što izgleda da je slučaj s njenim mužem.

Vratiće se kući umorna, ali zadovoljna. Zvanično, Jakob je još uvek u kampanji, ali zašto ne pripremiti sve dan unapred? Bože mili, sada shvata da ima manje sira nego što je mislila! Ponovo seda u kola i vraća se na pijacu. Među desetinama vrsta koje se nude bira one koji su ponos kantona Vod: grijer (postoje tri vrste: slatka, umereno slana i najskuplja od svih koja zri devet do dvanaest meseci), tom voduaz (mekana unutrašnjost, može da se jede fondiran ili ne), letivaz (od mleka alpske krave kuvanog na tihoj vatri naloženoj od drveta).

Da li bi vredelo svratiti u neku od prodavnica i kupiti novu odeću? Možda bi to već bilo preterano. Bolje da obuče moskino koji je kupila u Milanu kada je pratila muža na konferenciju o zakonima o radu.

A kako li je Jakob?

Svako malo zove ženu da pita da li da radi ovo ili ono, da li je bolje da poseti tu i tu ulicu ili taj i taj kraj grada, da li je Tribin de Ženev objavio nešto novo na sajtu. Računa na nju i njene savete, oslobađa se malo pritiska današnjih

poseta, pita za detalje strategije koju su zajedno proučili i kuda treba dalje da ide. Kao što je nagovestio u razgovoru u parku, i dalje je u politici da je ne bi razočarao. Iako ne podnosi ništa od onoga što radi, ljubav ipak daje njegovom trudu drugačiji osećaj. Ako nastavi s ovako uspešnom karijerom, na kraju će postati predsednik Republike. Što u Švajcarskoj ne znači ništa jer svi znamo da se predsednici smenjuju svakih godinu dana i da ih bira Federalni savet. Ali koja žena ne bi volela da može da kaže da joj je „muž bio predsednik Helvetske konfederacije, poznatije u ostatku sveta kao Švajcarska,„?

To će mu otvoriti mnoga vrata. Počeće da dobija pozive za konferencije u dalekim zemljama. Neka velika kompanija pozvaće ga da bude član njihovog upravnog odbora. Budućnost Kenigovih je sjajna, dok ja, baš u ovom trenutku, ispred sebe imam put i piknik u perspektivi, obučena u odvratnu trenerku.

Prva stvar koju smo uradili bila je da posetimo Rimski muzej i odmah zatim smo se popeli na obližnje brdašce da obidemo ruševine. Deca se zabavljaju. Sada kada sam mužu sve rekla osećam se mnogo lakše: ne moram sve vreme da glumim.

- Hajde malo da trčimo po obali jezera.

A deca?

- Ne brini. Dovoljno su lepo vaspitana da nas poslušaju i mirno sačekaju ako ih zamolimo.

Spustili smo se do obale Lemanskog jezera, koje svi stranci zovu Ženevsko jezero. On kupuje sladoled deci i kaže im da sednu na klupu i sačekaju dok mama i tata odu malo da trče i vežbaju. Stariji se buni što nije poneo ajped. Moj muž odlazi do kola po tu prokletu spravu. Od

tog trenutka ekran će biti najbolja dadilja na svetu. Neće se mrdnuti dok ne ubiju ne znam koliko terorista u igricama koje kao da su pravljene za odrasle.

Počeli smo da trčimo. S jedne strane su vrtovi, s druge galebovi i brodice koje koriste mistral. Vetar nije stao trećeg dana, ni šestog, i sada već dobacuje do devetog, kada će na neko vreme nestati i sa sobom odneti plavo nebo i lepo vreme. Trčali smo stazom petnaest minuta. Nion je ostao u daljini i već bi bilo dobro da krenemo nazad.

Odavno nisam vežbala. Kada se navršilo dvadeset minuta trčanja, stajem. Ne mogu više. Mogu ostatak staze da predjem hodajući.

Naravno da možeš! - podstiče me muž dok skakuće u mestu da ne izgubi ritam. - Nemoj da si takva. Izdrži do kraja. Presavijam se napred i oslanjam rukama na noge. Srce hoće da mi iskoči iz grudi; plod neprospavanih noći. On ne prestaje da trčkara oko mene.

Hajde, možeš ti to! U tome je upravo problem: stati. Učini to zbog mene, zbog dece. Ovo nije samo rekreativno trčanje. Ovde postoji cilj i zabranjeno je odustati nasred puta.

Da li on to priča o mojoj kompulzivnoj tuzi? Prilazi mi. Hvata me za ruke i nežno me protresa. Isuviše sam iscrpljena da bih trčala, ali pritom osećam da imam još manje snage da se oduprem. Činim ono što traži. Nastavićemo zajedno još preostalih deset minuta.

Prolazim pored plakata kandidata za Državni savet koje nisam primetila u odlasku. Među mnoštvom fotografija nalazi se i nasmejani Jakob Kenig.

Ubrzavam. Muž je iznenađen, ali i on ubrzava. Stigli smo za sedam minuta, umesto planiranih deset. Deca se nisu ni mrdnula. Uprkos lepom pejzažu oko nas, planinama,

galebovima, Alpima u daljini, ona bulje u ekran te sprave koja guta duše.

Moj muž odlazi do njih, ali ja prolazim bez zaustavljanja. On me gleda iznenađeno i srećno u isto vreme. Verovatno misli da su njegove reči urodile plodom, da punim telo toliko potrebnim endorfinom, koji ulazi u krv svaki put kad se bavimo malo intenzivnijim fizičkim aktivnostima, kao što je trčanje, ili kada doživljavamo orgazam. Glavne osobine ovog hormona su da poboljšava raspoloženje, imunitet, usporava starenje, ali, iznad svega, izaziva osećaj euforije i zadovoljstva.

Međutim, endorfin kod mene ne izaziva ništa od toga. Samo mi daje dodatnu snagu da nastavim dalje, da trčim dok ne nestanem na horizontu, da ostavim sve iza sebe. Zašto sam rodila tako divnu decu? Zašto sam se upoznala sa svojim mužem i zaljubila se u njega? Da mi se on nije pojavio u životu, zar ne bih sada bila slobodna žena?

Skroz sam poludela. Trebalo bi da nastavim da trčim do najbliže ludnice jer se ovakve misli ne misle. Ali nastavljam da ih mislim.

Trčim još nekoliko minuta i vraćam se. Nasred puta me hvata strah da mi se želja za slobodom ne ispuni i da niko ga ne zateknem kada se vratim u park u Nionu.

Ali tamo su, s osmehom dočekuju povratak majke i ljupke supruge. Grlim ih. Znojava sam, osećam da su mi telo i um prljavi, ali ipak ih snažno privijam na grudi.

Uprkos onome što osećam, ili, tačnije, uprkos onome što ne osećam.

Ne biraš ti svoj život: on bira tebe. I ako su ti namenjene radosti i tuge, to se nalazi van tvog razumevanja. Prihvati i teraj napred.

Ne biram svoj život, ali odlučujemo šta ćemo s radostima i tugama koje dobijamo.

Ovog nedeljnog popodneva radni zadatak me je doveo u sedište stranke (uspela sam da u to ubedim svog šefa a sada pokušavam i sebe). Petnaest do šest je i ljudi slave.

Suprotno onome što sam zamišljala u svom bolesnom umu, nijedan kandidat neće organizovati prijem. Dakle, ovoga puta neću imati priliku da upoznam kuću Jakoba i Marijane Kenig.

Čim sam stigla, dobila sam prve informacije. Izlaznost je veća od četrdeset pet odsto, što je rekord. Jedna žena je osvojila prvo mesto, a Jakob je završio na časnom trećem mestu, što će mu dati mogućnost da udje u vladu - u slučaju da stranka tako odluči.

Glavna prostorija ukrašena je žutim i zelenim balonima, ljudi su već počeli da piju i neki mi već pokazuju znak pobeđe, možda u nadi da će se tako pojaviti u sutrašnjim novinama. Ali fotografiji još nisu stigli, danas je nedelja i dan je prelep.

Jakob me je video i odmah skrenuo pogled u potrazi za nekim s kim bi mogao da razgovara o temama za koje mogu samo da zamislim koliko su dosadne.

Treba da radim, ili barem da se pravim. Vadim diktafon, blok i flomaster. Muvam se po prostoriji i skupljam izjave tipa „sada možemo da izglasamo imigracioni dekret“, ili birači su shvatili da su prošli put pogrešili i sada su me ponovo izabrali“.

Velika pobjednica tvrdi: „Za mene su ženski glasovi bili ključni.“

Leman Ble, lokalna televizija, montirala je studio u glavnoj prostoriji. Njihova politička novinarka, mračni predmet požude devet od deset muškaraca u prostoriji, postavlja pametna pitanja, ali zauzvrat dobija samo unapred pripremljene fraze koje su savjetnici odobrili.

U nekom trenutku na scenu pozivaju Jakoba Keniga, pokušavam da se probijem da čujem šta govori, ali neko me zaustavlja.

- Zdravo, ja sam madam Kenig. Jakob mi je mnogo pričao o tebi.

Kakva žena! Plava kosa, plave oči, na sebi ima elegantan crni džemper na kopčanje i crvenu Hermesovu ešarpu.

Uzgred, to je očigledno jedina firmirana stvar na njoj. Ostale su verovatno ekskluzivno sašivene za nju u najboljem pariškom salonu, čije se ime čuva u tajnosti da ne bi bilo kopiranja.

Uzвраćam pozdrav i pokušavam da ne izgledam iznenađeno.

Jakob je pričao o meni? Intervjuisala sam ga i nekoliko dana kasnije bili smo na ručku. Iako novinari ne bi trebalo da javno izražavaju svoje mišljenje, smatram da je vaš muž hrabar čovek jer je izašao u javnost s pričom o uceni.

Marian - ili madam Kenig, kako se predstavila - pravi se da je zanima šta pričam. Verovatno zna više nego što može da joj se vidi u očima. Da li joj je Jakob rekao za naš susret u parku Dezo-Viv? Da li da to spominjem?

Intervju s televizijom Lemati Ble već je počeo, ali izgleda da nju ni najmanje ne zanima da čuje šta njen muž priča jer sasvim sigurno sve već zna napamet. Sigurno mu je ona

izabrala svetloplavu košulju i sivu kravatu, sako od finog štofa savršenog kroja, sat koji nosi, koji čak i nije od skupljih, da ne bi bilo preterano, ali ni od jeftinijih da ne bi izgledalo da prezrivo gleda na jednu od glavnih industrija u zemlji.

Pitam je da li ima nešto da izjavi. Ona kaže da će joj, ako joj tražim izjavu kao asistentkinji profesora filozofije na Ženevskom univerzitetu, biti zadovoljstvo. Ali, kao supruzi ponovo izabranog političara bilo bi glupo.

Mislim da me provocira i želim da joj uzvratim istom merom.

Kažem da se divim njenom dostojanstvu. Saznala je da joj je muž imao aferu s prijateljevom ženom i ipak nije napravila skandal. Čak ni kada se priča pojavila u novinama pred same izbore.

- Baš naprotiv. Kada se radi samo o seksu u kome nema prostora za ljubav, podržavam slobodne veze.

Da li ona to nešto insinuirala? Ne uspevam da gledam pravo u plave reflektore od njenih očiju. Uspela sam samo da primetim da ne koristi mnogo šminke. Nije joj neophodna.

- I još nešto - dodaje. - Moja je ideja bila da putem anonimnog izvora dojavimo tvojim novinama čitavu priču u nedelji izbora. Ljudi će uskoro zaboraviti neverstvo, ali će zauvek pamtiti njegovu hrabrost da prijavi korupciju, iako je to moglo da izazove probleme u njegovom porodičnom životu.

Smeje se svojoj poslednjoj rečenici i kaže mi da je sve ovo nezvanično, to jest da ne treba da bude objavljeno.

Kažem joj da, prema pravilima koja vladaju u novinarstvu, to mora da se najavi pre nego što se da izjava. Novinar može ili ne mora da se složi. Tražiti da se izrečeno ne

objavi, nakon što je izrečeno, isto je kao pokušati zaustaviti list koji je pao u reku i plovi kud ga voda nosi. List više nema svoju volju.

Ali ti ćeš moj zahtev prihvatiti, zar ne? Nemaš nikakav interes da naudiš mom mužu.

U manje od pet minuta razgovora naše neprijateljstvo je očigledno. Uz određeno negodovanje, pristajem da izjave budu nezvanične. Ona beleži u svoje čudesno pamćenje da sledeći put mora da najavi. Svakog minuta nauči nešto novo. Svakog minuta je bliža svojoj ambiciji. Da, svojoj ambiciji jer je Jakob rekao da ga život koji živi čini nesrećnim.

Ona ne skida pogled s mene. Rešavam da se vratim u ulogu novinarku i pitam je da li ima da doda još nešto. Da li si pripremila neku zabavu kod kuće za uži krug prijatelja? Naravno da ne! Zamisli koliki je to posao. Uostalom, već je izabran. Zabave i večere se prave pre, da se prikupe glasovi.

Ponovo se osećam kao potpuni imbecil, ali moram da postavim barem još jedno pitanje.

Da li Jakob srećan?

I tada vidim da sam joj našla živac. Madam Kenig dobija nadmen izraz lica i odgovara polako, kao da je profesorka koja mi drži čas:

Ali naravno da je srećan. Zar možeš da pomisliš da nije?

Ova žena zaslužuje da bude mrtva i raščerečena.

U istom trenutku nam prilaze - meni jedan savetnik koji želi da me upozna s pobednicom; njoj neko ko želi da joj čestita. Kažem da mi je bilo zadovoljstvo da se upoznamo. Želim i da dodam da bih nekom drugom prilikom želela da čujem više - nezvanično, naravno - o tome šta tačno misli

kada kaže sporazumni seks sa prijateljevom ženom, ali ne stižem. Dajem joj moju vizitkartu, u slučaju da joj nešto zatreba, i ona mi ne odgovara. Pre nego što sam se udaljila, međutim, pred savetnikom pobednice i čovekom koji je došao da joj čestita na muževljevoj pobedi, hvata me za mišicu i kaže:

Bila sam s onom našom prijateljicom koja je ručala s mojim mužem. Prema njoj mogu da osećam samo sažaljenje. Uvek se pravi da je jaka, a ustvari je slaba. Pravi se da je sigurna, a sigurno se sve vreme pita šta drugi misle o njoj i njenom poslu. Mora da je veoma usamljena osoba. Kao što znaš, draga, mi žene imamo šesto čulo koje odlično detektuje ko je opasan po našu vezu. Zar ne?

Naravno da je tako, odgovaram bez ikakvih emocija.

Savetnik pravi ljutit izraz lica. Pobednica me čeka.

Ali ona nema nikakve šanse - dodaje Marian.

Tada mi pruža ruku, ja uzvraćam i gledam je kako se udaljava bez reči.

U ponedeljak tokom čitavog prepodneva neprestano zovem na Jakobov privatni mobilni telefon. Ne javlja se.

Zaključujem da ima moj broj u memoriji telefona i zato isključujem identifikaciju. Pokušavam ponovo, ali opet se ne javlja.

Zovem njegove savetnike. Dobijam obaveštenje da je prezauzet jer je dan posle izbora. Dobro, moram s njim da razgovaram po svaku cenu, tako da ću nastaviti da insistiram.

Koristim trik koji primenjujem relativno često: zovem s tuđeg telefona, s broja koji sigurno nema u memoriji.

Telefon zvoni dva puta i Jakob se javlja.

Ja sam. Moramo hitno da se nađemo.
Jakob učtivo odgovara, kaže da danas to možda neće bili moguće, ali da će mi se javiti.
- Ovo je tvoj novi broj?
Ne, poslužila sam se tuđim telefonom jer mi se nisi javljao kada sam zvala sa svog.
Smeje se kao da govorim o nečemu najsmješnijem na svetu. Pretpostavljam da je okružen ljudima i trudi se da dobro odglumi.
Neko nas je slikao u parku i sada me ucenjuje, lažem. Reći ću da je on kriv, da me je spopao. Ljudi koji su glasali za njega, koji su mislili da se to desilo samo jedanput biće veoma razočarani. Iako je izabran u Državni savet, može da izgubi priliku da postane ministar.
- Da li je kod tebe sve u redu?
Kažem da jeste i prekidam vezu. Tražim da mi pošalje poruku s mestom i vremenom gde ćemo se sutra naći.
Odlično sam.
Kako da ne budem? Najzad imam zanimaciju u svom dokonom životu. I moje besane noći više nisu ispunjene besciljnim i nekontrolisanim mislima: sada znam šta želim. Imam neprijateljicu koju treba da uništim i cilj koji treba da postignem.
Muškarac.
Nije ljubav u pitanju - možda čak i jeste, ali to nije bitno. Moja ljubav pripada meni i slobodna sam da je ponudim kome god hoću, čak i da nije uzvraćena. Naravno, bilo bi odlično kada bi se to desilo, ali i da se ne desi, šta da se radi. Neću odustati od kopanja ove rupe u kojoj se nalazim jer znam da ću na kraju stići do vode.

Raduje me ova moja predašnja misao: slobodna sam da volim bilo koga na svetu. To mogu da odlučim a da ne tražim dozvolu ni od koga. Koliko je već muškaraca bilo zaljubljeno u mene a da im nisam uzvratila? Uprkos tome slali su mi poklone, udvarali mi se, ponižavali se pred prijateljima. I nikada se nisu naljutili na mene.

Kada bi me ponovo sreli, i dalje bi se u njihovim očima javljao sjaj nedostižnog cilja, ali i želje da nastave da pokušavaju do kraja života.

Kad oni mogu tako da se ponašaju, zašto ne bih mogla i ja. Zanimljivo je boriti se za neuzvraćenu ljubav.

Može da ne bude zabavno. Može da ostavi duboke i neizbrisive tragove. Ali je zanimljivo - pogotovo osobi koja je pre nekoliko godina počela da se plaši rizikovanja i počela da doživljava trenutke užasa pred mogućnošću da stvari mogu da se promene a da ona to ne može da kontroliše.

Neću više potiskivati ništa. Ovaj izazov me spasava.

Pre šest meseci kupili smo novu mašinu za pranje veša i zbog nje smo morali da menjamo cevi u vešernici. Morali smo da promenimo podne pločice i okrečimo zidove. Na kraju je vešernica bila lepša od kuhinje.

Da bismo izbegli taj kontrast, renovirali smo kuhinju. Onda smo videli kako je dnevna soba oronula. Renovirali smo dnevnu sobu, i ona je postala prijatnija od radne sobe koju nismo pipnuli skoro deset godina.

Sredili smo radnu sobu. Postepeno, renoviranje se proširilo na čitavu kuću.

Nadam se da će se isto desiti i s mojim životom. Da će male stvari dovesti do velikih preobražaja.

Dosta vremena provodim proučavajući Marianin život; ona se zvanično predstavlja kao madam Kenig. Rodila se u bogatoj porodici koja je suvlasnik jedne od najvećih farmaceutskih kompanija na svetu. Na slikama koje nalazim na internetu uvek je elegantna - bilo da se radi o društvenim ili sportskim aktivnostima. Nikada nije obučena ni bolje ni lošije nego što prilika zahteva. Nikada ne bi u trenerci išla u Nion, ili u Versačeovoj haljini u noćni klub pun mladih, kao što sam ja učinila.

Moguće je da važi za ženu kojoj najviše zavide u Ženevi i okolini. Iako je veoma bogata naslednica i uprkos tome što se udala za perspektivnog političara, ima i sopstvenu karijeru asistentkinje profesora filozofije. Napisala je dve disertacije, od toga je jedna doktorska, Osetljivost i psihoza nakon penzionisanja, koju je objavio Ženevski univerzitet. Dva rada su joj objavljena u uglednom časopisu Rankontr, na čijim stranicama su već objavljivani, između ostalih, Adorno i Piaže. U francuskoj Vikipediji postoji članak o njoj, mada nije često ažuriran. Tu je opisana kao „ekspert za agresiju, sukobe i zlostavljanje u staračkim domovima u Romandiji“.

Sigurno razume očaj i ushićenje ljudskog roda - toliko da se nije šokirala „uzajamno saglasnim seksom“ svog muža. Ima briljantne strateške sposobnosti, jer je navelaiskusni dnevni list da poveruje u anonimne izvore koje nikada ne treba uzimati za ozbiljno i koji nisu preterano česti u Švajcarskoj. Sve mi se čini da je ona bila jedan od izvora. Manipulantkinja: uspela je da nešto što je moglo da bude propast pretvori u lekciju o toleranciji i saradnji bračnog para i borbi protiv korupcije.

Vizionarka: dovoljno inteligentna da sačeka s rađanjem dece. Još ima vremena. Do tada može da izgradi sve što želi a da je dečji plač ne budi usred noći ili da joj komšije ne govore da treba da ostavi posao i da se više posveti deci. (Jer moje komšije upravo to rade.)

Odličan instinkt: ne vidi me kao opasnost. Izgled vara, nisam opasnost ni za koga, osim za samu sebe.

To je tip žene koji želim da uništim bez imalo milosti.

Jer nije sirotica, bez boravišne vize, koja ustaje u pet ujutru da bi stigla u centar na posao i koja umire od straha da se jednog dana ne otkrije da u zemlji boravi ilegalno. Jer nije neka tetka udata za visokog funkcionera Ujedinjenih nacija koja ide od prijema do prijema i uvek se maksimalno trudi da pokaže koliko je bogata i srećna, iako svi znaju da joj muž ima ljubavnicu dvadeset godina mlađu od nje. Jer nije ljubavnica tog istog visokog funkcionera Ujedinjenih nacija koja radi u toj organizaciji ali, ma koliko se trudila i dobro radila svoj posao, niko joj to neće priznati jer „se spetljala sa šefom“.

Jer nije usamljena i moćna poslovna žena koja je morala da se preseli u Ženevu zato što je u njoj sedište Svetske trgovinske organizacije, gde svi ozbiljno shvataju seksualno uznemiravanje na poslu i niko ni sa kim ne sme da ukrsti pogled. I koja noću zuri u zidove ogromne vile koju je iznajmila i, s vremena na vreme, angažuje mušku pratnju da je zabavi i učini da zaboravi da će čitav život provesti bez muža, dece i ljubavnika.

Ne, Marian se ne uklapa ni u jedan od ovih slučajeva. Ona je potpuna žena.

U poslednje vreme bolje spavam. S Jakobom ću se naći pre vikenda. Barem mi je tako obećao, i sumnjam da bi imao

hrabrosti da se predomisli. Bio je nervozan kada smo jedini put razgovarali u ponedjeljak.

Moj muž je poverovao da mi je subota u Nionu prijala. I ne sanja da sam upravo tog dana otkrila šta mi toliku smeta: nedostatak strasti, avanture.

Jedan od simptoma koje sam kod sebe primetila jeste neka vrsta psihološkog autizma. Moj svet, nekada širok i pun mogućnosti, počeo je da se sužava tempom kojim je rasla potreba za sigurnošću. Zašto je to tako? Mora da je to nasledje koje nosimo još od naših predaka koji su živeli u pećinama: grupe štite svoje članove, usamljenici stradaju. Iako znamo da, čak i kada smo u grupi, nije moguće sve kontrolisati, kao na primer opadanje kose ili ćeliju koja poludi i pretvori se u rak.

Ali lažni osećaj sigurnosti čini da to zaboravimo. Što bolje vidimo zidove svog života, to nam je lakše. Čak i da se radi o psihološkim granicama, čak i da duboko u sebi znamo da će smrt doći bez pardona, dobro je glumiti da sve konce držimo u svojim rukama.

U poslednje vreme moj duh je bio u prilično uzburkanom i uznemirenom stanju, kao more. Pogledala sam malo unazad, kroz šta sam sve prošla, i izgleda mi kao da pokušavam da preplovim okean na običnom splavu usred sezone oluja. Da li ću preživeti, pitam samu sebe, sada kada već vidim da nema povratka.

Naravno da ću preživeti.

Već sam se suočavala s olujama. Napravila sam i spisak stvari na koje treba da se usredsredim kada osetim da mi ponovo preti opasnost da upadnem u crnu rupu:

Igrati se sa svojom decom. Čitati priče čija pouka može da posluži kako njima tako i meni - jer priče nemaju uzrast.

Gledati u nebo.

Piti ledenu mineralnu vodu. Možda je ovo isuviše jednostavno, ali svaki put kada to uradim osećam se sveže. Kuvati. Eto najlepše i najkompletnije umetnosti. Ona upošljava svih pet naših čula i još jedno - potrebu da pružimo najbolje što se u nama može naći. To mi je omiljena terapija.

Napisati spisak žalbi. Ovo mi je bilo fantastično otkriće! Svaki put kada me nešto iznervira, žalim se i zatim zapišem. Na kraju dana shvatim da sam se bezveze žalila. Smeškati se, čak i kada bih radije plakala. Ovo je najteže od svega sa ovog spiska, ali naviknemo se. Budisti kažu da osmeh zalepljen na lice, ma koliko bio lažan, na kraju prosvetli dušu.

Kupati se dva puta dnevno umesto jedanput. To isuši kožu zbog velike količine kamenca i hlora u gradskoj vodi. Ali vredi jer pere dušu.

Sve ovo, međutim, važi samo zato što imam cilj: da osvojim muškarca. Ja sam tigar sateran u ugao, koji nema kudada beži. Jedino što mi preostaje jeste da napadnem svom silinom.

N

ajzad imam vreme i mesto: sutra u 15 časova, u restoranu Golf kluba u Kolonjiju. Mogli smo da se nađemo u bilo kom gradskom bistrrou ili u bilo kom baru u nekoj od ulica koje izbijaju na glavnu (a mogla bih reći i jedinu) trgovačku ulicu, ali on je izabrao restoran Golf kluba.

Usred popodneva.

Zato što će u to vreme restoran biti prazan i imaćemo veću privatnost. Treba da smislim neko suvislo opravdanje za šefa, ali to i nije neki problem. Uostalom, upravo sam

napisala članak o izborima koji su preneli mnogi drugi listovi u zemlji.

On želi diskretno mesto sastanka. A ja, s ovom mojom manijom da verujem u sve što želim, imam u glavi romantično mesto sastanka. Jesen je pozlatila krošnje u raznim nijansama, tako da ću možda pozvati Jakoba da se malo prošetamo. Bolje mislim dok se krećem. I još bolje dok trčim, kao što se desilo u Nionu, ali ne verujem da bi to bilo izvodljivo.

Ha, ha, ha.

Večeras smo ovde kod kuće jeli raklet, topljeni sir s parčićima sirovog mesa bizona, i tradicionalni krompir rosti - rendan i pečen - sa slatkom pavlakom. Ukućani su me pitali da li nešto slavimo i ja sam im odgovorila da slavimo: činjenicu da smo svi zajedno i da možemo da uživamo u mirnoj večeri. Zatim sam se okupala po drugi put tog dana, pustila da voda spere svo moje uzbuđenje. Namackala sam se kremama i otišla u dečju sobu da im pročitam priču. Zatekla sam ih kako bulje u svoje tablete. Trebalo bi ih zabraniti deci mladjoj od petnaest godina!

Naredila sam im da ih isključe - nevoljno su poslušali - uzela sam knjigu narodnih priča, otvorila nasumice i počela da čitam:

Tokom ledenog doba mnoge životinje su skapavale od hladnoće. Stoga su bodljikava prasad počela da se skupljaju u grupe, da bi se zagrejala i tako zaštitila jedna druge.

Ali bodljama su ranjavali one koji su im bili najbliži - upravo one koji su ih najviše grejali. Zbog toga su iznova počeli da se udaljavaju.

I ponovo su skapavali od zime.

Onda su morali da biraju: ili će biti zbrisani sa lica zemlje, ili će prihvatiti bodlje najbližih.

Mudro su se ponovo skupili. Naučili su da trpe ubode koje bliskost može da izazove, jer je toplota drugog najbitnija. I tako su preživeli.

Deca žele da znaju kada će moći da vide pravo bodljikavo prase.

Da li ih ima u zoološkom vrtu?

Ne znam.

Šta je ledeno doba?

Doba kada je bilo veoma hladno.

Kao zimi?

Da, ali to je bila zima koja nije imala kraja.

A zašto nisu išćupali svoje bodlje pre nego što su se zagrlili?

Bože dragi! Trebalo je da izaberem drugu priču. Gasim svetio i, dok ih milujem, počinjem da im pevam staru pesmu iz jednog alpskog sela. Ubrzo su zaspali.

Muž mi je doneo valijum. Uvek sam odbijala da pijem lekove jer se plašim da ću postati zavisna, ali sutra moram biti u formi.

Gutam deset miligrama leka za smirenje i padam u dubok san bez snova. Ne budim se u toku noći.

Stižem pre dogovorenog vremena, prolazim pored ogromne kuće u kojoj je smešten Golf klub i odlazim u vrt. Hodam do drveća koje se nalazi u samom dnu, odlučna da što bolje iskoristim ovo lepo popodne.

Melanolija. To je prva reč koja mi pada na pamet kada stigne jesen. Zato što znam da je leto prošlo, da će dani biti sve kraći i da ne živimo u čarobnom svetu bodljikavih

prasića, u njihovom ledenom dobu: niko ne podnosi ni najmanju ranu koju mu napravi drugi.

Da, u drugim zemljama počinjemo da vidimo ljude koji umiru zbog niskih temperatura, blokiranih puteva, zatvorenih aerodroma. Ognjišta su upaljena, ćebad izvađena iz ormara. Ali to se dešava samo u svetu koji smo izgradili. U prirodi je pejzaž prelep: krošnje drveća, ranije toliko slične jedna drugoj, dobijaju ličnost i odlučuju da oboje šume u hiljadu različitih nijansi. Jedan deo životnog ciklusa se završava. Sve će se neko vreme odmarati i vaskrsnuće u proleće, u obliku cveća.

Nema boljeg perioda od jeseni da počnemo da zaboravljamo stvari koje nam smetaju. Da pustimo da otpadnu sa nas kao suvo lišće, da pomislimo da se vratimo plesu, da iskoristimo svaki zrak sunca koji i dalje greje, da zagrejemo telo i duh njegovim zracima pre nego što ode na počinak ili se pretvori u slabašnu sijalicu na nebu.

Iz daljine vidim da je stigao. Traži me po restoranu, na terasi, i odlazi do šefa sale, koji mu pokazuje prstom u mom pravcu. Sada me je i on ugledao i maše mi. Polako hodam ka sedištu kluba. Želim da uživa u mojoj haljini, mojim cipelama, mojoj jesenjoj jakni, mom hodu. Iako mi srce luđački lupa, ne smem da izgubim ritam.

Tražim reči. Koji je to misteriozni razlog za naš susret? Zašto se oboje kontrolišemo kad znamo da medju nama nešto postoji? Da li se oboje plašimo da se ne sapletemo i padnemo, kao što se dogodilo mnogo puta do sada?

Dok hodam izgleda mi kao da ulazim u tunel kroz koji nikada nisam prošla: onaj koji od cinizma vodi ka zaljubljenosti, od ironije ka predavanju.

Šta li on misli dok me gleda kako idem prema njemu? Da li treba da mu objasnim da ne treba da se plašimo i da, „ako Zlo postoji, skriveno je u našim strahovima“?

Melanholija. Reč koja me sada pretvara u romantičnu ženu i podmlađuje me sa svakim korakom.

I dalje tražim prave reči koje ću izgovoriti kada budem stala pred njega. Najbolje je ne tražiti već dozvoliti da same teku. One su ovde sa mnom. Možda ih ne prepoznajem, ne prihvatom, ali one su moćnije od moje potrebe da sve kontrolišem.

Zašto ne želim da čujem sopstvene reči pre nego što ih njemu kažem?

Da li se plašim? Šta može biti gore od života u sivilu, tužnog života u kojem su svi dani isti? Od straha da će sve nestati - uključujući i moju dušu - i da ću ostati potpuno sama na ovom svetu, nakon što sam imala sve da budem srećna?

Vidim, naspram sunca, siluete lišća koje opada s drveća. To se dešava i u meni: sa svakim korakom pada jedna prepreka, jedna barikada je uništena, zid srušen, a moje srce, skriveno iza svega toga, počinje da vidi svetlost jeseni i da joj se raduje.

O čemu ćemo danas razgovarati? O muzici koju sam slušala u kolima na putu ovamo? O vetru u krošnjama? O ljudskom stanju sa svim njegovim protivrečnostima, mra-
kom i spasenjem?

Razgovaraćemo o melanholiji i on će reći da je ta reč tužna. Reći ću mu da nije, da je nostalgična, da se tiče nečega što je zaboravljeno i osetljivo, kakvi svi jesmo kada se pravimo da ne vidimo put na koji nas život navodi i ne pita za

dozvolu, kada poričemo svoju sudbinu jer nas vodi u pravcu sreće a sve što zaista tražimo jeste sigurnost. Još nekoliko koraka. Još prepreka pada. Još svetlosti ulazi u moje srce. Više mi i ne pada na pamet da kontrolišem bilo šta, samo da proživim ovo popodne koje se nikada više neće vratiti. Ne treba ni u šta da ga ubedujem. Ako ne shvati sada, shvatiće kasnije. To je samo pitanje vremena. Uprkos hladnom vremenu, sešćemo na terasu. Tu može da puši. U početku će podići gard, želeće da čuje priču o fotografiji iz parka.

Ali razgovaraćemo o mogućnosti postojanja života na drugim planetama, o prisustvu Boga na koje često zaboravljamo zbog načina na koji živimo. Razgovaraćemo o veri, o čudima i susretima zacrtanim pre nego što smo se rodili. Diskutovaćemo o večnoj borbi između nauke i religije. Pričaćemo o ljubavi, koja je uvek shvaćena i kao želja i kao pretnja. On će uporno tvrditi da moja definicija melanholije nije tačna, a ja ću samo u tišini ispijati svoj čaj i gledati kako sunce zalazi iza planina Jure, radosna što sam živa. Ah, razgovaraćemo i o cveću, iako ga danas možemo videti samo u restoranskim vaznama, koje su doneli iz neke staklene bašte u kojoj se serijski proizvodi. Ali lepo je pričati o cveću u jesen. To nas ispunjava nadom proleća. Samo još nekoliko metara. Svi zidovi su pali. Upravo sam se ponovo rodila.

Prilazim mu i pozdravljam ga sa uobičajena tri poljupca u obraz, kako nalaže švajcarska tradicija (kad god putujem u inostranstvo i hoću da se poljubim treći put, ljudi se uplaše). Vidim da je nervozan i predlažem da ostanemo na terasi. Imaćemo veću privatnost i on može da puši.

Konobar ga već poznaje. Jakob naručuje kampari s tonikom a ja čaj, kao što sam planirala.

Da bih mu pomogla da se opusti, počinjem s pričom o prirodi, o drveću i kako je lepo primetiti da se sve promenilo i da se stalno menja. Zašto želimo da ponavljamo isti obrazac? To nije moguće. Nije prirodno. Zar ne bi bilo bolje videti ove izazove kao izvor znanja, a ne kao naše neprijatelje?

On je i dalje nervozan. Odgovori su mu automatski, kao da želi da što pre završi razgovor, ali neću to dozvoliti. Ovaj dan je jedinstven u mom životu i kao takav zaslužuje poštovanje. Nastavljam da pričam o stvarima koje mi se nameću same dok hodam, te reči nad kojima nemam kontrolu. Oduševljeno pratim s kakvom preciznošću izlaze. Pričam o domaćim životinjama. Pitam ga da li ima predstavu zašto ih ljudi toliko vole. On daje neki uobičajen odgovor i ja prelazim na sledeću temu: zašto je tako teško prihvatiti da su ljudi različiti? Čemu toliki zakoni koji pokušavaju da stvore nova plemena umesto da jednostavno prihvatimo da kulturološke razlike mogu da učine naš život bogatijim i zanimljivijim? Ali on kaže da je umoran od priče o politici.

Onda ćemo da razgovaramo o akvarijumu koji sam danas videla kod dece u školi, kada sam ih tamo odvela. Unutra je bila riba koja je plivala ukруг, uz samo staklo, a ja sam u sebi pomislila: ne seća se odakle je krenula i nikada neće stići do kraja. Zato volimo ribe u akvarijumima: podsećaju nas na naše živote, siti smo, ali ne možemo dalje od kristalnih zidova.

Jakob pali još jednu cigaretu. Vidim da su u pepeljari već dva opuška. Tada shvatam da već dugo pričam, u transu

mira i svetlosti, i ne ostavljam mu prostora da izrazi šta oseća.

O čemu želiš da pričamo?

- O fotografiji koju si spomenula - pažljivo odgovara, jer je već primetio da se nalazim u veoma osetljivom trenutku.

Ah, fotografija. Naravno da ona postoji! Utisnula je usijanim železom u moje srce i moći ću da je izbrišem samo kada to Bog dozvoli. Ali uđi i pogledaj sopstvenim očima, jer su sve barikade koje su štatile moje srce padale kako sam se približavala tebi.

Ne, nemoj mi reći da ne poznaješ put, jer si već nekoliko puta stupio na njega - kako u prošlosti tako i sada. A ja sam ipak odbijala da to prihvatim i jasno mi je da i ja umem da oklevam. Isti smo. Ne brini, ja ću te voditi.

Pošto sam to izgovorila, nežno uzima moju ruku, smeška se i zariva bodež:

- Nismo više deca. Ti si divna osoba i, koliko znam, imaš divnu porodicu. Da li si razmišljala o bračnoj terapiji?

Neko vreme sam skroz izgubljena. Ali ustajem i odlazim pravo do mojih kola. Bez suza. Bez oprostaja. Bez osvrtnja.

Ništa ne osećam. Ni o čemu ne razmišljam. Prolazim pored svojih kola i idem putem, iako ne znam kuda sam krenula.

Niko me ne čeka na kraju ove šetnje. Melanholija se pretvorila u apatiju. Moram da vučem samu sebe da bih nastavila dalje.

Sve dok se, posle pet minuta, nisam našla ispred jednog dvorca. Znam šta se tu dogodilo: neko je stvorio monstruma koji je do danas poznat, iako malo ljudi zna ime žene koja ga je stvorila.

Kapija je zatvorena, ali šta mari? Mogu da uđem kroz živu ogradu. Mogu da sednem na ledenu klupu i zamišljam šta se dogodilo 1817. godine. Moram da skrenem misli, da zaboravim na sve što me je do sada inspirisalo i da se usredsredim na nešto drugačije.

Zamišljam bilo koji dan te godine, kada je stanar ovog zamka, engleski pesnik Lord Bajron odlučio da se ovde skloni. U svojoj zemlji je navukao mržnju javnosti, kao i u Ženevi, gde su ga optuživali da organizuje orgije i da se napija na javnim mestima. Sigurno je umirao od dosade. Ili od melanholije. Ili od besa.

To nije ni bitno. Bitno je da mu je nekog dana 1817. u goste stiglo dvoje zemljaka. Još jedan pesnik Persi Biš Šeli i njegova osamnaestogodišnja „supruga“ Meri.

Pridružila im se i četvrta osoba, ali ne mogu da se setim ko je to bio.

Sigurno su razgovarali o književnosti. Sigurno su se žalili na vreme, na kišu, na hladnoću, na stanovnike Ženeve, na svoje zemljake Engleze, na nedostatak čaja i viskija. Verovatno su jedni drugima čitali svoje pesme i sladili se uzajamnim hvalospevima.

I smatrali su se toliko posebnim da su odlučili da se opklade: trebalo je za godinu dana da se vrate u ovaj zamak, svako sa knjigom o ljudskom stanju, koju je lično napisao.

Naravno da su, pošto je entuzijazam splasnulo i komentari o tome kako je ljudski rod iščašen utihnuli, zaboravili na dogovor.

Meri je bila prisutna kada su se kladili. Nije bila pozvana da učestvuje. Pre svega zato što je žensko, a imala je i

otežavajuću okolnost da je bila vrlo mlada. Međutim, to ju je verovatno duboko dotaklo, Zašto ne bi napisala nešto tek da joj prođe vreme? Imala je temu, trebalo je samo da je razvije - i sačuva knjigu za sebe kada je završi.

Međutim, kada su se vratili u Englesku, Šeli je pročitao rukopis i nagovorio je da ga objavi. Povrh toga, pošto je već bio poznat, odlučio je da je predstavi jednom izdavaču i da napiše predgovor. Meri je oklevala, ali na kraju je pristala pod jednim uslovom: da se njeno ime ne pojavi na koricama.

Prvi tiraž od petsto primeraka brzo je rasprodat. Meri je mislila da je to zbog Šelijeovog predgovora, ali složila se da se na sledećem izdanju pojavi njeno ime. Od tada je ta knjiga uvek mogla da se kupi u knjižarama širom sveta. Inspirisala je pisce, pozorišne producente, filmske režisere, proslave Halovina, maskenbale. Nedavno ju je jedan ugledni kritičar opisao kao „najkreativnije delo romantizma, ili možda čak u poslednjih dvesta godina“.

Niko ne ume da objasni zašto. Većina je nikada nije pročitala, ali praktično su svi čuli za nju,

To je priča o Viktoru, švajcarskom naučniku, rođenom u Ženevi, koga su roditelji vaspitali da svet razume putem nauke. Još dok je bio dete video je kako grom udara u hrast i upitao se: da li odatle dolazi život? Da li čovek može da stvori ljudsko stanje?

I kao neka moderna verzija Prometeja, mitološkog lika koji je bogovima ukrao vatru da bi pomogao čoveku - autorka je delu dala podnaslov Moderni Prometej, ali toga se niko ne seća - počinje da radi na delu koje će ponoviti božje delo. Naravno da se, uprkos svoj posvećenosti, eksperiment izmakao kontroli.

Naslov knjige: Frankenštajn.

O, Bože moj, zašto malo mislim na tebe svakog dana, ali toliko verujem u tebe u teškim trenucima, zar sam slučajno stigla dovede? Ili je to bila Tvoja nevidljiva i besprekorna ruka koja me je dovela do ovog zamka i učinila da se setim ove priče?

Meri se upoznala sa Šelijem kada je imala petnaest godina i iako je bio oženjen, nije dozvolila da joj se društvene norme ispreče na put i borila se za čoveka za koga je mislila da je ljubav njenog života.

Petnaest godina! I već je tačno znala šta hoće. I znala je kako to da postigne. Imam trideset jednu godinu, svakog časa poželim nešto novo i nisam u stanju da to ostvarim, mada mogu da šetam u jesenje popodne ispunjena melanholijom i romantizmom, da se inspirišem da kažem ono što ću reći kada za to dode trenutak.

Nisam Meri Šeli. Ja sam Viktor Frankenštajn i njegovo čudovište.

Pokušala sam da dam život nečemu bezdušnom i rezultat će biti isti kao u knjizi: širenje užasa i uništenja.

Nema više suza. Očaj više ne postoji. Osećam se kao da je moje srce već odustalo od svega i da moje telo sada to odaje jer ne mogu da se mrdnem. Jesen je, brzo se smrkava, lepi zalazak sunca smenjuje pomrčina. Stiže noć a ja još uvek sedim tu, gledam u zamak i vidim njegove stanare kako skandalizuju ženevsku buržoaziju s početka XIX veka.

Gde je grom koji je oživeo čudovište?

Nema groma. Saobraćaj, koji je u ovom kraju slab, još se više proredi u jesen. Moja deca očekuju večeru a moj muž -

koji zna za moje stanje -uskoro će početi da se brine. Ali kao da su mi za noge privezane bukagije i još nisam u stanju da se mrdnem.

Ja sam gubitnica.

Da li neko može biti primoran da moli za oprostaj zato što je izazvao nemoguću ljubav?

Ne, nikako.

Jer je i božija ljubav prema nama nemoguća. Nikada neće biti uzvraćena istom merom, a On nas ipak i dalje voli. I toliko nas je voleo da je poslao svog jedinog sina da objasni da je ljubav moć koja pokreće Sunce i zvezde. U jednoj od svojih poslanica Korinćanima (koju smo u školi morali da učimo napamet), apostol Pavle kaže:

Ako jezike ljudske i anđeoske govorim a Ljubavi nemam, onda sam kao zvono koje zvoniti, ili praporac koji zveči.

I to nam je svima jasno. Često čujemo neke sjajne ideje za promene u svetu. Ali to su reči izrečene bez emocija, bez Ljubavi. Ma koliko logične i pametne bile, ne dotiču nas. Pavle poredi Ljubav s Proroštvom, s Misterijama, s Verom i s Milosrđem.

Zašto je Ljubav hitnija od Vere?

Zato što je Vera samo put koji nas vodi do Velike Ljubavi.

Zašto je Ljubav hitnija od Milosrđa?

Zato što je Milosrđe samo jedna manifestacija Ljubavi. A celina je uvek bitnija od dela. Osim toga, Milosrđe je samo jedan od mnogih puteva koje Ljubav koristi da se čovek spoji sa svojim bližnjim.

A svi znamo da u svetu postoji mnogo milosrđa bez Ljubavi. Svake nedelje ovde u blizini održava se nekakav

„dobrotvorni“ skup. Ljudi plaćaju malo bogatstvo da zakupe sto, učestvuju i zabavljaju se u svojoj skupocenoj odeći i sa skupocenim nakitom. Odlazimo kući uvereni da će svet biti bolji zbog sume prikupljene te večeri za izbeglice u Somaliji, raseljene u Jemenu, gladne u Etiopiji. Skidamo sa sebe krivicu za surovi spektakl bede, međutim nikada se ne upitamo kuda ide taj novac.

Oni koji se ne kreću u društvu koje ide na dobrotvorne skupove, ili nemaju uslova da žive tako ekstravagantno, prošnjacima u prolazu ostavljaju neki novčić. To je to. Vrlo je lako baciti novčić prošnjaku na ulici. Lakše nego ne baciti ga.

Koliko olakšanje pruža taj jedan novčić! Nama jeftino, a prošnjaku rešava problem.

A opet, da ga zaista volimo, učinili bismo mnogo više za njega.

Ili ne bismo učinili ništa. Ne bismo mu dali novčić i - ko zna - naša krivica za tu nemaštinu možda bi izazvala istinsku Ljubav.

Pavle zatim poredi Ljubav sa žrtvovanjem i mučeništvom. Danas bolje razumem njegove reči. Čak i da sam najuspešnija žena na svetu, čak i da sam poštovanija i voljenija od Marian Kenig, ako nemam ljubavi u svom srcu, ništa ne vredi. Ništa.

U intervjuima s umetnicima i političarima, socijalnim radnicima i lekarima, studentima i državnim službenicima, uvek pitam: „Koji je cilj vašeg posla?“ Neki odgovore: da osnujem porodicu. Drugi kažu: da napredujem u karijeri. Ali kada odem dublje i insistiram na suštini, odgovor je skoro automatski: da svet učinim boljim.

Dode mi da odem na most Mon Blan s manifestom ispisanim zlatnim slovima i uručim ga svim vozačima i prolaznicima. U njemu bi pisalo:

Molim one koji jednog dana požele da rade za dobrobit čovečanstva: nikada ne zaboravite da, čak i ako vam tela izgore u ime Boga, ako u sebi ne budete imali Ljubav, ništa vam ne vredi. Ništa!

Ne postoji ništa bitnije što možemo dati od odraza Ljubavi u našim životima. To je istinski univerzalni jezik, zahvaljujući kojem možemo da govorimo kineski ili indijske dijalekte. U mladosti sam mnogo putovala - to je bio deo sazrevanja svih studenata. Upoznala sam bogate i siromašne zemlje. U većini slučajeva nisam govorila lokalni jezik. Ali gde god sam bila, tiha elokvencija Ljubavi pomogla mi je da se sporazumem.

Poruka Ljubavi nalazi se u načinu kako živim, a ne u mojim rečima ili delima.

U *Poslanici Korinćanima* Pavle nam kaže, u tri kratka stiha, da je Ljubav sačinjena od mnogo drugih stvari. Kao što je svetlost. U školi učimo da ako uzmemo prizmu i pustimo zrak sunca da prođe kroz nju, taj zrak će se razdeliti na dugine boje.

Pavle nam ukazuje na dugu Ljubavi, na isti način kao što nam prizma kroz koju prolazi zrak sunca pokazuje dugu svetlosti.

A koji su to elementi? To su vrline o kojima slušamo svakog dana i koje možemo da primenjujemo svakog trenutka.

Strpljenje: Ljubav dugo trpi.

Dobrota: milokrvna je.

Darežljivost: Ljubav ne zavidi.

Poniznost: ne veliča se, ne nadima se.

Nežnost: ne čini ono što ne valja.

Predaja: ne traži svoje.

Tolerancija: ne srdi se.

Nevinost: ne misli o zlu.

Iskrenost: ne raduje se nepravdi, a raduje se istini.

Svi ovi darovi imaju veze s našim svakodnevnim životom, kako danas, tako i sutra i u Večnosti.

Veliki problem je što ljudi to dovode u vezu s Ljubavlju prema Bogu. Ali kako se manifestuje ljubav prema Bogu? Ljubavlju prema ljudima.

Da bi se našao mir na nebesima potrebno je naći ljubav na Zemlji. Bez nje smo ništa.

Ja volim i to mi niko ne može oduzeti. Volim svog muža, koji me je uvek podržavao. Verujem i da volim čoveka koga sam upoznala u mladosti. I dok sam jednog jesenjeg popodneva hodala prema njemu, pustila sam da se čitav moj sistem odbrane sruši i više ne uspevam da ga podignem. Osetljiva sam, ali ne kajem se.

Jutros, dok sam pila kafu, pogledala sam blagu svetlost napolju, setila se ponovo te šetnje i poslednji put se zapitala: da li pokušavam da stvorim pravi problem da bih se rešila umišljenih problema? Da li sam zaista zaljubljena ili sam samo sva neprijatna osećanja iz poslednjih meseci prebacila u fantaziju?

Ne. Bog nije nepravedan i nikada ne bi dozvolio da se ovako zaljubim da ne postoji mogućnost da ljubav bude uzvraćena.

Međutim, ponekad ljubav traži da se za nju borimo. To ću upravo i učiniti. U potrazi za pravdom moraću da uklonim

zlo bez gorčine i nestrpljenja. Kada Marian bude daleko, a on pored mene, Jakob će mi biti zahvalan do kraja života. Ili će ponovo otići, ali će mi ostaviti osećaj da sam se borila koliko god sam mogla.

Nova sam žena. Krećem u potragu za nečim što mi neće doći samo. On je oženjen i misli da svaki pogrešan korak može da mu kompromituje karijeru.

Dakle na šta treba da se usredsredim? Da ga rastavim a da to i ne primeti.

Prvi put u životu idem kod dilera!

Živim u zemlji koja je odlučila da se izoluje od sveta i to je čini veoma zadovoljnom. Kada rešite da posetite neko selo u okolini Ženeve, jedna stvar vam odmah postaje jasna: ne postoji mesto gde možete parkirati kola, osim kod prijatelja u garaži.

Poruka je sledeća: ne dolazi ovamo, stranče, jer pogled na jezero tamo dole, veličanstvenost Alpa na horizontu, poljsko cveće u proleće i zlataste nijanse vinograda kada stigne jesen, sve smo to nasledili od naših predaka, koji su živeli ovde bez ometanja sa strane. Želimo da i nadalje bude tako, zato ne dolazi, stranče. Čak i da si se rodio i odrastao u susednom mestu, nismo zainteresovani za tvoje priče. Ako želiš da parkiraš, potraži neki veliki grad u kojem za to ima mnogo mesta.

Toliko smo izolovani od sveta da i dalje verujemo u pretnju velikog nuklearnog rata. Obavezno je da svi građevinski objekti u zemlji imaju atomsko sklonište. Nedavno je jedan poslanik pokušao da poništi ovaj zakon i Skupština to nije prihvatila: da, može biti da nikada neće biti

nuklearnog rata, ali šta ćemo s hemijskim oružjem? Moramo zaštititi naše građane. Stoga se voljena atomska skloništa i dalje grade. I pretvaraju u vinske podrumne i magacine dok apokalipsa ne stigne.

Međutim, ima stvari kojima, uprkos svom trudu da ostanemo ostrvo mira, ne uspevamo da zabranimo da pređu granicu.

Kao na primer drogama.

Kantonske vlasti pokušavaju da kontrolišu prodajna mesta i prave se da ne vide one koji kupuju. Uprkos tome što živimo u raj, zar nismo svi pod stresom od saobraćaja, odgovornosti, rokova i dosade? Droga stimuliše produktivnost (kokain, na primer) i smanjuje napetost (hašiš). Stoga, da ne bismo dali loš primer svetu, zabranjujemo i tolerišemo u isto vreme.

Desi se, ipak, da kad god problem naraste, „slučajno“ neka poznata ili javna ličnost bude uhapšena zbog posedovanja „narkotika“, kako kažemo u novinarskom žargonu. Slučaj će završiti u medijima kao primer, da obeshrabri mlade, da pokaže stanovništvu da država sve drži pod kontrolom i jao si ga onom ko se usudi da prekrši zakon!

To se dešava najviše jedanput godišnje. Ne verujem da samo jednom godišnje neko poznat odluči da se malo otkači i ode do podzemnog prolaza kod mosta Mon Blan da kupi nešto od dilera koji tamo svakodnevno ordiniraju. Da je tako, odavno oni više tamo ne bi bili zbog slabog prometa.

Stižem baš tamo. Porodice prolaze, sumnjivi tipovi bezbrižno stoje i nikoga ne diraju. Osim kada naiđe mladi

par koji govori strani jezik, ili kada neki poslovni čovek prođe prolazom i odmah se vrati gledajući dilere pravo u oči.

Prolazim prvi put, stižem do kraja, pijem vodu i žalim se na hladnoću osobi koju nikada u životu nisam videla. On mi ne odgovara, udubljen u svoj svet. Vraćam se i vidim ista lica. Pogledi nam se ukrštaju, ali ima mnogo prolaznika, što je retko. Vreme je ručka i ljudi bi trebalo da su po preskupim restoranima koji se nalaze u okolini, da pokušavaju da sklope neki važan posao ili da zavedu turistu koji je došao u grad u potrazi za poslom.

Čekam malo i prolazim treći put. Ponovo se gledam s jednim od njih, jednostavnim pokretom glave daje mi znak da ga pratim. Nikada u životu ne bih pomislila da ću ovako nešto raditi, ali ova godina je već toliko drugačija da me moje ponašanje uopšte više ne čudi. Glumim bezbrižnost i pratim ga. Hodamo dva ili tri minuta do Engleskog vrta. Prolazimo pored turista koji se slikaju ispred cvetnog sata, jednog simbola grada. Prolazimo malu železničku stanicu u kojoj staje voz koji ide oko jezera, kao da živimo u Diznilendu. Najzad stižemo do ograde i posmatramo vodu. Kao par koji posmatra Žet do, ogromnu fontanu koja je odavno postala simbol Ženeve.

On čeka da ja nešto kažem. Ali ne znam da li će mi glas biti pouzdan, uprkos mojoj samouverenoj pozi. Ćutim i teram ga da on razbije tišinu: - Gandža, sir, papir ili prah?

Gotovo. Izgubljena sam. Ne znam šta da odgovorim i diler vidi da ima posla s početnicom. Testirao me je i pala sam. Smeje se. Pitam ga da li misli da sam iz policije.

Naravno da ne. Policija bi odmah znala o čemu pričam.

Objašnjavam mu da ovo radim prvi put.

Očigledno. Žena obučena kao ti nikada se ne bi odvažila da dodje ovamo. Mogla bi da traži od nekog nećaka ili kolege s posla nešto što mu je ostalo od lične upotrebe. Zato sam rešio da te dovedem ovde, na obalu jezera. Mogli smo prodaju da obavimo u hodu i ja ne bih gubio ovoliko vremena, ali želim da čujem šta ti tačno treba ili da li ti treba neka preporuka.

Ne gubi on vreme. Pre će biti da umire od dosade u onom podzemnom prolazu. Tri puta sam prošla i nisam videla da je imao ijednu mušteriju.

Dobro, ponoviću na jeziku koji ćeš možda razumeti: hašiš, amfetamini, LSD ili kokain?

Pitam ga da li ima krek ili heroin. Kaže mi da su to zabranjene droge. Poželim da mu kažem da su sve koje je pomenuo takode zabranjene, ali se suzdržavam.

Nije za mene, objašnjavam. Već za jednu protivnicu.

Pričate o osveti? Hoćete nekoga da ubijete overdouzom?

Molim vas, gospodjo, potražite nekog drugog.

Počinja da se udaljava, ali ga zadržavam i molim da me sasluša. Pretpostavljam da je moje insistiranje verovatno već dupliralo cenu.

Koliko znam, ta osoba ne konzumira drogu, objašnjavam. Ali značajno je ugrozila moju ljubavnu vezu. Samo želim da je uhvatim u klopku.

To je protiv božje etike.

Pazi ti to: prodavac robe koja izaziva zavisnost i može da ubije pokušava da me izvede na pravi put!

Pričam mu „moju priču“. Udata sam deset godina, imam dvoje divne dece. Moj muž i ja koristimo isti model mobilnog telefona i pre dva meseca sam slučajno uzela njegov.

Ne koristi sigurnosnu šifru?

Naravno da ne, verujemo jedno drugom. Ili je on koristio šifru ali je tada bila isključena? U svakom slučaju, otkrila sam nekih četiristo poruka i niz fotografija privlačne plavuše, očigledno uspešne žene. Učinila sam što nisam smela: napravila sam skandal. Pitala sam ga ko je to i on nije poricao: rekao je da je to žena u koju je zaljubljen. Bilo mu je drago što sam to otkrila pre nego što je morao da mi ispriča.

To se često dešava.

Diler se sada iz sveštenika pretvorio u bračnog savetnika! Ali ja nastavljam - jer sve izmišljam u trenutku i uzbuđuje me priča koju pričam. Rekla sam mu da ode od kuće. Složio se i sutradan me je ostavio s dvoje dece da bi otišao da živi s ljubavlju svog života. Ali ona ga je vrlo loše prihvatila jer joj je bilo mnogo zanimljivije da ima vezu s oženjenim čovekom nego da bude primorana da živi s mužem koga nije izabrala.

Žene! Ko će vas razumeti!

Slažem se. Nastavljam svoju priču: rekla mu je da nije spremna za zajednički život i raskinula s njim. Kako se, verujem, dešava u većini slučajeva, vratio se kući i molio za oprostaj. Oprostila sam mu. U stvari, sve što sam želela bilo je da se vrati. Zaljubljena sam i ne bih umela da živim bez osobe koju volim.

Samo što sada, nakon nekoliko nedelja, primećujem da se ponovo promenio. Više nije onoliko naivan da ostavi mobilni bilo gde, tako da ne mogu da saznam da li se ponovo viđaju. Ali pretpostavljam da je to slučaj. Ta žena - ta uspešna plavuša, nezavisna, šarmantna i moćna - uzima mi ono što mi je najbitnije u životu: ljubav. Da li on zna šta je ljubav?

Shvatam šta želite. Ali to je veoma opasno.

Kako shvataš, kad još nisam završila priču?

Planirate da napravite zamku toj ženi. Nemamo robu koja vam je potrebna. Ali, da biste sproveli svoj plan, trebaće vam barem trideset grama kokaina.

Uzima mobilni, kuca nešto i pokazuje mi. Sajt CNN Mani, s cenom droge. Iznenadena sam, ali vidim da se radi o skorijoj reportaži, o teškoćama s kojima se suočavaju veliki karteli.

Kao što vidite, biće vam potrebno pet hiljada franaka. Da li se to isplati? Zar vam nije jeftinije da odete toj ženi na vrata i napravite skandal? Osim toga, koliko sam shvatio, možda žena i nije kriva.

Od sveštenika je postao bračni savetnik. A od bračnog savetnika se pretvorio u finansijskog savetnika, namerenog da me spreči da bacim pare.

Kažem da prihvatam rizik. Znam da sam u pravu. A zašto trideset grama, a ne deset?

To je minimalna količina da bi osoba bila okarakterisana kao diler. Kazna je mnogo veća nego za korisnike. Da li ste sigurni da hoćete to da uradite? Jer, na putu do kuće, ili do kuće te žene, možete biti uhapšeni i nećete imati kako da objasnite odakle vam droga.

Da li su svi dileri ovakvi ili mi je zapao neki poseban?

Mnogo bih volela da satima razgovaram s ovim čovekom koji je očigledno dosta toga proživeo. Ali koliko vidim, vrlo je zauzet. Kaže mi da se vratim za pola sata s gotovinom. Odlazim do bankomata, iznenadena svojom naivnošću. Naravno da dileri nemaju kod sebe velike količine. U suprotnom bi bili smatrani dilerima!

Vraćam se i on je već tamo. Diskretno mu dajem novac i on mi pokazuje kantu za đubre koju vidimo s mesta gde se nalazimo.

Molim vas, ne ostavljajte robu nadohvat ruke te žene, jer može greškom da je proguta. To bi bila tragedija.

Ovaj čovek je neverovatan; misli na sve. Da je direktor neke multinacionalne kompanije dobijao bi ogromne bonuse od akcionara.

U trenutku kada sam želela da nastavim razgovor on već nije bio pored mene. Gledam kantu koju mi je pokazao. Šta ako tamo ništa ne nađem? Ali ovi ljudi ne smeju da se igraju sa svojom reputacijom, ne bi učinili tako nešto.

Odlazim tamo, gledam okolo, uzimam kovertu od svetlobraon hartije, stavljam je u tašnu i odmah sedam u taksi i odlazim u redakciju. Ponovo ću zakasniti.

Imam dokaz zločina. Dala sam velike pare za nešto veoma lagano.

Ali kako da znam da me čovek nije prevario? Moram sama da otkrijem.

Iznajmljujem par filmova u kojima su glavni junaci zavisnici. Muž se čudi mojim novim interesovanjima.

Ne planiraš valjda da probaš?

Naravno da ne! Samo radim istraživanje za novine. Uzgred, sutra ću se kasnije vratiti. Odlučila sam da napišem članak o zamku lorda Bajrona i moram tamo da svratim. Ne treba da brine.

Nisam zabrinut. Mislim da su se stvari mnogo popravile od kada smo bili na izletu u Nionu. Treba više da putujemo. Možda za Novu godinu. Sledeći put ćemo ostaviti decu kod moje majke. Razgovarao sam s ljudima koji se razumeju u te stvari.

„Stvari" su verovatno moje stanje depresije.

S kim si tačno razgovarao? Da nisi s nekim prijateljem koji može da razveže jezik prvom prilikom kad malo više popije?

Nikako. Čovek je bračni terapeut.

Kakav užas! Bračna terapija je poslednja stvar koju sam čula onog strašnog popodneva u Golf klubu. Da ne razgovaraju njih dvojica krišom?

Možda sam ja izazvao tvoj problem. Ne pružam ti pažnju koju zaslužuješ. Uvek pričam o poslu ili o stvarima koje treba da radimo. Izgubili smo draži koje su neophodne da bi porodica bila srećna. Brinuti samo o deci nije dovoljno. Potrebno nam je više dok smo još mladi. Ko zna da se vratimo u Interlaken, to je bilo naše prvo zajedničko putovanje pošto smo se upoznali? Možemo da se popnemo do neke tačke na Jungfrau i da uživamo u pogledu.

Bračna terapija! Samo je još to falilo.

Razgovor s mojim mužem podseća me na staru poslovicu: najveći slepac je onaj ko ne želi da vidi.

Kako samo može da pomisli da me je zapostavio? Odakle mu ta luđačka ideja, kad sam ja ta koja ga u krevetu ne dočekuje raširenih ruku i nogu.

Ima već dosta vremena otkako nemamo intenzivan seksualni život. To je neophodnije za zdravu vezu i stabilnost braka nego planovi za budućnost ili razgovori o deci. Interlaken me podseća na vreme kada smo šetali gradom u kasno popodne - jer smo veći deo dana bili zaključani u hotelskoj sobi gde smo vodili ljubav i pili jeftino vino.

Kada nekoga volimo, nije nam dovoljno da upoznamo samo njegovu dušu; želimo da znamo i kakvo mu je telo.

Da li je to neophodno? Ne znam, ali instinkt nas na to navodi. I ne postoji vreme da se to desi, niti pravilo koje treba da se poštuje. Ništa lepše od otkrivanja, stid ustupa mesto smelosti, tiho stenjanje se pretvara u krike ili psovke. Da, psovke - imam ogromnu potrebu da čujem zabranjene i „prljave“ stvari dok je muškarac u meni.

U tim trenucima javljaju se večita pitanja: „Da li te mnogo pritiskam?“ „Hoćeš brže ili sporije?“ To su pitanja u pogrešnom trenutku, koja smetaju, ali su deo inicijacije, upoznavanja i uzajamnog poštovanja. Veoma je bitno razgovarati tokom izgrađivanja savršene intimnosti.

Suprotnost tome bila bi tiha i lažna frustracija.

I onda dođe brak. Pokušavamo da nastavimo u istom stilu - u mom slučaju to je trajalo dok nisam zatrudnela, što se ubrzo desilo. Najednom shvatamo da su se stvari promenile.

Seks, sada, dolazi u obzir samo noću, po mogućnosti pred spavanje. Kao da je to obaveza koju oboje prihvataju, bez pitanja da li je onaj drugi voljan. Ako neko nema volju, javlja se sumnja, zato je bolje poštovati ritual.

Ako nije bilo dobro, nemoj ništa da kažeš jer sutra može biti bolje. Uostalom, u braku smo, imamo čitav život pred sobom.

Nema više ničeg nepoznatog, što treba otkriti, pa pokušavamo da izvučemo maksimalno zadovoljstvo iz poznatih stvari. Što je isto kao da svakog dana jedemo istu vrstu i istu marku čokolade: nije to nikakva patnja, ali zar ne postoji ništa osim toga?

Naravno da postoji: igračke koje se kupuju u seks-šopovima, svingerski klubovi, uključivanje treće osobe,

odlaženje na slobodnije žurke kod manje konvencionalnih prijatelja.

Za mene je sve to preveliki rizik. Ne znamo kakve posledice sve to može imati, bolje da ostavimo stvari ovakve jesu.

I tako dani prolaze. U razgovorima s prijateljima otkrivamo da je ta priča o zajedničkom orgazmu - da zadovoljavajući jedno drugo zajedno stignemo do vrhunca - mit. Kako da osetim zadovoljstvo ako moram da obraćam pažnju na ono što radim? Prirodno bi bilo sledeće: dodiruj mi telo, izludi me i posle ću ja isto to tebi da radim.

Ali u većini slučajeva nije tako. Sjedinjavanje mora da bude „savršeno“. Drugim rećima - nepostojeće.

I nemoj glasno da stenješ, da ne probudiš decu.

Ah, hvala bogu da je gotovo, premoren(a) sam, ne znam kako sam uspeo(la). Samo ti možeš to da mi uradiš! Laku noć!

Sve dok ne dođe dan kada oboje shvate da nešto mora da razbije jednoličnost. Ali, umesto da odemo u svingerski klub, ili u seks-šopove pune proizvoda za koje baš i ne znamo kako se koriste, ili kod ludih prijatelja koji stalno otkrivaju nešto novo, odlučimo... da provedemo neko vreme bez dece.

Planiramo romantično putovanje. Bez ikakvog iznenađenja. Na kojem će sve biti potpuno predvidljivo i organizovano. I smatramo da je to odlična ideja.

Otvorila sam lažnu imejl adresu. Imam drogu koju sam lično isprobala (i odmah zatim sebi obećala da nikada više to neću uraditi jer je osećaj fantastičan).

Znam kako da neprimetno uđem na fakultet i ostavim dokaz na Marianinom stolu. Treba samo otkriti fijoku koju

neće baš skoro otvoriti, što je možda i najriskantniji deo plana. Ali to mi je predložio diler, a glas iskustva treba slušati.

Ne mogu da tražim pomoć ni od jednog studenta, moram sve da uradim sama. Jedino što imam da radim u životu jeste da hranim „romantični san“ mog muža i da Jakobov telefon zatrpavam porukama punim ljubavi i nade.

Razgovor s dilerom dao mi je ideju koju sam odmah primenila u praksi: da mu šaljem tekstualne poruke svakog dana, s rečima ljubavi i podrške. To može da ima dva ishoda. Prvi je da on shvati da ima moju podršku i da nisam nimalo uvredjena posle susreta u Golf klubu. Drugi je, ako prvi ne upali, da ih madam Kenig jednog dana vidi ako reši da proverava muževljev telefon.

Ulazim na internet, kopiram nešto što mi se čini pametnim i pritiskam dugme za slanje.

Od izbora se u Ženevi nije desilo ništa bitno. Jakoba više ne spominju u medijima i nemam predstavu šta se s njim dešava. U gradu se ovih dana priča samo o jednoj stvari: da li grad treba ili ne treba da otkaže doček Nove godine. Neki odbornici tvrde da su troškovi ogromni. Dobila sam zadatak da saznam šta tačno znači „ogromni“. Otišla sam u Gradsku skupštinu i saznala tačan iznos: 115.000 franaka - toliko dve osobe, ja i moj kolega s posla, na primer, plate godišnji porez.

Iliti, s iznosom koji dva građanina, koji zarađuju pristojno, ali ništa fantastično, mogle bi se usrećiti hiljade ljudi. Ali ne, mora da se štedi jer niko ne zna šta nam budućnost sprema. Za to vreme gradska kasa se puni. Može na zimu da ponestane soli za ulice, za borbu protiv leda, da ne bude

saobraćajnih udesa, pločnici moraju da se održavaju, svuda su neki radovi koji nikome nisu jasni.

Radovanje može da sačeka. Bitno je da se održi slika. A to podrazumeva i da niko ne primeti da smo prebogat.

Sutra zbog posla moram rano da ustanem. Činjenica da mi Jakob ne odgovara na poruke na kraju me je približila mužu. Uprkos tome, i dalje hoću da se osvetim.

Istina je da više skoro da nemam želju da osvetu sprovedem do kraja, ali mrzim da prekidam svoje projekte napola.

Živeti znači donositi odluke i snositi posledice. Dugo to već ne radim i možda je to jedan od razloga što sam ponovo ovde, u zoru, i buljim u plafon.

Ta priča sa slanjem poruka muškarcu koji me odbija jeste gubljenje vremena i novca. Ne zanima me više njegova sreća. U stvari, želim mu da bude vrlo nesrećan jer sam mu ponudila najbolje što imam, a on me je posavetovao da idem na bračnu terapiju.

Baš zato moram da strpam onu vešticu u zatvor, makar mi duša gorela u čistilištu stotinama godina.

Moram? Odakle mi ta ideja? Umorna sam, strašno sam umorna, i ne uspevam da zaspim.

„Udate žene češće pate od depresije od neudatih“, pisalo je u jednom članku u današnjim novinama.

Nisam ga pročitala. Ali ova godina je veoma, veoma čudna. Život mi ide odlično, sve ide po planu koji sam napravila u mladosti, srećna sam... ali odjednom se nešto desi.

Kao kada virus napadne kompjuter. Počinje uništavanje, lagano, ali nemilosrdno. Sve se uspori. Nekim bitnim programima potrebno je mnogo memorije da bi se otvorili. Neki podaci - fotografije, tekstovi - nestaju bez traga.

Pokušavamo da nađemo razlog i ništa ne nalazimo. Pitamo prijatelje koji se bolje razumeju, ali ni oni ne uspevaju da pronađu uzrok. Ali kompjuter se prazni, sve je sporiji i kao da više nije vaš. Sada pripada neprimetnom virusu.

Naravno da uvek možemo da kupimo drugi, ali šta ćemo sa stvarima koje su u njemu sačuvane, koje smo godinama uredno slagali? Zauvek izgubljene?

To nije pravedno.

Nemam ni najmanju kontrolu nad onim što se dešava.

Besmislena ljubav prema čoveku koji sada verovatno već smatra da ga progonim. Brak s čovekom koji deluje blisko, ali koji mi nikada ne pokazuje svoje slabosti i strahove.

Želja da uništim nekoga koga sam videla samo jednom u životu, pod pretpostavkom da će to rešiti sve moje probleme.

Mnogi kažu: vreme leči sve. Ali to nije istina.

Koliko vidim, vreme leči samo one dobre stvari koje bismo voleli da sačuvamo zauvek. Ono nam kaže: „Nemoj se zanositi, ovo je stvarnost.“ Zato me stvari koje čitam da bih popravila raspoloženje ne drže dugo. U mojoj duši postoji rupa kroz koju curi sva pozitivna energija i ostavlja samo prazninu. Znam tu rupu - živim s njom već mesecima - ali ne znam kako da se izvučem iz zamke.

Jakob misli da mi je potrebna bračna terapija. Šef smatra da sam odlična novinarka. Deca primećuju promenu u mom ponašanju, ali ništa ne pitaju. Muž je shvatio kako se osećam tek kada sam u restoranu pred njim pokušala da otvorim dušu.

Uzimam ajped s noćnog stočića. Množim 365 sa 70.
Rezultat je 25.350. To je prosečan broj dana koje jedna osoba proživi. Koliko sam ih već protraćila?
Ljudi kojima sam okružena stalno se nešto žale. „Radim osam sati dnevno i ako budem unapređen radiću dvanaest.“
„Otkada sam se oženio nemam vremena za sebe.“ „Tražio sam Boga i moram da idem na obrede, službe i crkvene svečanosti.“

Sve stvari koje s velikim entuzijazmom tražimo čim odrastemo - ljubav, posao, vera - na kraju se pretvore u preteško breme.

Postoji samo jedan način da se iz toga izvučemo: putem ljubavi. Voleti znači pretvoriti ropstvo u slobodu.

Ali u ovom trenutku ne uspevam da volim. Samo osećam mržnju.

I, ma koliko besmisleno delovalo, to daje neki smisao mojim danima.

Stižem na mesto gde Marian drži časove filozofije - pomoćna zgrada koja se, na moje iznenađenje, nalazi u okviru Ženevske univerzitetske bolnice. Počinjem da se pitam: da taj njen famozni kurs nije samo neki izborni predmet koji nema nikakvu akademsku važnost?

Ostavila sam kola na parkingu neke samoposluge i hodala skoro kilometar da stignem do nje, među mnoštvo niskih građevina sazidanih na lepom zelenom polju, s malim jezerom u sredini i strelicama koje pokazuju pravac. Tamo su prostorije ustanova koje se, iako naizgled nemaju veze, ako malo bolje razmislimo, dopunjuju: bolničko krilo za stare i duševna bolnica. Ludnica je smeštena u prelepu zgradu s početka XX veka, i tamo stasavaju psihijatri, bolničarke, psiholozi i psihoterapeuti iz čitave Evrope.

Prolazim pored nečeg čudnog što liči na stubove koje možemo da vidimo na kraju aerodromske piste. Da bih saznala o čemu se radi, moram da pročitam tablu koja se nalazi pored toga. To je skulptura koja se zove Prolaz 2000, „vizuelna muzika“ koja se sastoji od deset rampi koje na sebi imaju crvena svetla. Pitam se da li je autor jedan od pacijenata, ali dalje u opisu otkrivam da se radi o delu poznate umetnice.

Poštujemo umetnost, dakle. Ali nemojte mi reći da su svi normalni.

Vreme je ručka - to mi je jedino slobodno vreme u toku dana. Najzanimljivije stvari u životu uvek se dešavaju u vreme ručka - viđam se s prijateljicama, političarima, „izvorima“ i dilerima.

Učionice su sigurno prazne. Ne mogu da idem do menze, gde Marian - ili madam Kenig - verovatno nonšalantno zabacuje svoju plavu kosu s jedne strane na drugu, dok mladići koji ovde studiraju razmišljaju šta bi trebalo da urade da zavedu tako zanimljivu ženu, a devojke je uzimaju za uzor elegancije, inteligencije i pristojnog ponašanja.

Odlazim do prijavnice i pitam gde je kabinet madam Kenig. Kažu mi da je vreme ručka (nije moguće da to ne znam).

Kažem im da ne želim da je uznemiravam u trenucima odmora, da želim da je sačekam ispred kabineta.

Obučena sam kao najobičnija osoba, jedna od onih koje se lako zaboravljaju. Jedina sumnjiva stvar je što koristim naočare za sunce po oblačnom danu. Namerno se nameštam tako da žena s prijavnice primeti flastere ispod naočara. Sigurno će pomisliti da sam upravo imala plastičnu operaciju.

Idem ka mestu gde Marian drži predavanja, iznenađena sopstvenom samokontrolom. Mislila sam da ću se plašiti, da ću možda odustati na pola puta, ali ne. Evo me i osećam se opušteno. Ako bih jednog dana morala da pišem o sebi, učinila bih kao Meri Šeli i njen Viktor Frankenštajn: želela sam samo da se rešim jednoličnosti, da nađem bolji razlog za svoj nezanimljivi život bez izazova. Rezultat je monstrum sposoban da kompromituje nevine i spasava krive. Svi imaju mračnu stranu. Svi imaju želju da iskuse apsolutnu moć. Čitam priče o mučenju i ratu i vidim da oni koji nanose bol, u trenutku kada imaju moć, pokretačku snagu dobijaju od nepoznatog čudovišta, ali, kada se vrate kući, pretvaraju se u pitome domaćine, dobre muževe i ljude spremne da služe otadžbini.

Sećam se da me je svojevremeno jedan moj dečko zamolio da mu pripazim pudlicu. Mrzela sam to kuće. Morala sam s njim da delim pažnju čoveka koga sam volela. Želela sam svu njegovu ljubav.

Tog dana sam rešila da se osvetim tom nerazumnom stvorenju, koje ničim nije doprinosilo razvoju ljudskog roda, ali čija je pasivnost izazivala ljubav i nežnost. Počela sam da ga povredjujem na način koji nije ostavljao traga: ubadala sam ga jednim špicem koji je bio pričvršćen na dršku metle. Kuće je kevtalo, lajalo, ali nisam prestala da ga bodem dok se nisam umorila.

Kada se moj dečko vratio, zagrlio me je i poljubio kao i uvek. Zahvalio mi se što sam mu pazila pudlu. Vodili smo ljubav i život se nastavio kao i ranije. Kućici ne govore. Razmišljam o tome dok idem ka Marianinom kabinetu. Kako je moguće da mogu ovako nešto da radim? Zato što su svi takvi. Već sam videla ludo zaljubljene muškarce

kako gube glavu i tuku svoje žene, da bi odmah zatim, uz jecaje, molili za oprostaj.

Mi smo zveri koje je nemoguće shvatiti.

Ali zašto činiti sve ovo s Marian, kad je samo jednom bila arogantna prema meni? Zašto smišljati plan, izlagati se opasnosti prilikom kupovine droge i podmetanja iste u njen sto?

Zato što je ona uspela ono što ja nisam: da dobije Jakobovu pažnju i ljubav.

Da li je to dovoljno? Da je tako, 99,9% ljudi bi sada smišljali kako da unište jedni druge.

Zato što mi je dosta samosažaljenja. Zato što su me besane noći izludele. Zato što se dobro osećam u svom ludilu. Zato što me neće otkriti. Zato što želim da prestanem da opsesivno mislim o ovome. Zato što sam ozbiljno bolesna. Zato što nisam jedina. Ako se Frankenštajn i dalje prodaje, to znači da se svi prepoznaju u naučniku i čudovištu.

Zastajem. „Ozbiljno sam bolesna.“ Moguće. Možda bi trebalo sada odmah da potražim lekara. Hoću, ali pre toga moram da obavim jedan zadatak koji sam sebi zadala, pa neka i lekar obavesti policiju - zbog profesionalne tajne moraće da me zaštiti, ali u isto vreme će sprečiti nepravdu. Stižem do vrata. Razmišljam o svim razlozima koje sam usput izlistala. Uprkos tome ulazim bez oklevanja.

I suočavam se s jeftinim stolom bez ijedne fijeke. Najobičnija drvena ploča sa zaobljenim nogama. Nešto što može da posluži samo da se spusti nekoliko knjiga, tašna i ništa više.

Trebalo je to i da pretpostavim. Osećam razočaranje i olakšanje u isto vreme.

Hodnici, do malopre tihi, ponovo počinju da daju znake života: studenti se vraćaju na predavanja. Ne osvrćući se izlazim, u pravcu iz kojeg oni dolaze. Na kraju hodnika su vrata. Otvaram ih i izbijam pred bolnicu za stare, na vrhu malog uzvišenja, zidovi su masivni i - sigurna sam - grejanje savršeno radi. Odlazim tamo i na prijavnici pitam za nekoga ko ne postoji. Dobijam informaciju da se ta osoba verovatno nalazi negde drugde, Ženeva je verovatno grad s najvećim brojem domova za stare po kvadratnom metru. Bolničarka se nudi da mi pomogne u potrazi. Kažem da ne treba, ali ona insistira:

Ništa me ne košta.

Da bih izbegla bilo kakvu sumnju, pristajem. Dok je ona zauzeta za svojim kompjuterom, uzimam knjigu koja se nalazi na pultu i listam je.

Priče za decu - kaže bolničarka, ne skidajući oči s ekrana. - Naši štíćenici ih obožavaju.

To ima smisla. Nasumice otvaram knjigu:

Jedan miš se toliko plašio mačke da je postao tužan. Jedan noćni čarobnjak se sažalio na njega i pretvorio ga u mačku. Onda je ovaj počeo da se plaši psa i čarobnjak ga je pretvorio u psa.

Onda je počeo da se plaši tigra. Čarobnjak je bio veoma strpljiv i upotrebio je svoje moći da ga pretvori u tigra.

Tada je počeo da se plaši lovca. Čarobnjak je na kraju odustao, pretvorio ga ponovo u miša i rekao: - Bilo šta da učinim tebi neće pomoći jer nikada nisi shvatio svoj rast. Najbolje budi ono što si uvek bio.

Bolničarka ne uspeva da pronađe izmišljenog pacijenta. Izvinjava se. Zahvaljujem se i spremam se da pođem, ali njoj očigledno prija kada ima s kim da razgovara.

Da li mislite da plastična operacija može da pomogne? Plastična operacija? Ah, da. Setila sam se malih flastera ispod mojih tamnih naočara.

- Većina naših pacijenata radila je plastične operacije. Da sam na vašem mestu, izbegavala bih to. Izaziva neravnotežu između tela i uma. - Nisam je pitala za mišljenje, ali očigledno je posvećena svom humanom pozivu, pa dodaje: - Starost je traumatičnija za one koji misle da mogu da kontrolišu činjenicu da godine prolaze.

Pitam je koje je nacionalnosti: Mađarica. Naravno.

Švajcarci nikada ne govore svoje mišljenje ako ih neko ne pita.

Zahvaljujem se na trudu i izlazim, skidam naočare i flastere. Maska je obavila posao, ali plan nije uspeo.

Kampus se ponovo ispraznio. Sada su svi zauzeti učeći kako se misli, kako se pazi, kako druge naučiti da misle.

Pravim veliki krug i vraćam se na mesto gde sam parkirala kola. Izdaleka se vidi psihijatrijska bolnica. Da li bi trebalo da sam u njoj?

Da li smo svi takvi, pitam muža pošto su deca zaspala i mi se spremamo za spavanje.

Kakvi takvi?

Takvi kao ja, što se čas osećam odlično čas odvratno.

Mislim da jesmo. Stalno se kontrolišemo da čudovište ne bi izašlo iz svog skrovišta.

Istina.

Nismo ono što bismo želeli da budemo. Ono smo što društvo zahteva. Ono smo što su naši roditelji izabrali. Ne želimo nikoga da razočaramo, imamo ogromnu potrebu da budemo voljeni. Zato gušimo ono najbolje u nama. Malo-

pomalo ono što je bila svetlost naših snova pretvara se u čudovište naših mora. To su stvari koje nismo uradili, mogućnosti koje nismo iskoristili.

Koliko znam, psihijatrija je to zvala manično-depresivnom psihozom, ali sada, da bi termin bio politički korektniji, zove se bipolarni afektivni poremećaj. Odakle su izvukli taj naziv? Zar se severni i južni pol razlikuju? Sigurno se radi o manjini...

Naravno da manjina pokazuje tu dvojnost. Ali kladim se da skoro svi imaju čudovište u sebi.

S jedne strane zla osoba koja ide na fakultet da pokuša da smesti krivično delo nevinoj osobi a da pritom ne ume da objasni razlog tolikoj mržnji. S druge majka koja s ljubavlju brine o svojoj porodici i vredno radi da ništa ne bi zafalilo njenim najmilijima, a ne zna odakle joj snaga da to osećanje održi netaknutim.

Sečaš li se Džekila i Hajda?

Očigledno Frankenštajn nije jedina knjiga koja se uvek prodavala od kada je prvi put objavljena: Dr Džekil i g. Hajd, knjiga koju je Robert Luis Stivenson napisao za tri dana, ide istim putem. Priča se dešava u Londonu u XIX veku. Lekar i naučnik Henri Džekil veruje da dobro i zlo postoje istovremeno u svim ljudima. Odlučan je da dokaže svoju teoriju, koju ismevaju svi koje poznaje, uključujući tu i oca njegove verenice Beatriks. Pošto je neumorno radio u svojoj laboratoriji, uspeva da smisli formulu. Pošto nije hteo da izlaže opasnosti ničiji život, koristi sebe kao zamorče.

Kao rezultat otkriva se njegova demonska strana - koju on naziva gospodin Hajd. Džekil misli da može da kontroliše Hajdove dolaske i odlaske, ali uskoro shvata da se grdno

vara: kada oslobodimo našu zlu stranu, ona potpuno zaseni ono što je najbolje u nama.

To važi za sve ljude. Tako je sa tiranima, koji u početku imaju odlične namere, ali koji se, malo-pomalo, da bi učinili ono što smatraju dobrim, maše onoga što je najgore u ljudskoj prirodi: nasilja.

Zbunjena sam i uplašena. Da li to može da se desi bilo kome od nas?

Ne. Samo manjina ima jasan osećaj šta je dobro a šta loše. Ne znam da li je ta manjina baš tako mala: već sam prošla kroz nešto slično u školi. Imala sam profesora koji je mogao biti najbolja osoba na svetu, ali se najednom preobražavao i ostavljao me potpuno zbunjenu. Svi su ga se plašili jer nije bilo moguće pretpostaviti kako će se kog dana ponašati.

Ali ko bi se usudio da se žali? Uostalom, profesori su uvek u pravu. Osim toga, svi su mislili da ima neki lični problem koji će se ubrzo rešiti. Sve dok jednog dana gospodin Hajd nije izgubio kontrolu i napao jednog mog druga iz razreda. Slučaj je stigao do uprave i profesor je udaljen iz škole. Od tada se plašim ljudi koji su previše brižni.

Kao "pletilje"?

Da, kao one radnice koje su htele pravdu i hleb za sirotinju i koje su se borile da oslobode Francusku od hirova Luja XVI. Kada je uspostavljena vladavina terora, odlazile su rano na trg gde je bila giljotina, hvatale mesta u prvom redu i vezle dok su čekale pogubljenja. Verovatno su bile majke i domaćice koje su ostatak dana provodile brinući o deci i mužu.

Vezle su između dve odrubljene glave da im prođe vreme.

Ti si jača od mene. Uvek sam ti na tome zavideo. Možda je to razlog što nikada nisam toliko izražavao svoja osećanja: da ne izgleda da sam slab.

On ne zna šta priča. Ali razgovoru je već kraj. Okreće se na drugu stranu i spava.

A ja ostajem sama sa svojom „snagom" i zurim u plafon. Jedne sedmice činim ono što sam sebi obećala da nikada neću: posećujem psihijatre.

Uspela sam da zakažem seanse kod tri različita lekara.

Raspored im je bio prepun - znak da u Ženevi ima mnogo više neuravnoteženih nego što mislimo. Odmah bih rekla da je hitno, a sekretarice su mi uzvraćale da je sve hitno, zahvaljivale mi se na interesovanju, bilo im je mnogo žao, ali nisu mogle da otkazu druge pacijente.

Onda sam izvikla adut koji uvek pobeđuje: rekla sam gde radim. Magična reč „novinarka", iza koje ide ime uglednih novina, u stanju je koliko da otvori toliko i da zatvori vrata. U ovom slučaju sam unapred znala da će rezultat biti povoljan. Seanse su zakazane.

Nikome nisam rekla - ni mužu ni šefu. Otišla sam kod prvog - pomalo čudnog čoveka, s britanskim naglaskom, koji mi je odmah rekao da ne prihvata zdravstveno osiguranje. Posumnjala sam da u Švajcarskoj radi ilegalno. Objasnila sam, s najvećim strpljenjem na svetu, šta mi se dešava. Koristila sam primere Frankenštajna i njegovog čudovišta, doktora Džekila i gospodina Hajda. Preklinjala sam ga da mi pomogne da kontrolišem čudovište koje je izranjalo i pretilo da se izmakne kontroli. Pitao me je šta to znači. Nisam htela da ulazim u pojedinosti koje bi mogle da me kompromituju, kao što je pokušaj da jedna žena bude nepravedno uhapšena zbog dilovanja droge.

Rešila sam da slažem, ispričala sam mu da imam ubilačke ideje, da pomišljam da ubijem svog muža na spavanju. Pitao me je da li neko od nas dvoje ima vanbračnu vezu i rekla sam mu da nemamo. Sve je shvatio i rekao da je sve to normalno. Godinu dana terapije, tri sesije nedeljno, smanjilo bi taj nagon za pedeset odsto. Bila sam šokirana! A šta ako ubijem muža pre toga? Odgovorio je da je to što se dešava „transferencija“, „fantazija“, i da prave ubice nikada ne traže pomoć.

Pre nego što sam otišla naplatio mi je dvesta pedeset franaka i rekao sekretarici da mi zakaže redovne dolaske od naredne nedelje. Zahvalila sam se, rekla da moram da proverim svoje obaveze i otišla u nameri da se nikada više ne vratim.

Druga sesija bila je s jednom ženom. Prihvatila je zdravstveno osiguranje i bila je otvorenija da čuje moju priču. I njoj sam ispričala o želji da ubijem muža.

- Dobro, ponekad i ja poželim da ubijem svog - rekla mi je s osmehom na licu. - Ali i vi i ja znamo da bi, kada bi sve žene ostvarile svoje tajne želje, skoro sva deca bila bez očeva. To je normalan nagon.

Normalan?

Nakon izvesnog vremena provedenog u razgovoru, tokom kojeg mi je objasnila da sam „ugrožena“ brakom, da bez svake sumnje „nemam mesta za rast“ i da moja seksualnost „izaziva hormonalne poremećaje dobro poznate u medicinskoj literaturi“, mašila se bloka za recepte i ispisala naziv jednog poznatog antidepresiva. Dodala je da ću, dok lek ne počne da deluje, proživeti još mesec dana pakla, ali da će se uskoro sve to pretvoriti u neprijatnu uspomenu.

Sve dok pijem pilule, naravno.

Koliko dugo?

To dosta varira. Ali verujem da ćete za tri godine već moći da smanjite dozu.

Veliki problem sa zdravstvenim osiguranjem jeste što račun stiže na kuću. Platila sam u gotovom, zatvorila za sobom vrata i zaklela se, još jednom, da se nikada više tamo neću vratiti.

Na kraju sam otišla i na treću seansu, ponovo kod muškarca, u ordinaciju čije renoviranje mora da je koštalo čitavo bogatstvo. Za razliku od prethodno dvoje, pažljivo me je saslušao i delovalo mi je kao da mi daje za pravo. Zaista sam bila u opasnosti da ubijem svog muža. Bila sam potencijalni ubica. Gubila sam kontrolu nad čudovištem koje posle ne bih uspela da vratim u kavez.

Najzad me je, najobazrivije na svetu, pitao da li konzumiram drogu.

Samo jednom, odgovorim.

Nije mi poverovao. Promenio je temu. Pričali smo malo o sukobima s kojima svi moramo da se suočimo u svakodnevnom životu, i onda se vratio na temu droge.

Morate mi verovati. Niko ne koristi drogu samo jednom. Znajte da smo zaštićeni profesionalnom tajnom. Izgubiću dozvolu za rad ako bilo šta kažem o ovome. Ne treba da samo vi mene prihvatite kao lekara. Ja takođe treba da prihvatim vas kao pacijenta. Tako stvari funkcionišu. Ne, insistirala sam. Ne koristim droge. Znam kako stvari funkcionišu s profesionalnom tajnom i nisam došla ovamo da lažem. Samo želim da brzo rešim ovaj problem, pre nego što učinim nešto loše osobama koje volim ili koje su u mojoj blizini.

Njegovo zamišljeno lice bilo je zaraslo u bradu i lepo.

Klimnuo je glavom pre nego što je odgovorio:

- Godinama ste akumulirali tenzije i sada želite da ih se rešite preko noći. To ne postoji ni u psihijatriji ni u psihoanalizi. Nismo šamani koji, jednim magijskim činom, oteraju zlog duha.

Naravno da je bio ironičan, ali upravo mi je dao odličnu ideju. Dani u kojima sam tražila psihijatrijsku pomoć bili su okončani.

Post tenebras lux. Posle mraka svetlost.

Nalazim se pred starim gradskim zidinama, spomenikom širokim sto metara, s impozantnim statuama četiri muškarca okružena manjim statuama. Jedan se ističe. Glava mu je pokrivena, brada dugačka i u rukama nosi ono što je, u njegovo vreme, bilo moćnije od mitraljeza: Bibliju.

Dok čekam, razmišljam: da je ovaj čovek u sredini sada živ, svi - a pogotovo Francuzi i katolici iz čitavog sveta - nazvali bi ga teroristom. Njegova taktika da sprovede ono što je smatrao vrhovnom istinom podseća me na uvrnuti um Osame bin Ladena. Obojica su imala isti cilj: uspostavljanje teokratske države u kojoj bi svi koji prekrše ono što se smatra božjim zakonom bili kažnjeni.

I nijedan od njih dvojice nije se libio da primeni silu da bi postigao svoj cilj.

On se zvao Žan Kalvin i Ženeva je bila teritorija na kojoj je radio. Stotine ljudi su nedaleko odavde bili osuđeni na smrt i likvidirani. Ne samo katolici, koji su se usuđivali da se ne odreknu svoje vere, već i naučnici koji su se, u potrazi za istinom i lečenjem bolesti suprotstavljali bukvalnom

shvatanju Biblije. Najpoznatiji je slučaj Migela Serveta, koji je otkrio plućnu cirkulaciju i zbog toga izgoreo na lomači.

Nije pogrešno kazniti jeretike i bogohulnike. Na taj način ne postajemo saučesnici u njihovim zločinima (...) Ovde se ne radi o autoritetu čoveka, već je Bog taj koji govori (...) On zahteva od nas nešto tako teško da bismo dokazali da mu ukazujemo dostojnu čast, da nam je služenje Njemu iznad svakog ljudskog obzira, da ne štedimo ni rođake, niti bilo koga drugoga, i zaboravljamo na ljudskost kada se borimo za Njegovu slavu.

Uništavanje i smrt nisu bili ograničeni samo na Ženevu: Kalvinovi učenici, verovatno ovde predstavljeni manjim statuama, širili su njegovu reč i njegovu netrpeljivost po čitavoj Evropi. U Holandiji je godine 1566. uništeno više crkava i ubijeno više „pobunjenika“ - to jest osoba druge vere. Ogroman broj umetničkih dela završio je u plamenu pod optužbom za „idolopoklonstvo“. Deo svetskog istorijskog i kulturnog nasledja uništen je i zauvek izgubljen.

A danas u školi moja deca uče o Kalvinu kao da je bio veliki prosvetitelj, čovek novih ideja koji nas je „oslobodio“ katoličkog jarma. Revolucionar koji zaslužuje poštovanje budućih generacija. Nakon mraka, svetlost.

Šta se dešavalo u glavi ovog čoveka, pitam se. Da li ga je mučila nesаница jer je znao da su čitave porodice uništene, da su deca odvajana od roditelja i da su ulice okupane krvlju? Ili je bio toliko uveren u svoju misiju da nije bilo mesta sumnji?

Da li je mislio da se sve što čini može opravdati u ime ljubavi? Jer je to i moja sumnja, srž mojih trenutnih problema.

Dr Džekil i gospodin Hajd. Svedočanstva ljudi koji su ga poznavali govore da je, privatno, Calvin bio dobar čovek, spreman da sledi Isusove reči, i da je imao iznenađujuće gestove poniznosti. Plašili su ga se, ali su ga i voleli - i mogao je da zapali mase tom ljubavlju.

Pošto istoriju pišu pobednici, niko se više ne seća njegovih zločina. Danas je viđen kao iscelitelj duša, veliki reformator, čovek koji nas je spasao katoličke jeresi, s njenim anđelima, svecima, devicama, zlatom, srebrom, praštanjem i korupcijom.

Stiže čovek koga čekam i prekida moje razmišljanje. On je kubanski šaman. Objašnjavam mu da sam ubedila svog urednika da treba da objavimo članak o alternativnim načinima borbe protiv stresa. Poslovni svet je pun ljudi koji su čas izuzetno velikodušni, a odmah zatim iskale svoj bes na slabijima. Ljudi su sve nepredvidljiviji.

Psihijatri i psihoanalitičari su prebukirani i više ne uspevaju da izađu u susret svim pacijentima. A niko ne može da čeka mesecima ili godinama da izleči depresiju.

Kubanac me sluša bez reči. Pitam ga da li možemo da nastavimo razgovor u nekom kafeu, jer je ovde napolju prilično hladno.

To je od oblaka - kaže on, prihvatajući moj poziv.

Famozni oblak stoji na nebu iznad grada do februara ili marta, i samo ponekad ga mistral otera, kada se nebo raščisti, ali temperatura još više padne.

Kako si došla do mene?

Jedan čovek iz obezbedenja u mojoj redakciji rekao mi je za tebe. Šef je hteo da intervjušem psihologe, psihijatre, psihoterapeute, ali to smo radili već hiljadu puta.

Treba mi nešto originalnije, a on je možda prava osoba.

Ne smeš da objaviš moje ime. Ovo što radim socijalno ne pokriva.

Pretpostavljam da u stvari želi da kaže: „Ovo što radim je ilegalno.”

Pričam skoro dvadeset minuta bez prestanka, u nameri da ga opustim, ali Kubanac me sve vreme proučava. Koža mu je tamna, kosa seda, nizak je i na sebi ima odelo i kravatu. Nikada nisam mogla da zamislim jednog tako obučenog šamana.

Kažem mu da će sve što mi bude rekao ostati između nas. Zanima me samo da li je mnogo ljudi zainteresovano za njegove usluge. Koliko sam čula, on ima sposobnost da leči.

To nije istina. Nemam sposobnost da lečim. Samo Bog ima tu sposobnost.

Dobro, to je jasno. Ali svakog dana naidjemo na nekoga ko odjednom počne čudno da se ponaša. Što nas navodi da se upitamo šta se desilo s osobom koju smo mislili da dobro poznajemo. Zašto se tako agresivno ponaša? Da li je to od stresa na poslu?

A sutradan ta osoba bude ponovo ona stara. Osetiš olakšanje, da bi opet izgubio tlo pod nogama kada se najmanje nadaš. Ali ovog puta, umesto da se pitaš šta nije u redu s tom osobom, pitaš se gde si pogrešio.

Kubanac ćuti. Još mi ne veruje.

Da li tome ima leka?

Leka ima, ali on pripada Bogu.

Dobro, to znam, ali kako Bog leči?

To zavisi od mnogo čega. Pogledaj me u oči.

Činim kako mi kaže i osećam se kao da padam u nekakav trans u kojem ne mogu da kontrolišem kuda idem.

U ime sila koje upravljaju mojim radom, u ime moći koja mi je poverena, molim duhove koji me štite da unište tvoj život i život tvojih najmilijih ako odlučiš da me predaš policiji ili me prijaviš imigracionoj službi.

Čini nekoliko pokreta rukom iznad moje glave. Sve mi to deluje isuviše nadrealno i dobijam želju da ustanem i odem.

Ali, dok sam se presabrala, on se vratio u normalu - niti je mnogo simpatičan, niti dalek.

Možeš da pitaš. Sada ti verujem.

Malo sam uplašena. Ali zaista nemam nameru da naudim ovom čoveku. Naručujem još jednu solju čaja i objašnjavam šta tačno želim: lekari koje sam „intervjuisala“ kažu da lečenje dugo traje. Radnik obezbeđenja u mojoj redakciji mi je rekao - ovog puta pažljivo biram reči - da je Bog iskoristio Kubanca kao kanal da mu reši veliki problem s depresijom.

Mi sami pravimo džumbus u svojim glavama. On ne dolazi spolja. Dovoljno je zamoliti duha čuvara da udje u tvoju dušu i pomogne da se kuća dovede u red. Ali niko više ne veruje u duhove čuvare. Oni nas prate, žude da nam pomognu, ali niko ih ne priziva. Moj posao je da ih dovedem kod onih kojima su potrebni i sačekam da obave posao. Samo to.

Pretpostavimo, na primer, da u nekom trenutku agresivnosti jedna osoba smisli pakleni plan da uništi drugu, Recimo da je okleveće na poslu.

To se svakodnevno dešava.

Znam, ali kada ta agresivnost prođe, kada se osoba vrati u normalu, zar je krivica neće izjedati?

Naravno. I s godinama ta stvar postaje sve gora i gora.

Dakle, nije tačan Kalvinov moto: posle mraka svetlost.

Molim?

Ništa. Nešto brbljam o spomeniku u parku.

Da, na kraju tunela je svetlost, ako o tome pričaš. Ali ponekad, kada osoba prođe kroz mrak i stigne na drugu stranu, iza sebe ostavi dubok trag uništenja.

Jasno, nego da se vratimo na temu: tvoj metod.

Metod nije moj. On se već godinama koristi protiv stresa, depresije, razdražljivosti, pokušaja samoubistva i mnogih drugih načina koje je čovek pronašao da bi naudio sebi.

Bože dragi, naišla sam na pravog čoveka. Moram da ostanem hladnokrvna.

To možemo nazvati...

-... samoizazvanim transom. Samohipnozom. Meditacijom.

Svaka kultura ima reč za to. Ali seti se da Švajcarska medicinska asocijacija ne gleda na to blagonaklono.

Pričam mu da radim jogu ali da i pored toga ne uspevam da dođem do nivoa na kojem se problemi sređuju i rešavaju.

Da li pričamo o tebi ili o reportaži za novine?

I o jednom i o drugom. Otvaram karte jer znam da pred ovim čovekom ne mogu ništa da krijem. U to sam postala sigurna u trenutku kada je tražio da ga pogledam u oči.

Objašnjavam mu da je njegova briga da ostane anonimna smešna - mnogo ljudi zna da on prima pacijente u svojoj kući u Vervijeu. I mnogi, a među njima ima i policajaca zaduženih za bezbednost u zatvorima, traže njegove usluge.

To mi je ispričao onaj čovek u redakciji.

Noć je tvoj problem - kaže on.

Da, to je moj problem. Zašto?

Noć, baš zato što je noć, ima sposobnost da u nama oživi strahove iz detinjstva, strah od samoće, užas od nepoznatog. Međutim, ako uspemo da pobedimo te duhove, lako

ćemo pobediti one koji se pojavljuju u toku dana. Ako se ne plašimo mraka, znači da smo se udružili sa svetlošću.

Osećam se kao da mi učitelj prvog razreda objašnjava stvari koje su očigledne.

Da li bih mogla da odem kod vas kući da obavim...

... ritual egzorcizma?

Nisam mislila baš na tu reč, ali upravo to mi treba.

Nema potrebe. Vidim u tebi mnogo tame, ali i mnogo svetlosti. I u ovom slučaju, siguran sam, svetlost će na kraju pobediti.

Na ivici sam suza jer osećam da mi ulazi u dušu iako ne umem da objasnim kako.

Dozvoli ponekad da te noć ponese, posmatraj zvezde i pokušaj da se opiješ osećajem beskraj. Noć, sa svim njenim vradžbinama, takođe je i put ka prosvetljenju. Kao što mračni bunar na dnu ima vodu koja gasi žed, noć, čija nas tajnovitost približava Bogu, u svojim senkama krije plamen koji može da rasplamsa našu dušu.

Razgovarali smo skoro dva sata. On insistira na tome da mi ne treba ništa osim da se prepustim - i da su čak i moje najveće strepnje bez osnova. Pričam mu o svojoj želji za osvetom. On sluša i ne daje nikakav komentar niti osuđuje ijednu moju reč. Kako pričam, tako se sve bolje osećam. Predlaže da izađemo i prošetamo parkom. U jednom delu parka nalaze se crna i bela polja iscrtana na zemlji, i ogromne plastične šahovske figure. Nekolicina ljudi igra šah uprkos hladnoći.

On praktično ništa više ne govori - ja sam ta koja nastavlja da neprestano priča, ponekad zahvalna, a ponekad kudeći život koji vodim. On kao da više obraća pažnju na partiju

šaha nego na moje reči. Prestajem da se vajkam i počinjem i ja da posmatram igru, iako me to ni najmanje ne zanima. Idi do kraja - kaže on.

Idi do kraja? Da prevarim muža, stavim kokain u torbu svoje suparnice i pozovem policiju?

On se smeje.

Vidiš ove šahiste? Oni uvek moraju da odigraju sledeći potez. Ne mogu da stanu na pola puta jer to znači prihvatiti poraz. U nekom trenutku on postaje neizbežan, ali barem su se borili do kraja. Mi već imamo sve što nam je potrebno. Ne treba ništa poboljšati. Misliti da smo dobri ili zli, pravedni ili nepravedni, sve su to gluposti. Znamo da je danas Ženeva prekrivena oblakom koji će se tu možda zadržati mesecima, ali pre ili kasnije će otići. Zato, samo guraj napred i prepusti se.

Nijedna reč da mi zabraniš da učinim ono što ne treba?

Nijedna. Kada budeš uradila ono što ne treba, sama ćeš to shvatiti. Kao što rekoh malopre, svetlost u tvojoj duši veća je od tame. Ali zbog toga moraš da odigraš partiju do kraja. Mislim da nikada u životu nisam čula tako besmislen savet. Zahvaljujem mu se na vremenu koje mi je posvetio, pitam ga da li mu nešto dugujem, i on kaže da ne.

Kada sam se vratila u redakciju, urednik me pita zašto sam se toliko zadržala. Objasnjavam mu da mi je bilo potrebno dosta vremena da saznam sve što mi je trebalo jer se radi o neobičnoj temi.

A kad je već tako neobična, da ne podstičemo nelegalnu aktivnost?

A da li podstičemo nelegalnu aktivnost kada mlade zasipamo podsticajima da preterano troše? Da li podstičemo saobraćajne nesreće kada pišemo o novim auto-

mobilima koji mogu da razviju brzinu od dvesta pedeset kilometara na sat? Da li podstičemo depresiju i samoubilačke nagone kada pišemo o uspešnim ljudima a da pritom ne objasnimo tačno kako su to postali i tako činimo da se svi ostali osećaju bezvredno?

Glavni urednik nije bio raspoložen za raspravu. Možda će to zaista biti zanimljivo novinama čija je glavna vest danas bila Lanac sreće uspeva da prikupi osam miliona franaka za azijsku zemlju.

Pišem članak od šeststo reči - toliko su mi prostora dali - u celini zasnovan na podacima nađenim na internetu jer nisam uspela ništa da iskoristim od razgovora sa šamanom, koji se na kraju pretvorio u seansu.

Jakob!

Upravo je ustao iz mrtvih i poslao mi poruku u kojoj me poziva na kafu - kao da nema toliko drugih zanimljivih stvari u životu da radi. Gde se denuo prefinjeni degustator vina? Gde je čovek koji sada poseduje najbolji afrodizijak na svetu - moć?

Povrh svega, gde je moj dečko iz mladosti koga sam upoznala u vreme kada je i za mene i za njega sve bilo moguće?

Oženio se, promenio i šalje poruku da idemo na kafu. Zar nije mogao da bude malo maštovitiji i predloži nudističku trku u Šamoniju? Možda bih se više zainteresovala.

Nemam ni najmanju nameru da odgovorim. Ignorisa me je, nedeljama ponižavao svojom tišinom. Misli da ću brže-bolje pohrliti samo zato što mi je ukazao čast da me pozove da nešto radimo?

U krevetu preslušavam (sa slušalicama) kasetu koju sam snimila prilikom razgovora s Kubancem. Još dok sam se

pravila da sam novinarka - a ne žena uplašena samom sobom - pitala sam ga da li samoindukovani trans (ili meditacija, kako on više voli da to nazove) može da učini da jedna osoba zaboravi drugu. Pristupila sam toj temi iz pravca „ljubavi" i „traume od verbalne agresije", što je upravo bilo ono o čemu smo u tom trenutku razgovarali.

- To je pomalo močvarno tlo - odgovorio je. - Da, možemo izazvati relativnu amneziju, ali pošto je ta osoba vezana za druge činjenice i događaje, bilo bi skoro nemoguće eliminisati je potpuno. Osim toga, zaborav je pogrešan put. Ispravno je suočiti se.

Slušam traku do kraja, pokušavam da skrenem misli, dajem obećanja samoj sebi, beležim nešto u rokovnik, ali ne vredi. Pre nego što sam zaspala poslala sam Jakobu poruku u kojoj sam prihvatila poziv.

Ne uspevam da se kontrolišem, u tome je moj problem.

Neću ti reći da si mi nedostajala jer mi ne bi verovala.

Neću ti reći da ti nisam odgovarao na poruke zato što se plašim da se ne zaljubim ponovo.

Zaista ne bih poverovala ni u šta od toga. Ali puštam ga da mi objašnjava neobjašnjivo. Sedimo u običnoj kafani u Kolonž-su-Salevu, selu na granici s Francuskom, petnaest minuta od mog posla. Ostali retki gosti su kamiondžije i radnici obližnjeg kamenoloma.

Jedina sam žena, ako izuzmemo napadno našminkanu konobaricu koja krstari kafanom i razmenjuje pošalice s mušterijama.

Prolazim kroz pakao od kada si mi se pojavila u životu. Od onog dana u mom kabinetu, kada si me intervjui- sala i kada smo razmenili nežnosti.

„Razmenili nežnosti" možda i nije najbolji izraz. Ja sam njega oralno zadovoljila. On meni nije ništa učinio. Ne mogu reći da sam nesrećan, ali sam sve usamljeniji, iako to niko ne zna. Čak i kada sam među prijateljima, atmosfera i piće su odlični, razgovor je živ i ja se smeškam, ali bez ikakvog razloga ne uspevam da pratim razgovor. Kažem da imam važnu obavezu i odlazim. Znam šta mi nedostaje: ti.

Došao je trenutak osvete:

Zar ne misliš da ti treba bračna terapija?

Mislím. Ali morao bih da idem s Marian, a ne uspevam da je ubedim u to. Po njenoj mišljenju, filozofija sve objašnjava. Primetila je da sam drugačiji, ali pripisala je to izborima.

Kubanac je bio u pravu kada je rekao da stvari treba da doteramo do kraja. Ovog trenutka je Jakob spasao svoju ženu teške optužbe za trgovinu drogom.

Moje odgovornosti su sada mnogo veće i još se na to nisam navikao. Ako joj je verovati, uskoro ću se navići. A ti?

Šta ja? Šta tačno želiš da znaš?

Moja namera da budem hladna nestala je u trenutku kada sam ga videla kako sedi sam za stolom u uglu, a pred njim kampari soda, i ugledala osmeh koji mu je ozario lice u trenutku kada sam ušla. Ponovo smo tinejdžeri, ovog puta s pravom konzumiranja alkohola. Uzimam ga za ruku, ledenu - ne znam da li od zime ili od straha.

Sve je u redu, odgovaram. Predlažem da se sledeći put vidimo ranije - letnje računanje vremena se završilo i sada se ranije smrkava. Slaže se i diskretno mi ljubi usne, pazeći da ne privuče pažnju ljudi koji su oko nas.

Jedna od najgorih stvari su mi lepi sunčani dani ove jeseni. Razmaknem zavese u mom kabinetu, vidim ljude napolju, neki šetaju držeći se za ruke a ne moraju da brinu za posledice. A ja ne mogu da pokažem svoju ljubav.

Ljubav? Da se nije onaj kubanski šarnan sažalio na mene i zamolio neke misteriozne duhove za pomoć?

Sve sam očekivala od ovog susreta osim čoveka spremnog da otvori dušu ovako kako on to sada čini. Srce mi sve jače udara - od radosti, od iznenađenja. Neću pitati ni njega ni sebe zašto se to dešava.

- Vidi, ne zavidim ja tuđoj sreći. Jednostavno ne razumem zašto drugi mogu da budu srećni a ja ne.

Plaća račun evrima, peške prelazimo granicu i idemo u pravcu svojih automobila koji su parkirani s druge strane ulice - u Švajcarskoj.

Više nema prostora za iskazivanje nežnosti. Opraštamo se s tri poljupca u obraz i svako odlazi svojim putem.

Kao onog dana u Golf klubu, nisam u stanju da vozim.

Namičem kapuljaču da se zaštitim od hladnoće i krećem u besciljnu šetnju po selu. Prolazim pored pošte i frizerskog salona. Vidim još jednu kafanu, ali radije ću još da šetam da malo dođem sebi. Nimalo me ne zanima da shvatim šta se dešava. Samo želim da se desi.

„Razmaknem zavese u mom kabinetu, vidim ljude napolju, neki šetaju držeći se za ruke a ne moraju da brinu za posledice. A ja ne mogu da pokažem svoju ljubav", rekao je.

I kada sam osećala da niko, baš niko, nije u stanju da shvati šta se dešava u meni - ni šamani, ni psihoanalitičari, ni moj muž - ti si se pojavio da mi objasniš...

U pitanju je samoća, uprkos tome što sam stalno okružena dragim osobama koje se brinu za mene i žele mi najbolje, ali koje možda pokušavaju da pomognu samo zato što se isto tako osećaju - usamljeno - i zato što u činu solidarnosti stoji uklesano: „Od koristi sam, čak iako sam sam.”

Iako mozak kaže da je sve u redu, duša je izgubljena, zbunjena, i ne zna tačno zašto je nepravedna prema životu. I ujutru ustanemo i bavimo se decom, mužem, ljubavnikom, šefom, radnicima, učenicima, desetinama ljudi koji nam svaki uobičajen dan ispunjavaju životom. A na licu uvek imamo osmeh i reč podrške, jer niko drugome ne može da objasni usamljenost, pogotovo kada si uvek u dobrom društvu. Ali činjenica je da usamljenost postoji i da izjeda ono što je najbolje u nama, jer svu energiju koju imamo moramo da upotrebimo da bismo izgledali srećni, iako sebe nikada ne uspemo da prevarimo. Uprkos svemu, insistiramo da svetu pokažemo ružu koja se svakog jutra otvara, a u sebi sakrijemo stabljiku punu trnja koja nas ranjava i od koje krvarimo.

Iako znamo da se svako, u nekom trenutku, osetio potpuno i sasvim sam, i dalje smatramo da je ponižavajuće reći: „Sam sam, treba mi društvo, moram da ubijem ovo čudovište koje, kao i aždaje iz bajki, svi smatraju plodom mašte, ali nije.” Iščekujem viteza, čistog i vrlog, da dodje u svoj svojoj slavi da je savlada i zauvek gurne u bezdno, ali viteza nema.

Ali ipak ne možemo gubiti nadu. Počinjemo da radimo stvari koje ranije nismo, da se odvažujemo da prekoračimo granicu pravednog i neophodnog. Trnje u nama raste i sve više nas ranjava, ali ipak ne možemo da odustanemo na pola puta. Kao da je život ogromna partija šaha, svi

iščekuju da vide ko će da pobedi. Pravimo se da nije bitno da li ćemo pobediti ili izgubiti, bitno je učestvovati, navijamo da naša prava osećanja budu neprozirna i sakri-vena, ali onda...

...Umesto da tražimo društvo mi se još više osamimo, da bismo mogli da u tišini ližemo svoje rane. Ili, opet, idemo na večere i ručkove s ljudima koji nikakve veze nemaju s našim životom i sve vreme razgovaraju o potpuno nevažnim stvarima. Čak se malo i zabavimo, pijemo i veselimo, ali aždaja je i dalje živa. Sve dok osobe koje su nam zaista bliske ne primete da nešto nije u redu i počnu da okrivljuju sebe jer ne mogu da nas usreće. Pitaju u čemu je problem. Odgovaramo da je sve u redu, ali nije...

Sve je odvratno. Molim vas, ostavite me na miru jer već više nemam suza za plakanje ili srce za patnju, imam samo nesanicu, prazninu, apatiju i vi osećate isto to, upitajte sami sebe. Ali oni insistiraju i kažu da je to samo teška faza, ili depresija, jer se plaše da upotrebe pravu i prokletu reč: usamljenost.

Za to vreme i dalje neumorno tražimo jedinu stvar koja nas može usrećiti: viteza u sjajnom oklopu koji će ubiti aždaju, ubrati ružu i pokidati trnje.

Mnogi tvrde da smo nepravedni prema životu. Drugi su zadovoljni jer smatraju da upravo to i zaslužujemo: samoću, nesreću, jer imamo sve, a oni ne.

Ali jednog dana slepi progledaju. Tužni se uteše. Napaćeni su spaseni. Vitez dode i spase nas, i život ponovo ima smisla...

Uprkos svemu tome, moraš da lažeš i varaš jer su se do tada okolnosti promenile. Ko nikada nije poželeo da ostavi sve i krene u potragu za snom? San uvek sa sobom nosi

rizik, mora da se plati cena, a ta cena može biti osuda na kamenovanje u nekim zemljama, u drugima to može biti izopštavanje iz društva ili indiferentnost. Ali uvek mora da se plati određena cena. Iako ti i dalje lažeš i drugi se prave da i dalje veruju, a iza leđa osećaju zavist, oni između sebe komentarišu, govore da si ti nešto najgore, nešto najopasnije. Ti nisi neverni muškarac koga društvo toleriše i često mu se divi, već neverna žena, ona koja spava s drugim, vara muža, svog jadnog muža, uvek tako punog razumevanja i nežnog...

Ali samo ti znaš da taj muž nije bio u stanju da zadrži usamljenost na razdaljini. Jer je nešto nedostajalo, nešto što ni ti ne umeš da objasniš jer ga voliš i ne želiš da ga izgubiš. U međuvremenu, jedan sjajni vitez s obećanjem o avanturama u dalekim zemljama mnogo je snažniji nego tvoja želja da sve ostane kako jeste, makar na zabavama ljudi gledali u tebe i govorili između sebe da bi bolje bilo vezati ti vodenični kamen oko vrata i baciti te u more jer daješ vrlo loš primer.

A da stvar bude gora, tvoj muž sve trpi bez reči. Ne buni se, ne pravi scene. Jasno mu je da će to proći. Ti takođe znaš da će proći, ali trenutno je to jače od tebe.

I tako se stvar rasteže mesec dana, dva meseca, godinu dana... Svi trpe u tišini.

Ali ne radi se tu o traženju dozvole. Kad pogledaš unazad, shvatiš da si i ti razmišljala isto kao ljudi koji te danas osuđuju. Takođe si osuđivala one za koje si znala da su preljubnici i pomišljala kako bi, da živite u nekoj drugoj zemlji, kazna bila kamenovanje. Sve dok se jednog dana to ne desi i tebi. Tada nadeš milion opravdanja za svoje ponašanje, kažeš da imaš pravo da budeš srećna, makar i

nakratko, jer vitezovi koji ubijaju aždaje postoje samo u dečjim pričama. Prave aždaje nikada ne umiru, ali ti ipak imaš pravo i obavezu da proživiš bajku za odrasle barem jednom u životu.

Tada dolazi trenutak koji si po svaku cenu izbegavala, koji si toliko dugo odlagala: trenutak kada treba odlučiti da li ćete nastaviti da budete zajedno ili ćete se zauvek rastati. Zajedno s ovim trenutkom, međutim, dolazi i strah od greške, šta god da odlučite. Onda ti navijaš da neko odluči umesto tebe, da te izbaci iz kuće ili iz kreveta jer ovako dalje više ne može. Uostalom, već više nismo jedna osoba, dve smo ili više, potpuno različite jedne od drugih. I pošto nikada nisi prošla kroz ovako nešto, ne znaš na šta će da izađe. Činjenica je da se sada nalaziš pred situacijom koja će učiniti da jedno, dvoje, ili svi pate...

...Ali šta god da izabereš, to će pre svega uništiti tebe...

Saobraćaj je potpuno paralizovan. Baš danas!

Ženeva sa manje od dvesta hiljada stanovnika ponaša se kao da je centar sveta. A ima ljudi koji u to veruju i doleću iz svojih zemalja ovamo da bi održali nešto što zovu „samit“. Takvi skupovi se obično dešavaju u okolini i retko kada utiču na saobraćaj. Eventualno vidimo helikoptere kako nadleću grad.

Ne znam šta se danas desilo, ali zatvorili su jednu od naših glavnih ulica. Čitala sam današnje novine, ali ne i gradsku stranu koja javlja o lokalnim dešavanjima. Znam da su velike svetske sile poslale svoje predstavnike da, „na neutralnoj teritoriji“, raspravljaju o pretnji koju predstavlja proliferacija nuklearnog naoružanja. A kakve to veze ima s mojim životom?

Velike. Mogu da zakasnim. Trebalo je da idem javnim prevozom umesto ovim glupim kolima.

Svake godine se u Evropi potroši skoro sedamdeset četiri miliona švajcarskih franaka (oko osamdeset miliona dolara) na angažovanje privatnih detektiva čija je specijalnost da prate, fotografiraju i daju ljudima dokaze da ih bračni drug vara. Dok je ostatak kontinenta u krizi i firme propadaju i otpuštaju radnike, tržište preljube doživljava veliki rast. Ali ne zarađuju samo detektivi. Informatičari su razvili aplikacije za telefone, kao na primer SOS Alibi.

Funkcioniše vrlo jednostavno: u određeno vreme šalje partneru ljubavnu poruku kao da si u kancelariji. Tako, dok ti gužvaš čaršave, piješ šampanjac, tvom partneru stiže poruka koja kaže da ćeš ostati duže na poslu zbog neočekivanog sastanka. Druga aplikacija, Excuse Machine, nudi niz opravdanja na francuskom, nemačkom i italijanskom - i ti možeš da odabereš najprikladnije za taj dan.

Međutim, pored detektiva i informatičara, najbolje zarade hoteli. Pošto svaki sedmi Švajcarac ima vanbračnu vezu (po zvaničnoj statistici), uzimajući u obzir broj venčanih osoba u zemlji, govorimo o 450.000 ljudi u potrazi za diskretnom sobom gde mogu da se nalaze. Da bi privukao klijentelu, direktor jednog luksuznog hotela nekom prilikom je izjavio: „Posedujemo sistem koji omogućava da pri plaćanju karticom račun bude zadužen za troškove u restoranu našeg hotela." To mesto je postalo omiljeno onima koji su u mogućnosti da plate šeststo franaka za jedno popodne. Baš sam se tamo uputila.

Nakon pola sata stresa uspevam da ostavim kola momku koji preuzima vozila hotelskih gostiju i utrčavam

u hotel. Zahvaljujući elektronskim porukama, tačno znam kuda treba da idem, ne treba da pitam na recepciji.

Od kafe na granici sa Francuskom do mesta gde sam sada nije bilo potrebno ništa - objašnjenja, zaklinjanje na ljubav, čak ni još jedan susret - da bismo bili sigurni da upravo ovo želimo. Oboje smo se plašili da ćemo odustati ako budemo previše razmišljali, stoga je odluka doneta bez mnogo pitanja i odgovora.

Nije više jesen. Opet je proleće, ponovo imam šesnaest godina, njemu je petnaest. Na misteriozan način sam povratila nevinost duše (kad je već nevinost tela izgubljena zauvek). Ljubimo se. Gospode, već sam zaboravila kako to izgleda, mislim u sebi. Živela sam samo u potrazi za onim što sam želela - šta i kako činiti, kada stati - i prilagođavala sam odnos onome što je moj muž diktirao. Sve je bilo pogrešno. Više se nismo potpuno predavali jedno drugom. Možda će sada stati. Nikada nismo otišli dalje od poljubaca. Bili su dugi i sočni, u skrivenom delu školskog dvorišta. Ali ja sam želela da svi vide i da mi zavide.

On ne staje. Jezik mu je gorak, s pomešanim ukusima duvana i votke. Stid me je i napeta sam, bilo bi dobro da popušim cigaretu i popijem votku da se izjednačim! - mislim se. Pažljivo ga odgurujem od sebe, odlazim do mini-bara, i na eks ispijam flašicu džina. Alkohol mi prži grlo. Tražim cigaretu.

On mi je daje, ali me pre toga podseća da je zabranjeno pušenje u sobi. Kako mi je samo lepo kada kršim glupa pravila kao što je ovo! Vučem dim i počinjem da osećam mučninu. Ne znam da li od alkohola ili od cigarete, ali za svaki slučaj odlazim u kupatilo i bacam je u šolju. On

dolazi za mnom, ljubi me u vrat i uši, pripija svoje telo uz moje i na zadnjici osećam njegov čvrst ud.

Gde su mi moralne norme? Šta će mi biti u glavi kada izađem odavde i vratim se svom uobičajenom životu?

Vuče me nazad u sobu. Okrećem se i ponovo ga ljubim u usta, i osećam njegov jezik s ukusom duvana, pljuvačke i votke. Grizem usne i on prvi put u životu dodiruje moje grudi. Skida mi haljinu i baca je u ugao. U trenutku sam osetila stid zbog svog tela - više nisam devojka kao onog proleća u školi. Još uvek smo na nogama. Zavesu su razgrnute i Lemansko jezero nam služi kao zaklon od ljudi koji žive na drugoj obali.

U mojoj mašti mi je draže da verujem da nas neko vidi, i to me još više uzbuđuje, čak i više nego njegove usne na mojim dojčkama. Ja sam drolja, uličarka koju je biznismen iznajmio da je pojebe u hotelu, spremna na bilo šta.

Ali taj osećaj ne traje dugo. Ponovo imam petnaest godina, kada sam po nekoliko puta dnevno masturbirala maštajući o njemu. Nabijam mu glavu na dojku i naređujem da mi grize bradavicu, snažno, i vrištim, od bola i zadovoljstva.

On je i dalje obučen, a ja potpuno gola. Guram mu glavu na dole i tražim da me liže. Međutim, on me u tom trenutku baca na krevet, skida odeću i leže na mene. Rukom nešto traži na stočiću pored kreveta. Od toga gubimo ravnotežu i padamo na pod. Kao početnici, da - početnici smo i nije nas sramota.

On pronalazi ono što je tražio: prezervativ. Traži da mu ga stavim ustima. Činim to, zbunjeno i neiskusno. Ne razumem čemu to. Ne verujem da misli da sam bolesna ili da ležem u krevet sa svakim koji naiđe. Ali poštujem njegovu želju. Osećam neprijatni ukus lubrikanta kojim je

guma premazana, ali odlučna sam da naučim da to radim. Ne dozvoljavam da se primeti da mi je prvi put da koristim ovako nešto.

Čim sam završila, okrenuo me je na drugu stranu i rekao mi da se oslonim na krevet. Bože, desiće se! Srećna sam zbog toga, pomišljam.

Međutim, umesto da penetraciju izvrši u vaginu, počinje da mi ulazi otpozadi. To me plaši. Pitam ga šta radi, ali on ne odgovara, samo uzima još nešto s noćnog stočića i maže mi anus. Jasno mi je da je to vazelin ili nešto slično. Zatim traži da počnem da masturbiram i, veoma lagano, ulazi u mene.

Sledim njegovo naređenje i ponovo se osećam kao tinejdžerka za koju je seks tabu tema, i boli. Jao, bože, baš mnogo boli. Ne uspevam više da masturbiram, samo stežem posteljinu i grizem usne da ne bih urlala od bola. - Reci mi da boli. Reci da nikada ovo nisi radila. Vrišti - naređuje mi.

Još jednom radim kako mi je rečeno. Skoro sve je istina - radila sam ovo četiri-pet puta i nikada mi se nije svidelo. Njegovi pokreti postaju intenzivniji. On trepti od zadovoljstva. A ja od bola. Hvata me za kosu kao da sam neka životinja, kobila, brzina galopa se pojačava. Odjednom izlazi iz mene, skida prezervativ, okreće me i svršava mi na lice.

Pokušava da suzdrži stenjanje, ali ono je jače od njegove sposobnosti da se kontroliše. Malo-pomalo leže na mene. Uplašena sam i u isto vreme fascinirana svim što se dogodilo. Odlazi u kupatilo, baca prezervativ u đubre i vraća se. Leže pored mene, pali još jednu cigaretu, koristi kao pepeljaru čašu od votke koju je spustio na moj stomak.

Dugo ležimo u tišini i gledamo plafon. Miluje me. Više nije nasilnik od pre nekoliko minuta, već romantični mladić koji mi je, dok smo bili u školi, pričao o galaksijama i svom interesovanju za astrologiju.

Ne smemo da ostavimo nijedan miris.

Ta rečenica me na surov način vraća u stvarnost. Očigledno da mu nije prvi put. Eto čemu prezervativ i praktični saveti da sve ostane kao i pre nego što smo ušli u ovu sobu. U sebi ga vređam i mrzim, ali to krijem iza osmeha i pitam da li ima neki savet kako da eliminišem mirise.

Kaže da je dovoljno da se istuširam kada stignem kući, pre nego što zagrlim muža. Takođe mi savetuje da se rešim gaćica jer vazelin ostavlja fleke.

Ako on bude kod kuće, uđi trčeći i reci da brzo moraš u vece.

Muka mi je. Toliko sam čekala da budem tigrica i na kraju sam iskorišćena kao kobila. Ali život je takav: stvarnost se nikada ne poklapa s našim tinejdžerskim maštarijama.

Odlično, tako ću uraditi.

Voleo bih da te ponovo vidim.

To je to. Dovoljna je bila ova jednostavna rečenica da ono što je delovalo kao pakao, greška, pogrešan korak, pretvori u raj. Da, i ja bih volela da tebe ponovo vidim. Bila sam nervozna i stidljiva, ali sledeći put će biti bolje.

- Bilo je odlično.

Da, bilo je odlično, ali tek sam sada to shvatila. Znamo da je ova priča osuđena na kraj, ali to sada nije bitno.

Neću više ništa da pričam. Samo ću da iskoristim trenutak pored njega, sačekacu da završi cigaretu, obući ću se i sići pre njega.

Izaći ću kroz ista vrata kroz koja sam ušla.

Sešću u isti auto i odvesti se na isto mesto gde se svake večeri vraćam. Ući ću trčeći i reći da imam problema sa stomakom i da moram u kupatilo. Istuširaću se i skinuti sa sebe ono malo njega što je na meni ostalo. Tek onda ću poljubiti svog muža i decu.

Nismo bili dve osobe s istim namerama u onoj hotelskoj sobi.

Ja sam tražila izgublenu ljubav; njega je pokretao instinkt lovca.

Ja sam tražila mladića iz svoje mladosti; on je želeo privlačnu i samouverenu ženu koja ga je intervjuisala pre izbora.

Poverovala sam da moj život može da ima drugi smisao; on je mislio da će mu to popodne naprosto doneti nešto što se razlikuje od dosadnih, beskrajnih diskusija u Državnom savetu.

Za njega je to bila obična zabava, iako opasna. Za mene je bilo nešto neoprostivo, surovo, demonstracija narcizma pomešanog s egoizmom.

Muškarci varaju zato što im je to u genima. Žena vara zato što nema dovoljno dostojanstva, i osim tela uvek na kraju preda i komad srca. Pravi zločin. Kradja. Gore od pljačke banke, jer, ako jednog dana bude otkrivena (a to se uvek desi), šteta za porodicu biće nepopravljiva.

Za muškarce je to samo „glupa greška“. Za žene je to duhovno ubistvo svih onih koji joj pružaju nežnost i podržavaju je kao majku i suprugu.

Zamišljam da Jakob leži pored Marian ovako kao što ja ležim pored svog muža. Njemu su druge brige u glavi: sutrašnji politički sastanci, zadaci koje treba da obavi,

raspored pun obaveza. Dok ja, kreten, buljim u plafon i prisećam se svakog trenutka koji sam provela u onom hotelu, i iznova gledam porno-film u kome sam glumila. Prisećam se trenutka kada sam pogledala kroz prozor i poželela da nas neko gleda dogledom - možda i da masturbira dok me gleda potčinjenu, poniženu, posedovanu otpozadi. Kako me je ta pomisao uzбудila! Izludela me je i učinila da otkrijem svoju stranu koju uopšte nisam poznavala.

Imam trideset jednu godinu. Nisam dete i mislila sam da znam sve o sebi. Ali nije tako. Misterija sam samoj sebi, otvorila sam neke odaje i hoću da idem dalje, da isprobam sve što znam da postoji - mazohizam, grupni seks, fetiše, sve.

I ne uspevam da kažem: neću više, ne volim ga, sve je to bio plod mašte koju je izazvala usamljenost.

Možda ga zaista ne volim. Ali volim ono što je u meni probudio. Ponašao se prema meni bez ikakvog poštovanja, oduzeo mi je dostojanstvo, nije se libio i uradio je baš ono što je želeo, dok sam se ja, još jednom, trudila da pokušam da nekoga zadovoljim.

Moj um putuje do tajnog i nepoznatog mesta. Ovog puta ja diktiram. Mogu ponovo da ga vidim golog, ali sada ja naredjujem, vezujem mu ruke i noge, sedam mu na lice i teram ga da me ljubi dole sve dok više ne mogu da izdržim od tolikih orgazama. Zatim ga okrećem na stomak i zavláčim prste u njega: prvo jedan, pa dva, tri. On drhti od bola i zadovoljstva dok mu ga dražim slobodnom rukom, osećam vrelu tečnost kako mi se sliva niz prste, koje pri-nosim ustima i ližem, jedan po jedan, da bih ih na kraju

obrisala o njegovo lice. On moli za još. Kažem daje dosta. Ja naredjujem!

Masturbiram pre nego što ću da zaspim i doživljavam dva orgazma jedan za drugim.

Naša svakodnevna scena: moj muž čita dnevne vesti na ajpedu; deca su već spremna za školu; sunčevi zraci ulaze kroz prozor; ja se pravim da se nečim bavim, a u stvari umirem od straha da neko nešto ne posumnja.

- Danas izgledaš srećnije.

Izgledam i jesam, ali ne bi trebalo. Iskustvo koje sam juče imala bilo je rizik za sve, pogotovo za mene. Da nema nekog tračka sumnje u ovom komentaru? Sumnjam. On veruje u sve što mu kažem. Ne zato što je glup - daleko od toga - već zato što mi veruje.

A to me još više nervira. Nisam neko kome se može verovati.

Tačnije: jesam. U onaj hotel su me odvele meni nepoznate okolnosti. Da li je to dobro opravdanje? Nije. Užasno je, jer me niko nije naterao da tamo odem. Uvek mogu da tvrdim da sam se osećala usamljeno, da nisam dobijala pažnju koja mi je bila potrebna, već samo razumevanje i toleranciju.

Mogu da kažem sebi da mi treba više izazova, sukoba, sumnje u ono što radim. Mogu da tvrdim da se to dešava svima, ako ne u stvarnom životu, onda u snovima.

Ali, u suštini, desilo se nešto veoma jednostavno: legla sam u krevet s muškarcem jer sam to strašno želela. Ništa više od toga. Nema nijednog razumnog ili psihološkog objašnjenja. Htela sam da se kresnem i tačka.

Znam ljude koji su se venčali zbog sigurnosti, statusa, novca. Ljubav je bila poslednja stvar na spisku. Ja sam se, međutim, udala iz ljubavi.

Zašto sam onda uradila to što sam uradila?

Zato što se osećam usamljeno. A zašto?

Mnogo je lepo videti te srećnu - kaže on.

Odgovaram da jeste, zaista sam srećna. Lepo je jesenje jutro; kuća je sređena; i s čovekom sam koga volim.

On ustaje i ljubi me. Deca se smeškaju, iako ne shvataju najbolje naš razgovor.

I ja sam sa ženom koju volim. Ali otkud sada to?

A zašto da ne?

Jutro je. Hoću da mi to kažeš ponovo večeras, kada budemo u krevetu.

Gospode, ko sam ja?! Zašto govorim ove stvari? Da on ne bi ni u šta posumnjao? Zašto se ne ponašam kao svakog drugog jutra: kao efikasna supruga koja se brine o dobrobiti porodice. Kakvi su ovo izlivi nežnosti? Ako postanem mnogo nežna mogu da izazovem sumnju.

Ne mogu da živim bez tebe - kaže on dok se vraća na svoje mesto za stolom.

Izgubljena sam. Ali zanimljivo je da se ne osećam nimalo krivom zbog onoga što se juče dogodilo.

Kada sam stigla na posao, glavni urednik me je pohvalio. Članak o šamanu, koji je bio moja inicijativa, objavljen je danas.

Stiglo je mnogo imejlova u redakciju, hvale članak o misterioznom Kubancu. Hoće da saznaju ko je on. Ako nam dozvoli da mu objavimo adresu imaće mnogo novih mušterija.

Kubanski šaman! Ako bude pročitao novine, videće da ništa od toga nije rekao. Sve sam skinula s blogova o šamanizmu. Reklo bi se da moja kriza nije ograničena na brak: počinjem da popuštam i na poslu.

Prepričavam glavnom uredniku kako me je Kubanac gledao u oči i zapretio mi u slučaju da otkrijem njegov identitet.

On mi odgovara da ne treba da verujem u te stvari i pita da li mogu da dam adresu samo jednoj osobi: njegovoj ženi.

Nešto je napeta ovih dana.

Svi su nešto napeti ovih dana, čak i šaman. Ne mogu ništa da obećam, ali razgovaraću s njim.

Traži da mu odmah telefoniram. To i činim i Kubančeva reakcija me iznenađuje. Zahvaljuje mi se što sam bila poštena i nisam odala njegov identitet i hvali moje poznavanje materije. Zahvaljujem se, kažem mu da je članak imao veliki odjek i pitam ga da li možemo da ugovorimo još jedan susret.

- Ali razgovarali smo dva sata! Imaš više nego dovoljno materijala!

U novinarstvu stvari ne funkcionišu tako, objašnjavam mu. Od onoga što je objavljeno vrlo malo ima veze s onim što mi je u ta dva sata ispričao. Veći deo sam morala sama da pronađem. Sada moram da pristupim temi drugačije.

Šef i dalje stoji pored mene, sluša šta govorim i gestikulira.

Najzad, kada Kubanac skoro prekida vezu, kažem mu da hoću da pričamo malo više o ulozi žene u toj „duhovnoj“ potrazi i da bi žena mog šefa želela da se sastane s njim. On se smeje. Nikada neću prekršiti dogovor koji smo napravili, ali ponavljam mu da svi znaju gde živi i koje mu je radno vreme.

Molim te, prihvati ili nemoj da prihvatiš. Ako ne želiš da nastavimo razgovor pronaći ću nekog drugog. Ako nečeg ne nedostaje onda su to ljudi koji tvrde da su specijalisti za lečenje osoba koje se nalaze na ivici nervnog sloma. Jedina razlika je tvoj način, ali nisi jedini duhovni vidar u gradu. Mnogi su od jutros kontaktirali sa nama, većinom Afrikanci, u želji da promovišu svoj rad, zarade novac i upoznaju se s važnim ljudima koji mogu da ih zaštite u slučaju da imaju problema s imigracionom službom. Kubanac okleva neko vreme, ali taština i strah od konkurencije pobeđuju. Zakazujemo susret kod njega, u Vejrijeu. Jedva čekam da vidim gde živi - to će članak učiniti još zanimljivijim.

Nalazimo se u maloj dnevnoj sobi pretvorenoj u ordinaciju, u njegovoj kući u selu Vejrijeu. Na zidu vise dijagrami koji kao da pripadaju indijskoj kulturi: obeleženi su energetski centri, tabani sa svojim meridijanima. Na jednoj komodi stoji nekoliko kristala.

Već smo imali zanimljiv razgovor o ulozi žene u šamanskim ritualima. On mi objašnjava da prilikom rođenja svi doživljavamo trenutke otkrovenja i da je to češće kod žena. Kao što svako može da primeti ako počne da proučava tu temu, božanstva poljoprivrede uvek su bila ženskog pola, a lekovito bilje su u plemena koja su živela u pećinama donele ženske ruke. One su mnogo osetljivije prema duhovnom i emocionalnom svetu, i to ih čini sklonijim krizama koje su stari lekari zvali „histerijom“, a danas su one poznate kao „bipolarnost“ - prelazak iz opšte euforije u duboku tugu nekoliko puta dnevno. Po njemu, duhovi su mnogo skloniji da razgovaraju sa ženama nego s

muškarcima jer one bolje razumeju jezik koji se ne izražava rečima.

Pokušavam da upotrebljavam reči za koje mislim da čine deo njegovog rečnika: da li upravo zbog prevelike senzibilnosti postoji mogućnost da nas, recimo, zao duh natera da radimo stvari koje ne želimo?

On ne razume moje pitanje. Moram da preformulišem pitanje.

Ako su žene toliko nestabilne da prelaze iz radosti u tugu...

Da li sam upotrebio reč nestabilne? Nisam. Naprotiv.

Uprkos izuzetno izoštrenoju senzibilnosti, one su mnogo istrajnije od muškaraca.

Kao na primer u ljubavi. On potvrđuje. Pričam sve što mi se desilo i briznem u plač. On ne reaguje. Ali srce mu nije od kamena.

Kada se radi o preljubi, meditacija pomaže malo ili ništa. U takvim situacijama osoba je srećna zbog onoga što se dešava. Dok s jedne strane ima sigurnost, s druge proživljava avanturu. Idealna situacija.

Šta navede nekoga da počini preljubu?

To nije moja oblast. Imam vrlo lično vidjenje te teme, ali to nije za objavljivanje.

Molim te, pomoz mi.

On pali mirišljavi štapić, kaže mi da sednem u turski sed naspram njega, pa i on zauzima isti položaj. Kruti čovek sada deluje kao dobri mudrac koji pokušava da mi pomogne.

Ako osobe koje su u braku, iz bilo kog razloga, reše da potraže drugog partnera, to ne mora da znači da je odnos između muža i žene loš. Takođe ne verujem ni da je glavna motivacija seks. To više ima veze s dosadom, s

nedostatkom strasti za životom, s nedostatkom izazova. To je skup faktora.

A zašto se to dešava?

Zato što je, od kada smo se otuđili od Boga, naše postojanje fragmentirano. Pokušavamo da nađemo celinu, ali ne znamo put nazad, stoga smo u stalnom stanju nezadovoljstva. Društvo zabranjuje i smišlja zakone, ali to ne rešava problem.

Osećam se lagano, kao da sam dobila neku drugu vrstu percepcije. Mogu da vidim u njegovim očima: on zna šta govori jer je kroz to već prošao.

Znam čoveka koji je bio impotentan svaki put kada bi se našao s ljubavnicom. Uprkos tome, obožavao je da bude s njom, a i ona se dobro osećala pored njega.

Ne mogu da se suzdržim. Pitam ga da li je on taj čovek.

Da. Žena me je zbog toga napustila. Što nije razlog za tako radikalnu odluku.

I kako si reagovao?

Mogao sam da prizovem pomoć duhova, ali to bih onda morao da platim u sledećem životu. Ipak, morao sam da shvatim zašto je tako odreagovala. Da bih se odupro iskušenju da je u okvirima svojih sposobnosti vratim pomoću magije, počeo sam da proučavam temu.

Pomalo protiv svoje volje, Kubanac nastupa kao profesor.

Istraživači s Teksaškog univerziteta u Ostinu pokušali su da odgovore na pitanje koje postavljaju mnogi: zašto muškarci varaju više od žena, iako znaju da je takvo ponašanje samodestruktivno i da će zbog njega patiti osobe koje vole? Zaključak je bio da muškarci i žene osećaju istu želju da prevare svog partnera. Ali stvar je u tome da žena ima bolju samokontrolu.

On gleda na sat. Molim ga da nastavi i primećujem da je možda zadovoljan što može da otvori dušu.

Kratki susreti, s jedinim ciljem da se zadovolji seksualni instinkt i bez ikakvog emotivnog uplitanja muškarca, omogućili su očuvanje i širenje vrste. Pametne žene ne bi trebalo da krive muškarce zbog toga. Oni pokušavaju da se odupru, ali biološki su predodređeni da se tako ponašaju.

Da li je moje objašnjenje isuviše tehničko?

Ne.

Da li si primetila da se ljudi više plaše paukova i zmija nego automobila, iako je smrt u saobraćajnim nesrećama mnogo češća? Tako je jer je naš um još uvek u vremenu pećina, kada su zmije i paukovi bili smrtonosni. Isto se dešava i s muškarčevom potrebom da ima više žena. U onim vremenima odlazio je u lov i priroda ga je naučila: očuvanje vrste je najvažnije; treba da oplodiš što više žena možeš.

A žene nisu mislile da očuvaju vrstu?

Naravno da jesu. Ali, dok muškarcu ta obaveza prema vrsti traje najviše jedanaest minuta, ženi svako dete znači najmanje devet meseci trudnoće. Pored toga što mora da brine o potomstvu, mora i da ga hrani i štiti od opasnosti, od paukova i od zmija. Stoga se njihov instinkt razvijao drugačije. Emocije i samokontrola postali su bitniji.

Priča o samom sebi. Pokušava da opravda ono što je učinio.

Gledam oko sebe i vidim indijske dijagrame, kristale, mirišljave štapiće. U suštini, svi smo isti. Činimo iste greške i idemo dalje s istim pitanjima na koja nema odgovora.

Kubanac ponovo gleda na sat i kaže da je naše vreme isteklo. Sledeći termin mu je zauzet, a on pokušava da izbegne da mu se klijenti sretnu. Ustaje i prati me do vrata. Ne želim da budem neprijatan, ali, molim te, nemoj više da me tražiš. Već sam ti rekao sve što sam imao.

Piše u Bibliji:

Jedne noći David ustade iz kreveta da prošeta po terasi svog dvorca. Tada vide jednu ženu kako se kupava, i bila je prelepa. David je naredio da saznaju ko je.

I rekoše mu da se zove Vitsaveja, Urijina žena. Tada David posla svoje ljude da je dovedu. Legli su zajedno i ona se vratila kući. Kasnije je poslala poruku Davidu: trudna sam. Tada David naredi da Uriju, njemu vernog ratnika, pošalju u bitku, u vrlo opasan zadatak. On je tamo poginuo i Vitsaveja se preselila da živi s kraljem u dvorcu.

David - veliki uzor, idol generacijama, neustrašivi ratnik - ne samo da je obljubio tuđu ženu, nego je i svog rivala poslao u smrt tako što je iskoristio njegovu vernost i dobru volju.

Nisu mi potrebna biblijska opravdanja za preljube niti za ubistva. Ali sećam se ove priče još iz školskih dana - istih onih kada smo se Jakob i ja ljubili u proleće.

Ti poljupci su morali da sačekaju petnaest godina da bi se ponovili i, kada su se najzad desili, bilo je sve tačno onako kako nisam zamišljala. Delovalo je odvratno, sebično, uvrnuto. Uprkos tome mnogo mi se svidelo i htela sam da se ponovi što je pre moguće. U dve nedelje Jakob i ja smo se videli već četiri puta. Nervoza je postepeno nestajala. Imali smo i normalne i manje konvencionalne odnose. Još nisam uspela da ostvarim fantaziju da ga vežem i nateram

da me ljubi dole sve dok više ne mogu da izdržim od zadovoljstva, ali idem ka tome.

Postepeno Marian gubi značaj u mojoj priči. Ponovo sam juče bila s njenim mužem i to je dokaz koliko je beznačajna i neprimetna u svemu ovome. Više ne želim da madam Kenig sazna niti da pomisli na razvod, jer ću tako imati zadovoljstvo koje pruža jedan ljubavnik, a da ne moram da se odričem svega što sam stekla svojim trudom i kontrolisanjem svojih osećanja: dece, muža, svog posla i ove kuće.

Šta da radim s kokainom koji ovde čuvam i koji neko može svakog časa da pronađe? Mnogo sam novca dala za njega. Ne mogu da pokušam da ga preprodam. Bio bi to korak ka zatvoru Vandevr. Obećala sam sebi da ga više nikada neću koristiti. Mogu ga pokloniti ljudima za koje znam da ga vole, ali moja reputacija će biti dovedena u pitanje ili, što je još gore, mogu da me pitaju da im nabavim još.

Ostvarivanje sna da s Jakobom završim u krevetu uzdiglo me je u visine i zatim vratilo u stvarnost. Otkrila sam da, iako sam mislila da se radi o ljubavi, ono što osećam nije ništa drugo do strast, predodređena da u nekom trenutku nestane. I nimalo se ne trudim da je održim: već sam dobila avanturu, zadovoljstvo koje donosi kršenje pravila, nova seksualna iskustva, radost. I sve to bez trunke griže savesti. Dajem sebi poklon koji zaslužujem posle toliko godina primernog ponašanja.

U miru sam sa sobom. Ili, bolje rečeno, bila sam do danas. Nakon toliko dobro prospavanih noći, osećam da se aždaja ponovo penje uz liticu provalije u koju je bila bačena

Da li je problem u meni ili u Božiću koji se približava?

Ovo doba godine me najviše deprimira - a ne govorim o hormonalnom poremećaju ili o nedostatku nekih hemijskih komponenti u organizmu. Srećna sam što u Ženevi božićna histerija nije dovedena do skandaloznog nivoa kao što je slučaj u drugim zemljama. Jednom sam novogodišnje praznike provela u Njujorku. Svetla, ukrasi, ulični horovi, ukrašeni izlozi, irvasi, zvona, veštački sneg, drveće ukrašeno kuglama svih boja i veličina, osmesi zamrznuti na licima bili su na sve strane... A ja potpuno ubedjena da sam iščašena, jedina koja se osećam kao tuđin, iako nikada nisam uzimala LSD, pretpostavljam da bi bila potrebna trostruka doza da bi se videle sve one boje.

Najviše što se ovde može videti jesu neki nagoveštaji u glavnoj ulici, možda zbog turista. (Kupite! Ponesite nešto švajcarsko svojoj deci!) Ali još nisam onuda prošla, tako da ovaj čudni osećaj ne može biti pripisan Božiću. Nigde u okolini nema nijednog Deda Mraza okačenog o dimnjak da nas podseti da treba da budemo srećni tokom čitavog decembra.

Prevrćem se u krevetu s jedne strane na drugu, kao i uvek. Moj muž spava, kao i uvek. Vodili smo ljubav. To se sada češće dešava, ne znam da li zato da bih sve zataškala ili zato što sam probudila svoj libido. Činjenica je da, seksualno gledano, osećam veće interesovanje prema njemu. Nije me ništa pitao kada sam došla kasno, niti iskazuje bilo kakvu ljubomoru. Samo sam prvi put morala da odem direktno u kupatilo, sledeći uputstva, da uklonim tragove mirisa i fleke na odeći. Sada uvek nosim čiste gaćice da se presvučem, okupam se u hotelu i u lift ulazim besprekorno našminkana. Više nisam napeta i ne izazivam sumnju. Dva puta sam sreća poznate osobe i namerno im se

javila da bih ostavila u vazduhu sumnju: „Da li se ona ovde nalazi s nekim?" To prija egi i potpuno je bezbedno.

Uostalom, ako su u hotelskom liftu u gradu u kojem žive, krivi su koliko i ja.

Spavam i ponovo se budim nekoliko minuta kasnije. Viktor Frankenštajn je stvorio svoje čudovište, dr Džekil je dozvolio gospodinu Hajdu da izađe na površinu. To me još uvek ne plaši, ali možda bih morala odmah sada, na početku, da smislim pravila ponašanja.

Imam stranu koja je poštena, ljubazna, nežna, profesionalna, sposobna da hladnokrvno reaguje u složenim situacijama, pogotovo tokom intervjua, kada neko od sagovornika postane agresivan ili pokuša da izbegne moje pitanje.

Ali otkrivam i spontaniju stranu, divlju, nestrpljivu, koja se ne ispoljava samo u hotelskoj sobi s Jakobom, već počinje da utiče i na moju svakodnevicu. Lakše se iznerviram kada prodavac ćaska s mušterijom iako drugi čekaju.

U nabavku idem iz obaveze i više ne gledam cene i rok trajanja. Kada neko kaže nešto s čim se ne slažem, moram da odgovorim. Raspravljam o politici. Branim filmove koje svi mrze i kritikujem one koje svi vole. Obožavam da iznenadim ljude apsurdnim mišljenjima i neočekivanim reakcijama. Sve u svemu, više nisam diskretna žena koja sam nekada bila.

Ljudi su već počeli da primećuju. „Drugačija si!" kažu. To je korak ka „nešto kriješ", koje se ubrzo pretvori u „ako krije, znači da radi nešto što ne treba".

Možda je sve ovo i paranoja, naravno. Ali danas se osećam kao dve različite osobe.

Sve što je David trebalo da uradi bilo je da naredi svojim ljudima da mu dovedu onu ženu. Nije morao nikom ništa da objašnjava. Međutim, kada se pojavio problem, poslao je njenog muža u bitku. Moj slučaj je drugačiji. Koliko god Švajcarci bili diskretni, postoje dve situacije u kojima ih ne možemo prepoznati.

Prva je u saobraćaju. Ako oklevamo delić sekunde da krenemo kolima nakon što se upali zeleno svetlo, odmah trube. Ako promenimo traku, uz pravilno davanje migavca, uvek u retrovizoru vidimo ljutit izraz lica.

Ova druga situacija se dotiče opasne teme promena, bilo adrese, bilo posla ili ponašanja. Ovde je sve stabilno, svi se ponašaju na očekivani način. Molim vas, nemojte pokušavati da budete drugačiji i smišljati neke novine u ponašanju jer tako dovodite u opasnost čitavo društvo. Ovoj zemlji je bilo potrebno mnogo da bi došla u stanje „završenog posla“, ne želimo da ponovo budemo „u izgradnji“.

Nalazim se s čitavom svojom porodicom na mestu gde je ubijen Vilijam, brat Viktora Frankenštajna. Ovde je vekovima bila močvara. Nakon što je Ženeva u besprekornim Kalvinovim rukama postala ugledan grad, ovde su dovođeni bolesnici, gde su najčešće umirali od gladi i zime, i tako se sprečavalo da u gradu zavlada bilo kakva epidemija.

Plenpale je ogromno mesto, jedino u centru grada gde praktično nema vegetacije. Tu zimi vetar svakome produva kosti. U leto se kupamo u znoju. Glupost. Ali od kada stvarima treba dobar razlog da bi postojale?

Subota je i svuda su tezge prodavača antikviteta. Ova pijaca je postala turistička atrakcija i preporučuje se čak i u

vodičima i savetima za putovanja kao „zanimljiv program“. Predmeti iz XVI veka pomešani su s video-rikorderima. Stare bronzane skulpture, donesene iz daleke Azije, izložene su pored odvratnog nameštaja iz osamdesetih godina XX veka. Pijaca vrvi od ljudi. Neki poznavaoци strpljivo razgledaju predmete za koje su zainteresovani i dugo razgovaraju s prodavcima. Većina, turisti i radoznalci, nalazi stvari koje im nikada neće zatrebati, ali, pošto su veoma jeftine, na kraju ih kupe. Vrate se kući, upotrebe ih jednom i zatim odlože u šupu misleći se: „Ničemu ne služi, ali bilo je skoro džabe.“

Sve vreme moram da motrim na decu jer hoće sve da pipnu, od skupocenih kristalnih vaza do složenih igračaka s početka XIX veka. Ali barem otkrivaju da postoji smislen život van kompjuterskih igrica.

Jedno od njih me pita da li možemo da kupimo metalnog pajaca, s ustima i delovima tela koji se pokreću. Moj muž zna da će interesovanje za igračku trajati dok ne stignemo kući. Kaže da je to „staro“ i da možemo da kupimo nešto novo na putu ka kući. Istog trenutka pažnju im odvlače kutije s klikerima, kojima su se dečaci nekada igrali u dvorištima.

Pogled mi se prikovao za malu sliku: naga žena leži na krevetu i jedan anđeo se udaljava. Pitam prodavca koliko košta. Pre nego što će mi reći cenu (nešto zanemarljivo), objašnjava mi da je to reprodukcija koju je naslikao nepoznati lokalni slikar. Moj muž ćutke posmatra sve to i, pre nego što sam imala vremena da zahvalim na informaciji i nastavim dalje, već je platio sliku.

Zašto si to uradio?

- Predstavlja antički mit. Kada se vratimo kući, ispričaću ti ga.

Osećam ogromnu potrebu da se iznova zaljubim u njega. Nikada nisam prestala da ga volim - uvek sam ga volela i voleću ga - ali naš zajednički život se pretvorio u nešto što je veoma blisko monotoniji. Ljubav može tome da odoli, ali za strast je fatalno.

Prolazim kroz veoma komplikovan trenutak. Znam da moja veza s Jakobom nema budućnost, a udaljila sam se od čoveka s kojim sam izgradila život.

Laže onaj ko kaže: „Dovoljna je ljubav.“ Nije, niti je ikada bila. Veliki problem je u tome što ljudi veruju knji- gama i filmovima - parovi koji se drže za ruke i šetaju po plaži, uživaju u zalasku sunca, svakog dana strasno vode ljubav u lepim hotelima s pogledom na Alpe. Moj muž i ja smo sve to radili, ali magija traje najviše godinu ili dve.

Zatim dodje venčanje. Izbor nameštaja i uređivanje kuće, planiranje sobe za decu koja će stići, poljupci, snovi, nazdravljanje uz šampanjac u praznoj dnevnoj sobi koja će uskoro biti baš onakva kakvu smo je zamislili - svaka stvar na svom mestu. Dve godine kasnije već se rodio prvi sin, u kući više nema mesta ni za šta i, ako dodamo nešto, dovešćemo se u opasnost da izgledamo kao da živimo da bismo impresionirali druge i da nam život prolazi u kupovini i čišćenju antikviteta (koje će kasnije budzašto prodati naši naslednici i završiće na pijaci u Plenpaleu).

Posle tri godine braka, jedno tačno zna šta drugo želi i misli. Tokom zabava i večera primorani smo da slušamo iste priče po ko zna koji put i da uvek glumimo iznenađenje i, ponekad, da ih potvrdimo. Seks, koji je u početku bio strast, pretvara se u obavezu i zato postaje sve ređi. Ubrzo

se dešava samo jednom nedeljno - ako i toliko. Žene se nalaze i pričaju o nezasitoj strasti svojih muževa, što nije ništa drugo do besramna laž. Sve to znaju, ali nijedna ne želi da zaostaje za drugima.

Onda dolazi vreme vanbračnih veza. Žene pričaju - da, one pričaju! - o svojim ljubavnicima i njihovoj nezasitoj strasti. Tu već ima nešto istine, jer dok neke prepričavaju scene iz svog čarobnog sveta masturbacije, druge, koje su imale hrabrosti da dozvole da ih zavede prvi koji je naišao, nezavisno od toga kakav je, takođe ulepšavaju svoje doživljaje. Kupuju skupu odeću i prave se naivne, iako deluju podatnije od neke šesnaestogodišnjakinje - s tom razlikom što je šesnaestogodišnjakinja svesna svoje moći. Na kraju dolazi trenutak mirenja sa životom. Muž provodi mnogo vremena van kuće, mnogo radi, a žena se posvećuje deci više nego što je potrebno. Nalazimo se u toj fazi i spremna sam da učinim sve da to promenim.

Ljubav nije dovoljna. Moram da se zaljubim u svog muža. Ljubav nije samo osećanje; ona je umetnost. I kao u svakoj umetnosti, nije dovoljna inspiracija, potrebno je mnogo rada.

Zašto se anđeo udaljava i ostavlja ženu samu u postelji? To nije anđeo. To je Eros, grčki bog ljubavi. Devojka na krevetu je Psihe.

Otvaram flašu vina, točim ga u čaše. On stavlja sliku na kamin, koji je u stvari dekorativni detalj u kućama s centralnim grejanjem. Zatim počinje:

Bila jednom jedna lepa princeza kojoj su se svi divili, ali se niko nije usuđivao da je zaprosi. Očajan, kralj je pitao boga Apolona za savet. On mu je rekao da Psihe treba da bude ostavljena sama, u crnini, na vrhu planine. Pre nego što dan

svane, zmija će je naći i oženiće se njome. Kralj je poslušao. Princeza je čitave noći, kočeći se od straha i hladnoće, čekala da joj dode muž. Na kraju je zaspala. Kada se probudila, videla je da se nalazi u prelepoj palati, s krunom na glavi. Svake noći muž joj je dolazio i vodili su ljubav. Međutim, postavio joj je jedan uslov: Psihe je mogla da dobije šta god zaište, ali morala je potpuno da mu veruje i da nikada ne vidi njegovo lice.

Kakav užas, mislim se, ali ne usuđujem se da ga prekinem. Devojka je dugo živela srećno. Imala je sve što joj treba, nežnost, radost i bila je zaljubljena u čoveka koji ju je posećivao svake noći. Međutim, ponekad ju je hvatao strah da je udata za užasnu zmiju. Jedne noći, dok joj je muž spavao, upalila je lampu. Tada je pored sebe ugledala Erosa, čoveka neverovatne lepote. Svetlo ga je probudilo. Kada je video da žena koju voli nije u stanju da ispuni njegovu jedinu želju, Eros je otišao. Očajna i u želji da povрати svoju ljubav, Psihe se podvrgla nizu zadataka koje joj je nametnula Afrodita, Erosova majka. Ne treba ni spominjati koliko je svekrva bila ljubomorna na snajinu lepotu i sve je činila da se njih dvoje ne pomire. Prilikom izvršavanja jednog od zadataka Psihe je otvorila neku kutiju i od toga pala u dubok san.

Postajem nestrpljiva da čujem kraj priče.

Eros je takođe bio zaljubljen i pokajao se što nije bio malo blaži prema ženi. Uspeo je da uđe u dvorac i da je probudi vrhom svoje strele. 'Zamalo da umreš zbog svoje znatiželje', reče on. 'Tražila si sigurnost u saznanju i uništila si naš odnos.' Ali u ljubavi ništa nije uništeno zauvek.

Ubeđeni u to, obratili su se vrhovnom bogu Zevsu s

molbom da njihova zajednica nikada ne bude raskinuta. Zevs se založio za dvoje ljubavnika i koristio je dobre argumente i pretnje dok nije dobio Afroditinu saglasnost. Od tog dana, Psihe (naš nesvesni, ali logični deo) i Eros (ljubav) spojili su se zauvek. Sipam još jednu čašu vina. Naslanjam glavu na njegovo rame.

- Ko to ne prihvati i uvek pokušava da pronade neko objašnjenje za magične i misteriozne odnose među ljudima, propustiće najbolje što život ima da ponudi.

Danas se osećam kao Psihe na vrhu planine, hladno mi je i bojim se. Ali, ako uspem da prebrodim ovu noć i predam se misteriji i veri u život, probudiću se u palati. Sve što mi treba jeste vreme.

Stigao je najzad i dan kada će se dva bračna para naći na istoj zabavi - prijemu koji priređuje poznati lokalni tv-voditelj. Juče smo o tome razgovarali u krevetu u hotelskoj sobi, dok je Jakob pušio svoju cigaretu pred oblačenje i rastanak.

Ja više nisam mogla da otkažem dolazak jer sam ga već bila potvrdila. On je učinio isto, tako da bi promena plana sada bila „veoma loša za karijeru“.

Stižem s mužem u sedište tv-stanice i tu nas upućuju na poslednji sprat gde se održava prijem. Telefon mi zvoni pred sam ulazak u lift, zbog čega moram da napustim red i ostanem u holu, u razgovoru sa svojim šefom, dok druge zvanice stižu, osmehuju se meni i mom mužu i diskretno klimaju glavom. Koliko vidim, poznajem sve zvanice.

Šef mi kaže da su moji članci o Kubancu - drugi je objavljen juče, uprkos tome što sam ga napisala pre više od mesec dana - postigli veliki uspeh. Moram da napišem još

jedan da zaključim niz. Kažem mu da Kubanac više ne želi da razgovara sa mnom. On mi kaže da pronađem nekog drugog „iz branše“, jer nema ničeg manje zanimljivog od konvencionalnih mišljenja (psiholozi, sociolozi i ini). Ne poznajem nikoga „iz branše“, ali pošto moram da prekinem, obećavam da ću videti šta mogu da učinim.

Jakob i madam Kenig prolaze i pozdravljamo se klimanjem glave. Šef već hoće da prekine, ali ja nastavljam razgovor. Bože me sačuvaj da se zajedno s njima popnemo liftom! A šta ako bismo spojili jednog pastira i protestantskog pastora? - predlažem. Zar ne bi bilo zanimljivo zabeležiti njihov razgovor o tome kako se nose sa stresom ili dokolicom? Šef kaže da je to odlična ideja, ali da bi ipak bolje bilo pronaći nekoga „iz branše“. U redu, pokušaću. Vrata su se već zatvorila i lift otišao. Mogu bez brige da prekinem.

Kažem šefu da ne želim da stignem poslednja na prijem. Kasnim već dva minuta. Živimo u Švajcarskoj, zemlji u kojoj satovi uvek pokazuju tačno vreme.

Da, čudno se ponašam poslednjih meseci, ali jedno se nije promenilo: ne podnosim zabave. I ne uspevam da shvatim zašto ih ljudi vole.

Da, ljudi ih vole. Čak i kada se radi o nečemu poslovnom kao što je današnji koktel - baš to, koktel; nema zabave - ljudi se doteruju, šminkaju, uzgred komentarišu s prijateljima, ne bez određene doze dosade, da će nažalost biti zauzeti u utorak zbog prijema u čast deset godina emisije Pardone moa, koju vodi lepi, pametni i fotogenični Darijus Rošben. Svako „ko je nešto“ biće tamo, a ostali će morati da se zadovolje fotografijama koje će biti objavljene

u jedinom časopisu o poznatima koji je dostupan svim stanovnicima frankofonske Švajcarske.

Odlasci na takve zabave daju status i vidljivost. Ponekad naše novine pokrivaju ovu vrstu događaja i sutradan nas zovu savetnici važnih osoba i pitaju da li ćemo objaviti fotografije njihovih šefova, uz napomenu da bi bili veoma zahvalni ukoliko to učinimo. Najbolja stvar nakon dobijanja poziva za ovako nešto jeste videti da je tvoje pojavljivanje dobilo zasluženu pažnju. A ništa bolje od toga nego da se pojaviš u novinama dva dana kasnije, u odeći posebno šivenoj za tu priliku (iako to niko nikada ne priznaje) i sa istim osmehom kao na drugim zabavama i prijemi- ma. Sva sreća da ne radim u društvenoj rubrici; u trenutnom stanju čudovišta Viktora Frankenštajna već bih bila otpuštena.

Vrata lifta se otvaraju. U holu su još dva ili tri fotografa. Odlazimo u glavnu salu, s kružnim pogledom na grad. Izgleda da je večni oblak rešio da saraduje s Darijusom i malo je podigao svoj sivi ogrtač: vidimo more svetiljki ispod nas.

Ne želim da ostanem dugo ovde, kažem mužu. I počinjem kompulzivno da pričam da bih odagnala nervozu.

- Idemo kad god ti kažeš - odgovara mi on pre nego što sam završila rečenicu.

Zauzeti smo pozdravljanjem velikog broja ljudi koji se prema meni ophode kao da sam im intimna prijateljica. Uzvracam na isti način, iako ne znam ni kako se zovu. Ako se razgovor oduži, primenim trik koji uvek upali: predstavim svog muža i ne kažem ništa. On se predstavi i pita osobu kako se zove. Kada čujem odgovor, jasno i glasno kažem: „Dragi, zar se ne sećaš tog i tog?”

Kakvo licemerje!

Završavamo s pozdravljanjem, odlazimo u neki ćošak, i tamo se žalim: zašto ljudi imaju maniju da pitaju da li ih se sećamo? Nema ničeg neprijatnijeg. Svi se smatraju dovoljno bitnim da ja, koja preko posla srećem nove ljude svakog dana, treba da sam ih usadila u svoje pamćenje.

Budi malo tolerantnija. Ljudi se zabavljaju.

Moj muž ne zna šta govori. Ljudi se samo prave da se zabavljaju, kad u stvari žele samo da budu viđeni, primećeni i - ponekad - da se sretnu s nekim s kim će sklopiti posao. Sudbina ovih ljudi, koji se smatraju prelepim i moćnim dok hodaju po crvenom tepihu, nalazi se u rukama tamo nekog slabo plaćenog lika u redakciji. Grafički urednik dobija fotografije imejlom i odlučuje ko će se pojaviti a ko neće u našem malom, tradicionalnom i konvencionalnom svetu. On je taj koji slike bitnih ljudi stavlja u novine, ostavljajući mali prostor za široki plan zabave (ili koktela, ili večere, ili prijema). Tamo, među anonimnim glavama ljudi koji sebe smatraju veoma bitnim, uz malo sreće, jedna ili dve se mogu prepoznati.

Darijus se penje na binu i počinje da prepričava svoja iskustva sa svim važnim ljudima koje je intervjuisao za ovih deset godina njegove emisije. Uspevam malo da se opustim i odlazim s mužem do jednog od prozora. Na unutrašnjem radaru već sam locirala Jakoba i madam Kenig. Želim da budem podalje, a verovatno i Jakob želi isto.

Da li je sve u redu s tobom?

Znala sam. Da li si danas dr Džekil ili gospodin Hajd? Viktor Frankenštajn ili njegovo čudovište?

Ne, ljubavi, samo izbegavam čoveka s kojim sam juče bila u krevetu. Pretpostavljam da svi ovde prisutni znaju sve, da je reč „ljubavnici“ ispisana na našim čelima.

Smeškam se i kažem da, kao što je već sto puta od mene čuo, nisam više u godinama za ovakve zabave. Najviše bih volela da sam sada kod kuće, s decom, umesto što sam ili ostavila s dadiljom. Ne volim da pijem, pogubim se kada mi svi oni ljudi prilaze da me pozdrave i pokušavaju da zametnu razgovor, i onda moram da se pravim da me zanima to što pričaju i da im uzvratim pitanjem da bih najzad mogla da stavim zalogaj u usta i sažvaćem ga a da ne ispadnem nevaspitana.

Platno se spušta i počinje video-projeksija s najbitnijim sagovornicima koji su gostovali u emisiji. S nekima od njih sam se upoznala preko posla, ali većina su stranci koji su samo posetili Ženevu. Kao što znamo, u ovom gradu uvek boravi neko važan, a gostovanje u ovoj emisiji je obavezno. - Haj'mo onda. Već te je video. Ispunili smo svoju društvenu obavezu. Hajde da iznajmimo neki film i uživamo sami u ostatku večeri.

Ne. Ostaćemo još malo jer su Jakob i madam Kenig ovde. Može delovati sumnjivo ako napustimo zabavu pre kraja zvaničnog dela. Darijus počinje da poziva na binu neke od ljudi koji su učestvovali u njegovoj emisiji, i oni ukratko prepričavaju svoja iskustva. Hoću da umrem od dosade. Muškarci bez pratnje počinju da se osvrću oko sebe u diskretnoj potrazi za ženama koje su same. Žene, opet, gledaju jedne druge: kako su obučene, koju šminku koriste, da li su došle s muževima ili s ljubavnicima.

Posmatram panoramu grada, izgubljena u potpunom nedostatku misli, čekam samo da prođe vreme da bismo mogli diskretno da izađemo i ne izazovemo sumnju.

To si ti! Ja?

Ljubavi, tebe zove!

Darijus me je upravo pozvao na binu a ja nisam čula. Da, već sam gostovala u njegovoj emisiji, zajedno s bivšom predsednicom Švajcarske, pričale smo o ljudskim pravima. Ali ja nisam baš toliko važna. Nisam mogla da zamislim da će me pozvati; ništa se nismo dogovorili i nisam se spremila da išta kažem.

Ali Darijus mi daje znak. Svi gledaju u mene i smeškaju se. Idem ka njemu - već sam se prizvala svesti i potajno sam srećna jer Marian nije niti će biti pozvana. Jakob još manje jer je ideja da večer bude prijatno, a ne ispunjeno političkim govorima.

Penjem se na improvizovanu binu - to je u stvari stepenište koje spaja dva dela salona na vrhu televizijskog tornja - ljubim Darijusa i počinjem da pričam neke nezanimljive stvari o svom učešću u emisiji. Muškarci i dalje love, a žene gledaju jedne druge. Oni koji stoje najbliže bini prave se da su zainteresovani za ono što govorim. Ja sve vreme gledam u mog muža; svako ko govori pred publikom izabere nekoga da mu bude podrška.

Usred mog improvizovanog govora vidim nešto što nikako nije smelo da se dogodi: Jakob i Marian Kenig stoje pored njega. Sve se to desilo u manje od dva minuta, koliko mi je trebalo da stignem do bine i započnem govor koji, u ovom trenutku već čini da ljudi prestaju da gledaju ka bini i da se osvrću oko sebe i traže nešto zanimljivije, a konobari aktivno cirkulišu.

Završavam govor i zahvaljujem se što sam pre mogla. Zvanice aplaudiraju. Darijus me ljubi. Pokušavam da stignem do mog muža i bračnog para Kenig, ali ne uspevam od ljudi koji mi čestitaju na stvarima koje nisam rekla, kažu mi kako sam bila divna, da su očarani člancima o šamanizmu, predlažu mi nove teme, daju mi svoje vizit karte i diskretno se nude kao „izvori“ nečega što mi može biti „veoma zanimljivo“. Sve to mi oduzima desetak minuta. Kada sam stigla do svog cilja, mesta gde sam bila pre nego što su stigli okupatori, zatičem ih nasmejane. Čestitaju mi i kažu da imam smisla za javne nastupe i odmah zatim čujem presudu:

Objasnio sam im da si umorna i da su nam deca s dadiljom, ali madam Kenig insistira da zajedno večeramo.

Upravo tako. Pretpostavljam da niko od nas nije večerao, zar ne? - kaže Marian.

Jakob ne skida izveštačeni osmeh s lica i miri se s odlukom kao jagnje u redu za klanje.

U trenutku mi kroz glavu prolazi dvesta hiljada razloga da se izvučem iz ovoga. Ali čemu? Imam dovoljnu količinu kokaina spremnu da bude upotrebljena kad god zatreba, a ništa bolje od ove „prilike“ da budem načisto da li da sprovedem taj plan ili ne.

Osim toga, osećam morbidnu znatiželju da vidim kako će proći ta večera.

S najvećim zadovoljstvom, madam Kenig.

Marian bira restoran hotela Armir, što pokazuje određeni nedostatak originalnosti jer tamo svi vode svoje goste iz inostranstva. Fondi je odličan, osoblje se trudi da priča na svim mogućim jezicima, hotel se nalazi u srcu starog

grada... Ali, za nekoga ko živi u Ženevi, to definitivno nije ništa novo.

Stižemo posle bračnog para Kenig. Jakob stoji napolju, trpi hladnoću u ime zavisnosti od cigarete. Marian je već ušla. Predlažem mužu da i on uđe i pravi joj društvo, dok ja sačekam da gospodin Kenig završi cigaretu. On kaže da bi bolje bilo da uradimo obrnuto, ali ja insistiram - ne bi bilo po bontonu ostaviti dve žene same za stolom, makar i na nekoliko minuta.

I ja sam zatečen pozivom - kaže Jakob istog trenutka kad je moj muž ušao.

Pokušavam da se ponašam kao da nema nikakvih problema. Da li osećaš krivicu? Zabrinut si da ti ne propadne nesrećni brak (s onom ledenom nemani, volela bih da dodam)?

Nije u tome stvar. Radi se o tome da...

Neman nas prekida. S dijaboličnim osmehom na usnama pozdravlja me (ponovo!) s uobičajena tri poljupca i naređuje mužu da ugasi cigaretu da bismo što pre ušli.

Čitam između redova: sumnjam na vas dvoje; verovatno se nešto dogovarate, ali znajte, pametna sam ja, mnogo mudrija i pametnija nego što mislite.

Naručujemo uobičajeno: fondi i raklet. Moj muž kaže da mu je dosta sira i bira nešto drugo: kobasicu koja je takođe deo ponude za naše goste iz inostranstva. I vino, ali Jakob ga ne proba, ne vrti, ne degustira i ne odobrava to je bio samo idiotski način da me impresionira prvog dana. Dok čekamo jelo i ćaskamo, ispijamo prvu flašu, koju uskoro zamenjuje druga. Molim muža da više ne pije ili ćemo ponovo morati da ostavimo kola kod restorana a mnogo smo dalje nego prošli put.

Jela stižu. Otvaramo treću flašu vina. Časkanje se nastavlja. O svakodnevici člana Državnog saveta, dobijam Čestitke za moje članke o stresu („prilično neobičan pristup“), o tome da li će cene nekretnina zaista pasti sada kada bankarska tajna prestaje da postoji i, zajedno s njom, hiljade bankara koji se sele u Singapur i Dubai, kao i o tome gde će ko provesti novogodišnje praznike.

Čekam da bik uđe u arenu. Ali njega nema i ja spuštam gard. Pijem malo više nego što bi trebalo, počinjem da se opuštam, da budem vesela i, baš u tom trenutku, otvaraju se vrata štale.

Pre neki dan sam razgovarala s nekolicinom prijatelja o kretenskom osećanju koje se zove ljubomora - kaže Marian Kenig. - Šta vi mislite o tome?

Šta mislimo o nečemu o čemu niko ne razgovara na večerama kao što je ova? Neman je vešto sročila rečenicu. Verovatno ju je smišljala čitavog dana. Nazvala je ljubomoru „kretenskim osećanjem“, u nameri da me eksponira i oslabi mi poziciju.

Odrastao sam uz stravične ljubomorne scene u kući kaže moj muž.

Molim? On to govori o ličnim stvarima? Nepoznatoj osobi? Zato sam samom sebi obećao da mi se to nikada neće desiti ako se jednog dana oženim. U početku je bilo teško jer imamo urođen instinkt da kontrolišemo sve, čak i ono što se ne može kontrolisati, kao što su ljubav i vernost. Ali uspeo sam. Tako da moja žena, koja se svakog dana sreće s različitim ljudima i ponekad dolazi kući kasnije nego što je uobičajeno, nikada od mene nije čula nijednu prekornu reč, nijednu insinuaciju.

Još manje sam čula ovu priču. Nisam znala da je odrastao uz ljubomorne scene. Neman uspeva da svakog natera da izvrši njene komande: idemo da večeramo, ugasi cigaretu, razgovarajte o temi koju sam odabrala.

Dva su razloga ovome što je moj muž upravo izgovorio. Prvi je da je sumnjičav prema pozivu na večeru i pokušava da me zaštiti. Drugi: govori mi, pred svima, koliko mu značim. Pružam ruku i dodirujem njegovu. Nikada to nisam mogla da zamislim. Mislila sam da ga naprosto ne zanima šta radim.

A ti, Linda? Nisi ljubomorna na svog muža?

Ja?

Naravno da ne. Imam puno poverenje u njega. Smatram da je ljubomora osećanje za bolesne ljude, nesigurne, bez samopouzdanja, koji se osećaju inferiorno i koji veruju da svako može da im ugrozi vezu. A ti?

Marian je upala u sopstvenu zamku.

Kao što sam rekla, smatram da je to kretensko osećanje.

Da, to si već rekla. Ali, ako bi otkrila da te muž vara, šta bi uradila?

Jakob je prebledeo. Trudi se da ne eksira čašu vina posle mog pitanja.

Verujem da svakog dana sreće nesigurne osobe, koje verovatno umiru od dosade u svom braku i predodređene su da žive prosečan i jednoličan život. Verujem da ima takvih i na njegovom poslu, osoba koje će s mesta novinara otići direktno u penziju...

Mnogo je takvih, odgovaram bez ikakve emocije u glasu. Služim sebi još malo fondija. Ona me netremice gleda u oči, znam da govori o meni, ali ne želim da moj muž išta

posumnja. Ona me nimalo ne zanima, kao ni Jakob koji verovatno nije izdržao pritisak i sve joj je priznao. Iznenadujem samu sebe koliko sam smirena. Možda od vina, ili se probuđeno čudovište zabavlja svim ovim što se dešava. Možda je veliko zadovoljstvo suprotstaviti se toj ženi koja misli da sve zna.

Nastavi, kažem joj dok mešam parče hleba s istopljenim sirom.

Kao što znate, te žene kojima nedostaje ljubav nisu mi pretnja. Za razliku od vas dvoje, ja nemam potpuno poverenje u Jakoba. Znam da me je nekoliko puta prevario jer je plot slaba...

Jakob se nervozno smeje, pije još gutljaj vina. Flaša je popijena, Marian daje znak konobaru da donese još jednu. ... ali pokušavam da to vidim kao deo normalne veze. Ako te drolje ne žele i ne progone mog čoveka, znači da je potpuno nezanimljiv. Umesto ljubomore, znaš šta osećam? Uzbuđenje. Često se skinem gola, odvučem ga u krevet, raširim noge i tražim da mi radi isto ono što radi njima. Ponekad tražim da mi ispriča kako je bilo i od toga svršavam više puta u toku odnosa.

To su Marianine fantazije - kaže Jakob ne preterano ubedljivo. - Ona tako izmišlja stvari. Pre neki dan me je pitala da li bih išao u svingerski klub u Lozani.

Naravno da se on ne šali, ali svi se smeju, pa i ona. Zgrožena sam što vidim da Jakob obožava da bude nazvan „nevernim mužjakom“. Moj muž deluje veoma zainteresovano za Marianin odgovor i traži da još malo priča o uzbuđenju koje oseća kada sazna za vanbračne avanture. Traži adresu svingerskog kluba i gleda me pun nade. Kaže da je došlo vreme da isprobamo nove stvari. Ne

znam da li pokušava da kontroliše skoro nepodnošljivu atmosferu za stolom ili zaista želi da eksperimentiše.

Marian kaže da ne zna adresu, ali da će mu je, ako joj da broj telefona, poslati porukom.

Vreme je za akciju. Kažem da, u principu, ljubomorne osobe u javnosti pokušavaju da se predstave upravo suprotno. Obožavaju da prave insinuacije ne bi li došle do neke informacije o ponašanju svog partnera, ali to je naivan pristup. Ja bih, na primer, mogla da imam aferu s tvojim mužem i ti to nikada ne bi saznala, jer nisam toliko glupa da upadnem u zamku te vrste.

Ton mog glasa se malo menja. Muž me gleda, iznenađen mojim odgovorom.

- Ljubavi, zar ne misliš da pomalo preteruješ?

Ne, ne mislim. Nisam ja načela ovaj razgovor i ne znam gde madam Kenig pokušava da stigne. Ali od kada smo ušli ovde ona stalno nešto insinuiru i dosta mi je toga. Uzgred, da li si primetio kako me je fiksirala pogledom sve vreme dok smo pričali o temi koja ne zanima nikoga za ovim stolom osim nje?

Marian me zapanjeno gleda. Mislim da nije očekivala nikakvu reakciju jer je naviknuta sve da kontroliše.

Kažem da sam upoznala mnoge ljude motivisane opsesivnom ljubomorom, i to ne zato što su mislili da ih muž ili žena varaju, već zato što nisu sve vreme u centru pažnje, kao što bi voleli. Jakob zove konobara i traži račun. Odlično. Uostalom, oni su nas pozvali pa neka plate. Gledam na sat i pravim se da sam vrlo iznenađena: već je prošlo vreme za koje smo se dogovorili s dadiljom! Ustajem, zahvaljujem se na večeri i odlazim do garderobe po

kaput. Tema razgovora je već prešla na decu i na odgovornost koju ona donose.

Da li je zaista pomislila da o njoj govorim? - čujem kako Marian pita mog muža.

Naravno da nije. Nema nikakvog razloga za to.

Izašli smo na hladnoću bez mnogo priče. Iznervirana sam, usplahirena i opsesivno objašnjavam da jeste, jeste pričala o meni, ta žena je toliko neurotična da mi je u izbornoj noći takode insinuirala slične stvari. Uvek želi da privuče pažnju, sigurno umire od ljubomore prema idiotu koji mora pristojno da se ponaša i koga ona kontroliše čeličnom rukom da bi imao nekakvu budućnost u politici, iako bi u stvari htela da ona bude za govornicom i svima govori šta je ispravno a šta pogrešno.

Moj muž tvrdi da sam previše popila i da bi bilo bolje da se smirim.

Prolazimo ispred katedrale. Izmaglica ponovo pokriva grad i sve izgleda kao da je scena iz filma strave i užasa.

Zamišljam kako me Marian čeka iza nekog ćoška s bodežom u ruci, u srednjovekovnoj Ženevi, u vreme borbi protiv Francuza.

Ni hladnoća ni šetnja me ne smiruju. Uzimamo kola i, kada smo stigli kući, idem pravo u sobu i gutam dva valijuma, dok moj muž plaća dadilju i stavlja decu u krevet.

Spavam deset sati. Sledećeg dana, kada sam ustala u uobičajeno jutro, počelo je da mi se čini da je moj muž manje nežan. Promena je skoro neprimetna, ali ipak mu zbog nečega što se juče dogodilo nisu sve koze na broju. Ne znam baš šta da radim, nikad nisam popila dve pilule za smirenje odjednom. Nalazim se u nekoj vrsti letargije koja nimalo ne liči na samoću i nesreću koje izazivaju.

Odlazim na posao i mahinalno proveravam mobilni telefon. Imam jednu poruku od Jakoba. Oklevam, ali je na kraju otvaram, znatiželja je jača od mržnje.

Poslata je jutros, vrlo rano.

„Sve si upropastila. Nije joj bilo ni na kraj pameti da medju nama ima nečega, ali sada je sigurna. Upala si u zamku koju nije ona postavila.”

Moram da svratim u prokletu samoposlugu da kupim stvari za kuću, kao svaka nevoljena i frustrirana žena. Marian je u pravu: to sam ja; uz to i seksualna zabava glupoj džukeli koja spava u krevetu s njom. Vozim neoprezno jer ne mogu da prestanem da plačem i od suza ne vidim dobro druge automobile. Čujem da mi trube i viču na mene; pokušavam da usporim, čujem još trubljenja i povika.

Ako je bilo glupo dozvoliti Marian da nešto posumnja, još gluplje je bilo dovesti u opasnost sve što imam - muža, porodicu, posao.

Dok vozim, pod zakasnelim efektom pilula za smirenje i nervozna kao pas, shvatam da sada i svoj život dovodim u opasnost. Parkiram se u jednoj sporednoj ulici i plačem. Jecam toliko glasno da mi neko prilazi i pita da li mi je potrebna pomoć. Kažem da nije i osoba odlazi. Ali istina je da mi je pomoć potrebna - veoma. Uranjam u sebe, u more blata koje se tamo nalazi, i ne uspevam da plivam kako treba.

Mržnja me izjeda do bola. Pretpostavljam da se Jakob već oporavio od jučerašnje večere i da ne želi više nikada da me vidi. Ja sam kriva, zato što sam htela da idem van svojih granica, uvek ubeđena da sam sumnjiva, da svi sumnjaju šta god da uradim. Možda bi bila dobra ideja pozvati

ga i izviniti se, ali znam da mi se neće javiti. Ko zna, možda bi bilo bolje da pozovem muža i vidim da li je sve u redu? Znam mu glas, znam kada je nervozan i napet, iako je majstor samokontrole. Ali ne želim da znam. Mnogo se plašim. Stomak mi je vezan u čvor, ruke zgrčene na volanu, dozvoljavam sebi da plačem najglasnije što mogu, da vičem, da napravim skandal na jedinom sigurnom mestu na svetu: u svojim kolima. Osoba koja mi je prišla sada me gleda izdaleka, u strahu da ne napravim neku glupost. Ne, ništa neću da uradim. Samo hoću da plačem. Ne tražim mnogo, zar ne?

Osećam se kao da sam sebe izložila zlostavljanju. Želim da se vratim na početak, ali to nije moguće. Hoću da smislim plan da povratim izgubljenu teritoriju, ali ne uspevam da sredim misli. Sposobna sam samo da plačem, da osećam sram i mržnju.

Kako sam mogla da budem tako naivna? Da mislim da Marian gleda u mene i govori o stvarima koje već zna? Zato što sam se osećala krivom, kao neki zločinac. Htela sam da je ponizim, uništim pred mužem, da me više ne vidi kao običnu zabavu. Znam da ga ne volim, ali on mi je postepeno vraćao izgubljenu radost i udaljavao me od rupe samoće u koju sam mislila da sam upala do grla. I sada shvatam da su ti dani zauvek prošli. Moram da se vratim stvarnosti, samoposluzi, jednoličnim danima, sigurnosti svoje kuće - nekada toliko bitnoj, ali koja se pretvorila u zatvor. Moram da sakupim deliće koji su preostali od mene. Možda da priznam mužu sve što se dogodilo.

Znam da će imati razumevanja. On je dobar, pametan čovek, koji je porodicu uvek stavljao na prvo mesto. Ali šta ako ne bude imao razumevanja? Ako kaže da mu je dosta,

da smo došli do ivice i da ne želi da živi sa ženom koja se ranije žalila na depresiju a sada se jada što ju je napustio ljubavnik?

Jecaji jenjavaju i počinjem da razmišljam. Uskoro moram da se pojavim na poslu, ne mogu čitav dan da provedem u ovoj uličici - prepunoj domova srećnih bračnih parova s nekoliko božićnih ukrasa na vratima - kojom ljudi prolaze i ne primećuju da sam tu, da gledam kako mi se svet ruši a ne mogu ništa da učinim.

Moram da razmislim. Treba da napravim spisak prioriteta. Da li ću u nastupajućim danima, mesecima i godinama uspeti da glumim posvećenu suprugu, a ne ranjenu zver? Disciplina mi nikada nije bila jača strana, ali ne mogu da se ponašam kao neka neuravnotežena osoba.

Brišem suze i gledam napred. Da li da palim auto? Još ne. Čekam još malo. Ako postoji jedan jedini razlog da budem srećna zbog svega što se desilo to je što sam već postala umorna od života u laži. Koji je prag poverenja mog muža? Da li muškarci primete kada žena glumi orgazam? Možda, ali nemam načina da to saznam.

Izlazim iz kola, plaćam parking za duži period nego što je potrebno, tako mogu da lutam. Zovem redakciju i dajem im ofucano opravdanje: jedno od dece je dobilo proliv i moram da ga odvedem kod lekara. Šef mi veruje, uostalom Švajcarci ne lažu.

Ali ja lažem. Lagala sam svakog dana. Izgubila sam poštovanje prema sebi i više ne znam gde sam. Švajcarci žive u stvarnom svetu. Ja živim u svetu mašte. Švajcarci znaju da reše svoje probleme. Pošto nisam bila sposobna da rešim svoje, stvorila sam situaciju u kojoj sam imala idealnu porodicu i savršenog ljubavnika.

Hodam ovim gradom koji volim, sa njegovim lokalima koji - osim onih koji su namenjeni turistima - kao da su stali u pedesetim godinama XX veka i nemaju ni najmanju nameru da se modernizuju. Hladno je, ali hvala bogu nema vetra, pa je temperatura podnošljiva. Pokušavam da skrenem misli i da se smirim, svraćam u knjižaru, u mesaru i u prodavnicu garderobe. Svaki put kada iznova izađem na ulicu, osetim da niska temperatura pomogne da se ugasi oganj u koji sam se pretvorila.

Da li je moguće vaspitati sebe da se voli pravi muškarac? Naravno da jeste. Problem je uspeti zaboraviti pogrešnog čoveka, koji je ušao bez pardona samo zato što je bio u prolazu i video otvorena vrata.

Šta sam zapravo htela s Jakobom? Znala sam od samog početka da će naša veza imati kraj, iako nisam mogla da zamislim da će se završiti na tako ponižavajući način.

Možda sam htela samo ono što sam dobila: avanturu i radost. Ili sam možda želela nešto više - da živim s njim, da mu pomognem da napreduje u karijeri, da mu pružim podršku koju izgleda više ne dobija od supruge, nežnost koju ne dobija, kao što se požalio prilikom jednog od naših prvih susreta. Da ga iščupam iz kuće kao što se čupa cvet iz tuđeg vrta, i da ga zasadim na svojoj zemlji, iako znam da cveće ne trpi takav tretman.

Preliva me talas ljubomore, ali ovoga puta nema suza za ronjenje, samo raste bes. Prestajem da hodam i sedam na klupu prve autobuske stanice na koju sam naišla.

Posmatram ljude koji dolaze i odlaze, svi su veoma zauzeti svojim svetovima koji su toliko mali da mogu da stanu na ekran mobilnog telefona, s kojeg ne skidaju oči i uši.

Autobusi dolaze i odlaze. Ljudi silaze i ubrzanim korakom idu dalje, možda zbog hladnoće. Drugi lagano ulaze, bez neke želje da stignu kući, na posao, u školu. Ali niko ne pokazuje bes ili entuzijazam, nisu ni srećni ni tužni, samo su namučene duše koje mehanički ispunjavaju misiju koju im je univerzum namenio onog dana kada su se rodili. Posle izvesnog vremena uspevam malo da se opustim. Identifikovala sam neke delove svoje unutrašnje slagalice. Jedan od njih je upravo razlog ove mržnje koja dolazi i odlazi, kao autobusi na ovoj stanici. Moguće je da sam izgubila ono najvažnije što sam u životu imala: svoju porodicu. Poražena sam u bici u potrazi za srećom, i to ne samo da me ponižava, već me sprečava da vidim kuda put dalje vodi.

A moj muž? Moram večeras da obavim iskren razgovor s njim, da mu sve priznam. Imam osećaj da će me to osloboditi, i ako budem trpela posledice. Ne mogu više da lažem - ni njega, ni šefa, ni sebe.

Samo što ne želim da sada razmišljam o tome. Više od bilo čega drugog, ljubomora mi proždire misli. Ne mogu da ustanem s ove klupe na autobuskoj stanici jer sam otkrila da sam vezana lancima. Teški su i teško ih je vući.

Znači, ona voli da sluša priče o neverstvu dok je u krevetu s mužem, da joj radi iste stvari koje je radio sa mnom? Kada je dohvatio prezervativ s noćnog stočića, kada smo prvi put bili zajedno, trebalo je da mi bude jasno da ima druge žene. Po načinu kako me je posedovao morala sam da vidim da sam samo još jedna. Mnogo puta sam izašla iz onog prokletog hotela s tim utiskom, i govorila sebi da ga više neću videti - svesna da je to samo još jedna od mojih laži i

da ću, ako me pozove, uvek biti spremna, na dan i u vreme kada kaže.

Da, znala sam sve to. I pokušavala sam da ubedim sebe da samo tražim seks i uzbuđenje. Ali to nije bilo istina. Danas mi je jasno da, uprkos tome što sam to poricala svih svojih besanih noći i praznih dana, jesam bila zaljubljena. Do ušiju zaljubljena.

Ne znam šta da radim. Pretpostavljam - u stvari, sigurna sam - da sve osobe koje su u braku uvek krišom osećaju privlačnost prema nekome. To je zabranjeno, a flertovati sa zabranjenim daje čar životu. Ali malo ljudi ode dalje od toga: jedna u sedam, kao što je pisalo u novinama. A mislim da je samo jedna u sto sposobna da se toliko zane-se da dozvoli sebi da pode za maštom, kao što sam ja uradila. Za većinu to nije ništa do simpatije, nešto za šta se od početka zna da neće trajati dugo. Malo emocija da bi seks postao erotičniji i da bi se čuli uzvici „volim te“ u trenutku orgazma. Ništa više od toga.

A šta bi bilo da je moj muž našao ljubavnicu? Kako bih ja reagovala? Bila bih radikalna. Rekla bih da je život nepravedan prema meni, da ništa ne vredim, da sam omatorila, napravila bih skandal, neprestano bih plakala od ljubomore, koja bi u stvari bila zavist - jer je on našao a ja nisam. Otišla bih istog trenutka iz kuće zalupivši vrata i s decom potražila utočište kod svojih roditelja. Dva ili tri meseca kasnije pokajala bih se i tražila neki razlog da se vratim, u nadi da i on želi isto. Posle četiri meseca već bih bila u panici pri pomisli da treba da započnem sve iznova. Posle pet meseci našla bih način da tražim da se vratim, „zbog dece“, ali bilo bi prekasno: on bi živeo s lju-

bavnicom, mnogo mladom i punom energije, lepom, koja je počela da mu vraća životnu radost.

Telefon mi zvoni. Šef me pita kako mi je dete. Kažem da sam na autobuskoj stanici i da ne čujem dobro, ali da je sve u redu i da uskoro stižem u redakciju.

Uplašena osoba nikada ne vidi stvarnost. Radije se krije u svojim fantazijama. Ne mogu da nastavim u ovom stanju još sat vremena, moram da se prizovem svesti. Čeka me posao i možda će mi to pomoći.

Krećem sa stanice u pravcu gde sam ostavila automobil. Posmatram suvo lišće na zemlji. Pomišljam da bi u Parizu već bilo uklonjeno. Ali mi smo u Ženevi, mnogo bogatijem gradu, a ono je još uvek tu.

Jednog dana ovo lišće bilo je deo nekog drveta, koje se sada povuklo u sebe i priprema se za doba odmora. Da li je kojim slučajem drvo imalo obzira prema zelenom ogrtaču koji ga je pokrivao, hranio i omogućavao mu da diše? Ne. Da li je imalo obzira prema insektima koji su tu živeli i pomagali da se cvetovi oplode, da priroda nastavi da živi? Ne. Drvo misli samo na sebe: neke stvari, kao lišće i insekti, odbacuju se kad je potrebno.

Jedan sam od tih listova na gradskom pločniku, koji je živeo u ubedenju da će biti večan a umro je ne znajući tačno zašto; voleo je sunce i mesec i dugo posmatrao autobuse kako prolaze, tramvaje kako škripe, i niko nikada nije bio toliko fini da ga upozori da postoji zima. Lišće je maksimalno iskoristilo život, dok jednog dana nije počelo da žuti i drvo mu reklo zbogom.

Nije reklo dovidenja, već zbogom, jer je znalo da se lišće nikada više neće vratiti. I zamolilo je vetar da ga što pre skine s njegovih grana i odnese ga daleko. Drvo zna da će

moći da raste samo ako uspe da se odmori. A ako bude raslo, biće poštovano. I moći će da stvara još lepše cvetove.

Dosta. Posao je sada za mene najbolja terapija jer sam već isplakala sve suze koje sam imala i razmislila o svemu što je trebalo. Uprkos tome, nisam uspela ničega da se oslobodim.

Uključujem automatskog pilota, dolazim do ulice gde sam parkirala i zatičem jednog od onih policajaca u crveno-plavim uniformama kako mi skenira registraciju nekom spravom.

- Vozilo je vaše?

Da.

On nastavlja da radi svoje. Ništa ne govorim. Skenirana tablica već je otišla u sistem, poslata je centrali, biće procesuirana i rezultat će biti pismo s grbom policije u celofanskom prozorčetu na zvaničnoj kovrti. Imaću trideset dana da platim sto franaka, ali mogu i da se žalim i potrošim petsto franaka na advokate.

- Prekoračili ste vreme dvadeset minuta. Ovde je maksimalan period parkiranja pola sata.

Samo klimam glavom. Vidim da je iznenađen - ne molim ga da stane, ne obećavam da mi se to nikada više neće desiti, još manje sam trčala da ga prekinem kada sam videla da je tamo. Nisam imala nijednu od reakcija na koje je navikao.

Iz aparata koji je skenirao moju tablicu izlazi papir, kao da smo u samoposluzi. Policajac ga stavlja u plastični omot (da ga zaštiti od vremenskih neprilika) i kreće da ga zakači za brisač na vetrobranskom staklu. Pritiskam dugme na ključu i svetla trepću dajući znak da su vrata otključana.

On tada shvata kakvu je glupost namerio da učini, ali i njemu je, kao i meni, uključen automatski pilot. Zvuk vrata koja se otključavaju budi ga i on mi prilazi i uručuje kaznu. Rastajemo se zadovoljni. On zato što nije morao da trpi žalopojke; ja zato što sam dobila malo od onoga što zaslužujem: kaznu.

Ne znam - ali uskoro ću otkriti - da li moj muž ima nadljudsku samokontrolu ili zaista ne pridaje nikakav značaj onome što se dogodilo.

Stižem kući na vreme, posle još jednog radnog dana tokom kojeg sam se bavila najbanalnijim stvarima na svetu: obukom pilota, viškom novogodišnjih jelki na tržištu, uvođenjem elektronske signalizacije na železničkim raskrscima. To me je mnogo radovalo jer nisam bila ni fizički ni psihički sposobna da mnogo razmišljam.

Spremam večeru kao da je ovo još jedno uobičajeno veče među hiljadama koja smo već doživeli zajedno. Neko vreme gledamo televiziju. Deca se ranije penju u sobu privučena svojim tabletima i igricama u kojima ubijaju teroriste ili vojnike, u zavisnosti od dana u nedelji.

Stavljam sudove u mašinu. Moj muž odlazi da proba da uspava decu. Do sada smo razgovarali samo o obavezama. Ne znam da kažem da li je uvek bio ovakav, a da to nikada nisam primetila, ili se večeras baš čudno ponaša. Uskoro ću to otkriti.

Dok je on gore, palim kamin prvi put ove godine: vatra me smiruje. Otkriću nešto što mislim da on već zna, ali potrebni su mi svi saveznici koje mogu da imam. Na račun toga otvaram i flašu vina. Pripremam tanjir s nekoliko vrsta sira. Ispijam svoj prvi gutljaj i gledam u vatru. Nisam uzbuđena, niti uplašena. Dosta više s ovim dvostrukim

životom. Šta god da se danas desi biće bolje za mene. Ako naš brak bude morao da se završi, neka tako i bude: jednog jesenjeg dana, pre Božića, ispred kamina i u civilizovanom razgovoru.

On silazi, vidi pripremljenu scenu i ne pita ništa. Samo se smešta pored mene na kauč i pridružuje mi se u gledanju vatre. Pije svoje vino i ja hoću da mu dospem, ali on mi daje znak da ne želi, da mu je dovoljno.

Govorim tek da bih nešto rekla: danas je temperatura ispod nule. On klima glavom.

Očigledno je da ću morati da preuzmem inicijativu.

Stvarno mi je žao zbog svega što se desilo juče u restoranu...

Nisi ti kriva. Ona žena je vrlo čudna. Molim te, nemoj više da me zoveš na takve skupove.

Glas mu deluje mirno. Ali svi naučimo, još kao deca, da pre najgoreg nevremena nailazi zatišje kada vetar staje i sve deluje normalno.

Insistiram na temi. Marian je iskazivala ljubomoru krijući se iza maske napredne i liberalne žene.

Istina. Ljubomora je ono osećanje koje nam kaže: 'Možeš izgubiti sve što si se toliko trudio da stekneš.' Od njega ne vidimo ništa drugo, ni ono što nam pričinjava radost, ni srećne trenutke, ni veze koje se u takvim prilikama stvaraju. Kako to da mržnja može da izbriše čitavu priču jednog para?

On mi priprema teren da ispričam sve što treba. Nastavlja: Svako doživi dan kada kaže: 'Dobro, život mi nije baš onakav kao što sam očekivao.' Ali ako bi nas život pitao šta smo mi učinili za njega, šta bismo mu odgovorili?

Da li je to pitanje za mene?

Ne. Pitam samog sebe. Ništa se ne postiže bez truda. Neophodno je imati veru. A da bi do toga došlo, neophodno je srušiti prepreke koje pred nas postavljaju predrasude, a za to je potrebna hrabrost. Da bi se imala hrabrost, mora se ukrotiti strah. I tako dalje. Hajde da se pomirimo s našim danima. Ne smemo zaboraviti da je život na našoj strani. I on hoće da bude bolji. Ali hajde da mu pomognemo! Sipam sebi još jednu čašu vina. On stavlja još drva u vatru. Kada ću imati hrabrosti da priznam? On pak izgleda da nije spreman da mi dozvoli da pričam. Sanjati nije lako kao što izgleda. Naprotiv. Može biti opasno. Kad sanjamo, stavljamo u pogon moćne energije i više ne možemo da od sebe sakrijemo stvarni smisao svog života. Kada sanjamo, takođe bismo i cenu koju plaćamo. Sada. Što više budem čekala, više ću bola naneti oboma. Podižem čašu, nazdravljam i kažem da ima nešto što mi tišti dušu. On mi odgovara da smo već razgovarali o tome u restoranu, kada sam otvorila srce i pričala o svom strahu od depresije. Objašnjavam mu da nisam na to mislila. On me prekida i nastavlja sa svojim razmišljanjem: Ići za svojim snom košta. To može značiti da treba da napustimo svoje navike, može da nas uvali u teškoće, može da nas suoči s razočaranjima i tako dalje. Međutim, koliko god da je skupo, nikad nije toliko skupo koliko plati onaj ko nikada nije živio. Jer će ta osoba jednog dana pogledati unazad i čuti svoje srce kako kaže: „Protraćio sam život.“ Ne olakšava mi. A šta ako ovo što imam da kažem nije glupost, već je nešto vrlo konkretno, istinito, opasno? On se smeje. Kontrolisao sam ljubomoru koju sam osećao prema tebi i srećan sam zbog toga. Znaš zašto? Zato što uvek moram da

dokažem da sam dostojan tvoje ljubavi. Moram da se borim za naš brak, za našu zajednicu, a to nema nikakve veze s decom. Ja te volim. Podneo bih sve, bukvalno bilo šta, da te imam pored sebe. Ali ne mogu te sprečiti da jednog dana odeš. Zato, ako taj dan dođe, smatraj se slobodnom da ideš i tražiš svoju sreću. Moja ljubav prema tebi je jača od svega i nikada te ne bih sprečavao da budeš srećna.

Oči mi se pune suzama. Još uvek mi nije jasno o čemu priča. Da li je ovo samo razgovor o ljubomori ili mi prenosi neku poruku.

Ne plašim se samoće - nastavlja. - Plašim se da živim u iluziji, da vidim stvarnost onakvu kakva bih želeo da bude, a ne kakva zaista jeste.

Uzima me za ruku.

Ti si sunce mog života. Možda nisam najbolji muž na svetu jer skoro nikada ne pokazujem svoja osećanja. Znam da ti to nedostaje. Znam da zbog toga možda misliš da mi nije stalo do tebe, možda se osećaš nesigurno, ili nešto slično. Ali nije tako. Trebalo bi češće da sedimo ispred kamina i razgovaramo o bilo čemu, samo ne o ljubomori. Jer me to ne zanima. Možda bi bilo dobro da otputujemo zajedno, samo ti i ja? Da provedemo Novu godinu u nekom drugom gradu ili čak u nekom mestu koje već poznajemo?

A deca?

Siguran sam da bi babe i dede bile oduševljene idejom.

I dovršava:

Kada volimo, moramo biti spremni na sve. Jer ljubav je kao onaj kaleidoskop koji smo imali kao deca. Stalno se kreće i nikada nije isti. Onaj ko to ne razume osuđen je da pati zbog nečega što postoji samo da bi nas činilo srećnim. A znaš šta je najgore? Ljudi kao što je ona žena, koji se uvek

brinu šta drugi misle o njihovom braku. Meni to nije bitno. Bitno je samo ono što ti misliš.

Spuštam glavu na njegovo rame. Sve što sam imala da kažem gubi na značaju. On zna šta se dešava i uspeva s tim da se nosi na način na koji ja nikada ne bih bila u stanju.

Vrlo je jednostavno: sve dok si u okvirima zakona, dozvoljeno je zarađivati ili gubiti novac na finansijskom tržištu.

Bivši magnat pokušava da zadrži pozu jednog od najbogatijih ljudi na svetu. Ali njegovo bogatstvo je isparilo za manje od godinu dana, kada su veliki finansijeri otkrili da prodaje snove. Pokušavam da pokažem interesovanje za ono što govori. Uostalom, sama sam tražila od šefa da prestanem da pišem o potrazi za oslobađanjem od stresa. Prošlo je nedelju dana od kada sam od Jakoba dobila poruku da sam sve upropastila. Nedelju dana od kada sam lutala ulicama u suzama, od trenutka kojeg ću se uskoro setiti još jednom, kada mi stigne kazna. Nedelju dana od razgovora s mužem.

- Uvek moramo znati kako da prodamo ideju. U tome se sastoji bilo čiji uspeh: znati prodati svoju robu - nastavlja bivši magnat.

Dragi moj, uprkos svoj pompi, tvom ozbiljnom nastupu i apartmanu u ovom luksuznom hotelu; uprkos fantastičnom pogledu i odelu besprekorno sašivenom kod londonskog krojača, tom osmehu i pažljivo farbanjoj kosi tako da odaje utisak „prirodnosti“; uprkos sigurnosti s kojom govoriš i krećeš se, jednu stvar znam bolje od tebe: prodavati ideju unaokolo nije sve. Moraš naći kupca. To važi i za poslove, i za politiku i za ljubav.

Pretpostavljam, dragi moj bivši milioneru, da razumeš šta pričam: ti imaš grafikone, pomoćnike, prezentacije... ali ljudi žele rezultate.

Ljubav takođe želi rezultate, iako svi kažu da nije tako, da se čin voljenja opravdava samim sobom. Da li je tako?

Mogla bih da šetam Engleskim vrtom, u bundi koju mi je muž doneo iz Rusije, da posmatram jesen, osmehujem se ka nebu i kažem: „Volim, i to je dovoljno.“ Da li bi to bilo istina?

Naravno da ne bi. Volim, ali zauzvrat želim nešto konkretno - da se držimo za ruke, poljupce, strastven seks, san koji ćemo da delimo, mogućnost da stvorim porodicu, da vaspitam svoju decu, da ostarim uz voljenu osobu.

Potreban nam je jasan cilj za svaki korak koji činimo - objašnjava patetični lik koji sedi naspram mene s naizgled samouverenim osmehom.

Koliko vidim, ponovo sam skoro luda. Sve što čujem ili pročitam vezujem za svoje emotivno stanje, čak i dosadni intervju s ovim napornim čovekom. Mislím na to dvadeset četiri sata dnevno - dok idem ulicom, kuvam, trošim dragocene momente svog postojanja u slušanju stvari koje me, umesto da me zabave, guraju dublje u ambis u koji tonem.

Optimizam je zarazan...

Bivši magnat ne prestaje da priča, siguran da će moći da me ubedi, da ću ovo objaviti u novinama i da će tako započeti njegovo spasenje. Odlično je intervjuisati ovakve ljude. Dovoljno je da postavimo jedno pitanje i oni pričaju sat vremena. Za razliku od mojih razgovora s Kubancem, ovog puta ne obraćam pažnju ni na jednu jedinu reč.

Diktafon je uključen i na kraju ću ovaj monolog svesti na šesto reči, što je otprilike ravno četiri minuta razgovora.

Optimizam je zarazan, tvrdi on.

Da je tako, bilo bi dovoljno da odemo kod voljene osobe sa širokim osmehom, puni planova i ideja, i umešno predstavimo paket. Može li tako? Ne. Strah je zarazan, stalni užas da nikada nećemo naći nekoga ko će nas pratiti do kraja naših dana. I u ime tog straha u stanju smo da učinimo bilo šta, da prihvatimo pogrešnu osobu i ubedimo sebe da je prava, jedina, da nam ju je Bog stavio na put.

Ubrzo se traganje za sigurnošću pretvara u iskrenu ljubav, stvari postaju manje gorke i teške, i naša osećanja mogu biti smeštena u neku kutiju i sklonjena na dno ormana u našoj glavi, gde će zauvek ostati sakrivena i nevidljiva.

- Neki kažu da sam jedan od ljudi s najboljim vezama u svojoj zemlji. Poznajem druge poslovne ljude, političare, industrijalce. Ovo što se dešava s mojim preduzećima prolazno je. Uskoro ćete biti svedok mog povratka.

I ja sam osoba s dobrim vezama, poznajem istu vrstu ljudi koje on poznaje. Ali ne želim da pripremim svoj povratak. Želim samo civilizovan rasplet za jednu od ovih „veza“.

Jer stvari koje se završe nejasno uvek ostavljaju jedna otvorena vrata, neispitanu mogućnost, šansu da još uvek sve može ponovo biti kao nekada. Ne, nisam na to naviknuta, iako znam mnogo ljudi koji obožavaju takvu situaciju. Šta to radim? Poredim ekonomiju s ljubavlju? Pokušavam da uspostavim vezu između finansijskog i emotivnog sveta?

Nedelju dana nemam vesti od Jakoba. Nedelju dana je već prošlo od kada se moj odnos s mužem vratio u normalu,

posle one večeri pred kaminom. Da li ćemo nas dvoje uspeti da povratimo svoj brak?

Do proleća ove godine bila sam normalna osoba. Jednog dana sam otkrila da preko noći sve može da nestane i, umesto da odreagujem kao inteligentna osoba, uhvatila me je panika. To me je bacilo u inerciju. Apatiju. Nesposobnost da reagujem i da se promenim. I nakon mnogo neprospavanih noći, mnogo dana u kojima nisam mogla da nađem lepotu življenja, učinila sam upravo ono čega sam se najviše plašila: otišla sam u suprotnom pravcu, izazvala opasnost. Znam da nisam jedina, ljudi imaju tu sklonost ka samouništenju. Slučajno, ili zato što je život želeo da me iskuša, pronašla sam nekoga ko me je uhvatio za kosu - i bukvalno i figurativno - protresao me, skinuo prašinu koja je već bila počela da se skuplja i učinio da iznova prodišem. Sve potpuno lažno. Vrsta sreće koju verovatno pronalaze hemijski zavisnici kada se drogiraju. Pre ili kasnije efekat prođe i očaj postaje još veći.

Bivši magnat sada priča o novcu. Nisam ga pitala ništa o tome, ali on svejedno priča. Ima ogromnu potrebu da kaže da nije siromašan, da može da održi svoj stil života još mnogo decenija.

Ne mogu više da izdržim. Zahvaljujem se na intervjuu, isključujem diktafon i odlazim po svoj mantil.

- Da li ste slobodni večeras? Možemo da se nađemo na piću i završimo razgovor - predlaže.

Ne dešava mi se ovo prvi put. U stvari, skoro da mi se dešava po pravilu. Lepa sam i pametna - iako madam Kenig to ne želi da prizna - i već sam koristila svoj šarm da od određenih ljudi izvučem izjave koje inače ne bi dali novinarima, uvek uz upozorenje da mogu sve da objavim.

Ali muškarci... ah, muškarci! Učiniće sve da sakriju svoje slabosti i bilo koja osamnaestogodišnjakinja može da ih vrti oko prsta bez mnogo truda.

Zahvaljujem se na pozivu i kažem da već imam obaveze večeras. U iskušenju sam da ga pitam kako je njegova devojka reagovala na loše vesti o njemu i propasti njegove imperije. Ali pretpostavljam da to ne bi interesovalo moje novine.

Izlazim, prelazim ulicu i idem do Engleskog vrta, gde sam maločas zamišljala kako se šetam. Odlazim do jedne tradicionalne poslastičarnice na uglu Ulice 31. decembar. Sviđa mi se ime te ulice jer uvek podseća da će, pre ili kasnije, još jedna godina da se završi, i iznova ću davati velika obećanja za sledeću godinu.

Naručujem sladoled od pistaća s čokoladom. Šetam do mola, jedem sladoled i gledam simbol Ženeve, mlaz vode koji se uspinje ka nebu i stvara zavesu od kapljica ispred mene. Turisti prilaze i slikaju se, fotografije će im ispasti loše zbog svetla. Zar nije lakše kupiti razglednicu?

Posetila sam mnoge spomenike po svetu. Impozantni ljudi čije je ime već zaboravljeno, ali koji večno jašu svoje lepe konje. Žene koje pružaju krune ili sablje ka nebu, predstavljaju pobede kojih već više nema ni u školskim knjigama. Usamljena bezimena deca isklesana u kamenu, zauvek izgubljena nevinost u satima i danima dok su na silu morala da poziraju umetnicima koje je istorija takođe zaboravila.

Na kraju, uz vrlo malo izuzetaka, nisu statue te koje obeležavaju grad, već neočekivane stvari. Kada je Ajfel sagradio čelični toranj za jednu izložbu, nije ni sanjao da će se on pretvoriti u simbol Pariza - pored jednog Luvra,

Trijumfalne kapije, prelepih vrtova. Jedna jabuka predstavlja Njujork. Jedan ne toliko prometan most simbol je San Franciska. Drugi most, ovoga puta preko reke Težu, postao je razglednica Lisabona. Barselona kao svoj najprepoznatljiviji spomenik ima nedovršenu katedralu.

Tako je i sa Ženevom. Upravo u toj tački Lemansko jezero sreće se s rekam Ronom i izaziva veoma jaku struju. Da bi se iskoristila snaga vode (majstori smo u iskorišćavanju stvari) sagrađena je hidroelektrana, ali kada su radnici odlazili kući i zatvarali ventile, stvarao se ogroman pritisak i turbine bi eksplodirale.

Dok se jedan inženjer nije setio da se tu napravi fontana kroz koju bi izlazio višak vode.

S vremenom je nauka rešila problem i fontana je postala suvišna. Ali na referendumu su građani odlučili da je zadrže. Grad je već imao mnogo fontana a ova je bila usred jezera. Šta učiniti da postane vidljiva?

Tako je nastao pokretni spomenik. Instalirane su moćne pumpe i danas je to izuzetno jak mlaz, koji izbacuje petsto litara vode u sekundi, brzinom od dvesta kilometara na čas. Kažu, a i sama sam videla, da može da se vidi iz aviona, s deset hiljada metara visine. Nema posebno ime; zove se baš Jet d'Eau (vodeni mlaz), simbol grada - uprkos svim skulpturama ljudi na konjima, heroina, usamljene dece. Jednom sam pitala Deniz, švajcarsku naučnicu, šta misli o vodenom mlazu.

- Naše telo je skoro čitavo sazdano od vode, kroz koju prolaze električna pražnjenja koja prenose informacije. Jedna od tih informacija zove se ljubav i može uticati na bilo koji deo organizma. Ljubav se stalno menja. Mislim da

je simbol Ženeve najlepší spomenik ljubavi koji je ljudska umetnost stvorila, jer ni on nikada nije isti.

Uzimam mobilni i zovem Jakobov kabinet. Da, mogu da ga zovem direktno na lični broj, ali ne želim. Razgovaram s njegovim pomoćnikom i kažem mu da dolazim da ga vidim.

Pomoćnik me poznaje. Moli me da sačekam na liniji da bi mi potvrdio. Minut kasnije se javlja uz izvinjenje, raspored je pun, da li bi mi odgovarao neki termin početkom sledeće godine? Kažem mu da mi ne bi odgovarao, da moram odmah da ga vidim; hitno je.

„Hitno je“ ne otvara uvek mnoga vrata, ali u ovom slučaju sam sigurna da imam dobre šanse. Ovog puta čekam pomoćnika dva minuta. Pita da li to može da bude početkom sledeće nedelje. Kažem mu da ću biti tamo za dva-deset minuta.

Zahvaljujem se i prekidam vezu.

Jakob me moli da se odmah obučem - uostalom, njegov kabinet je javno mesto plaćeno državnim novcem, i ako me neko vidi, on može da završi u zatvoru. Pažljivo proučavam zidove prekrivene drvenim pločama u duborezu i lepe zidne slike na plafonu. I dalje ležim, potpuno gola, na kožnom kauču koji je vreme dosta istrošilo.

Sve je nervozniji. Obučen je u odelo i ima kravatu, nervozno gleda na sat. Vreme ručka je gotovo. Njegov lični sekretar se već vratio; diskretno je pokucao na vrata, čuo odgovor „na sastanku sam“ i više nije insistirao. Od onda je prošlo četrdeset minuta - i odnelo nekoliko termina s građanima i sastanaka koji se verovatno sada otkazuju.

Kada sam stigla, Jakob me je pozdravio s tri poljupca u obraz i pokazao mi, zvanično, na stolicu ispred njegovog

stola. Nije mi bila potrebna ženska intuicija da primetim koliko je uplašen. Koji je razlog ovog susreta? Zar ne razumem da mu je raspored prepun, jer će skupština uskoro na pauzu a mora da reši nekoliko važnih pitanja? Zar nisam pročitala poruku koju je poslao, u kojoj piše da je sada njegova žena sigurna da je među nama bilo nečega? Moramo da pustimo da prođe neko vreme, da se stvari slegnu, pre nego što ponovo počnemo da se viđamo. Naravno da ništa nisam priznao. Pravio sam se da sam potpuno šokiran tvojim insinujacijama. Rekao sam da mi je ponos povređen. Da mi je dosta njenog nepoverenja i da bilo koga može da pita za moje ponašanje. Zar nije ona sama rekla da je ljubomora znak inferiornosti? Uradio sam što sam mogao, a ona je samo odgovorila: 'Ne budi lud. Ne bunim se, samo kažem da sam shvatila zašto si u poslednje vreme bio toliko ljubazan i pristojan. Bio...'

Nisam mu dozvolila da završi. Ustala sam i uhvatila ga za kragnu. Mislio je da ću da ga ozledim. Ali umesto toga strasno sam ga i dugo poljubila. On nije reagovao jer je mislio da sam došla da napravim skandal. Ali nastavila sam da mu ljubim usta, vrat, dok sam mu odvezivala kravatu. Odgurnuo me je. Lupila sam mu šamar.

Samo da prvo zaključam vrata. I ti si meni nedostajala. Otišao je na drugu stranu lepo uređene kancelarije, s nameštajem iz XIX veka, okrenuo ključ i kada se vratio, bila sam već polugola - samo u gaćicama.

Dok sam mu strzala odeću, počeo je da mi sisa grudi. Zastenjala sam od zadovoljstva, zapušio mi je usta rukom, ali sam okrenula glavu u stranu i nastavila da tiho stenjem. I moja reputacija je u igri, kao što možeš da pretpostaviš. Ne brini.

Bio je to jedini trenutak kada smo zastali i kada sam nešto rekla. Odmah zatim sam kleknula i počela da mu pušim. Ponovo me je držao za glavu i diktirao ritam - brže, sve brže. Ali nisam htela da mi svrši u usta. Odgurnula sam ga, otišla do kožnog kauča i legla na njega s raširenim nogama. Sagnuo se i počeo da me liže. Kada sam doživela prvi orgazam, ugrizla sam se za ruku da ne bih vrištala. Talas zadovoljstva kao da nije imao kraja i ja sam sve jače grizla ruku. Onda sam ga pozvala po imenu, rekla mu da uđe u mene i radi šta god hoće. Ušao je u mene, zgrabio me za ramena i tresao kao divljak. Presavio mi je noge u kukovima da bi mogao da uđe još dublje. Ubrzavao je ritam, ali sam mu naredila da još ne svršava. Htela sam još i još i još. Prebacio me je na pod, postavio četvoronoške kao kuće, udario me i ponovo ušao u mene, dok sam ja nekontrolisano mrdala kukove. Po njegovom prigušenom stenjanju primetila sam da je blizu orgazma, da ne uspeva više da se kontroliše. Naglo sam se izvukla iz njegovih šaka, okrenula se i rekla mu da mi ponovo uđe i da me gleda u oči, i da mi govori prostakluge koje smo obožavali da govorimo jedno drugom svaki put kada smo vodili ljubav. Govorila sam mu najprostačkije stvari koje žena može da kaže muškarcu. On je tiho izgovarao moje ime i tražio da mu kažem da ga volim. Ali ja sam ga samo vređala i tražila da se prema meni ponaša kao prema kurvi, uličarki, da me iskoristi kao robinju, kao nekoga ko ne zaslužuje poštovanje. Čitavo telo mi se naježilo. Zadovoljstvo je naviralo u talasima. Ponovo sam svršila, i još jednom, dok se on kontrolisao da produži što je duže moguće. Naša tela su se silo-

vito sudarala i pravila tup zvuk, i njega više nije bilo briga da li neko čuje s druge strane vrata.

Gledajući ga netremice u oči i slušajući ga kako sa svakim pokretom ponavlja moje ime, shvatila sam da bi svršio, ali da nema prezervativ. Opet sam se izvukla i rekla mu da mi svrši na lice, na usta, i da mi kaže da me voli.

Uradio je baš kao što sam mu naredila, dok sam masturbirala i svršavala zajedno s njim. Zatim me je zagrlio, naslonio glavu na moje rame, očistio mi uglove usta prstima i ponovo počeo da govori, mnogo puta, da me voli i da sam mu mnogo nedostajala.

Ali sada traži da se obučem, a ja ne mrdam. Ponovo je lepo vaspitani dečak koga birači vole. Oseća da nešto nije u redu, ali ne zna da kaže šta tačno. Počinje da shvata da nisam došla samo zato što je fantastičan ljubavnik.

- Šta hoćeš?

Da stavim tačku. Da raskinem, ma koliko mi to slamalo srce i emotivno me rasturalo. Da te pogledam u oči i kažem da je gotovo. Nikad više.

Prošlu nedelju sam provela u skoro neizdrživoj patnji. Plakala sam suze koje nisam imala i gubila se u mislima u kojima sam videia sebe kako me odvođe u univerzitetski kampus, gde mu radi žena, kako me zatvaraju u tamošnju ludnicu. Mislila sam da sam doživela neuspeh u svemu, osim na poslu i kao majka. Svakog trenutka sam bila između života i smrti i maštala o svemu što sam mogla da proživim s njim, da smo još uvek mladi, da gledamo u budućnost, kao da je prvi put. Ali desio se trenutak kada sam shvatila da sam došla do granice očajja, nisam mogla da padnem dublje, a kada bih pogledala gore, videla bih samo jednu ruku kako se pruža ka meni: ruku mog muža.

On je verovatno posumnjao, ali je njegova ljubav bila jača. Pokušala sam da budem iskrena, da mu sve ispričam i skinem taj teret s leđa, ali nije bilo potrebe. Učinio je da vidim da će on, uprkos izborima koje budem pravila u životu, uvek biti pored mene i zato mi je breme bilo lakše. Shvatila sam da sebe optužujem i kažnjavam zbog stvari zbog kojih me on nikada ne bi ni optuživao ni osuđivao. Govorila sam sebi: „Nisam dostojna ovog čoveka, on ne zna ko sam ja.“

Ali zna on vrlo dobro. I to mi dozvoljava da povratim samopoštovanje i da ponovo zavolim sebe. Jer, ako jedan muškarac kao što je on, koji bi bez ikakvih problema mogao da nađe partnerku dan nakon rastanka, želi da bude pored mene uprkos svemu, to znači da nešto vredim; mnogo vredim.

Otkrila sam da mogu ponovo da spavam pored njega a da se ne osećam prljavo ili da mislim da sam ga izdala. Osetila sam se voljenom i smatrala sam da zaslužujem tu ljubav. Ustajem, skupljam svoju odeću i odlazim do privatnog kupatila. Zna da je to poslednji put da me vidi голу. Pred nama je dug put oporavka, nastavljam da govorim po povratku u kabinet:

Pretpostavljam da osećaš isto, ali sigurna sam da sve što Marian želi jeste da se ova avantura završi, da bi ponovo mogla da te zagrlila s istom ljubavlju i istom sigurnošću kao ranije.

Da, ali ona mi ništa ne govori. Shvatila je šta se dešava i još više se zatvorila. Nikada nije bila nežna, a sada liči na mašinu, posvećena je poslu više nego ikada. To je njeno bekstvo.

Nameštam suknju, obuvam cipele, vadim paketić iz tašne i stavljam mu ga na sto.

Šta je to?

Kokain.

Nisam znao da ti...

Ne treba ništa da zna, mislim se. Ne treba da zna dokle sam bila spremna da idem i da se borim za čoveka u koga sam mislila da sam očajnički zaljubljena. Strast i dalje postoji, ali plamen je iz dana u dan sve slabiji. Znam da će se na kraju ugasiti. Svaki raskid je bolan i tu bol mogu da osetim u svakoj ćeliji svog tela. Poslednji put ga vidim nasamo. Ponovo ćemo se sretati na zabavama i koktelima, na izborima i konferencijama za štampu, ali nikada više nećemo biti ovako kao što smo bili danas. Bilo je divno voditi ljubav ovako i završiti onako kako smo počeli: potpuno predati jedno drugom. Ja sam znala da je poslednji put; on nije, ali nije mogao ništa da kaže.

- Šta da radim s tim?

Baci. Koštao me je malo bogatstvo, ali baci ga. Tako ćeš me osloboditi zavisnosti.

Ne kažem mu o kojoj zavisnosti pričam. Ona ima ime: Jakob Kenig.

Smejem se njegovom iznenađenom izrazu lica. Opraštam se s tri poljupca u obraz i odlazim. U prijemnoj prostoriji se okrećem ka pomoćniku i mašem mu. On skreće pogled, pravi se da je zaokupljen gomilom papira i samo promumla pozdrav.

Kada sam već izašla na ulicu, zovem muža i kažem mu da bih novogodišnju noć radije provela kod kuće s decom.

Ako hoće da putuje, bolje da to uradimo za Božić.

Hoćemo da obiđemo još jedan krug pre večere?

Klimam glavom, ali se ne mrdam. Zurim u park ispred hotela i, iza njega, u Jungfrau, večno pod snegom, osvetljen popodnevnim suncem.

Ljudski mozak je fascinantna: zaboravimo miris dok ga ponovo ne osetimo, izbrišemo iz pamćenja glas dok ga ponovo ne čujemo, i čak i osećanja koja su delovala da su zauvek sahranjena mogu da se probude kada se vratimo na isto mesto.

Putujem kroz vreme, vraćam se u dane kada smo prvi put bili u Interlakenu. Tada smo odseli u jeftinom hotelu, šetali smo od jednog do drugog jezera nekoliko puta i svaki put se činilo da idemo drugačijim putem. Moj muž je hteo da trči suludi maraton koji uglavnom prolazi kroz planine.

Bila sam ponosna na njegov avanturistički duh, na želju da osvoji nemoguće, da uvek zahteva više od svog tela.

Nije bio jedini luđak koji je to želeo: dolazili su ljudi iz svih krajeva sveta, hoteli su bili prepuni, ljudi su se družili u mnogim barovima i restoranima malog mesta od pet hiljada stanovnika. Nemam predstavu kako je u Interlakenu u jesen, ali s mog prozora deluje praznije, udaljenije.

Ovog puta smo odseli u boljem hotelu. Imamo lep apartman. Na stolu je kartica u kojoj nam direktor želi dobrodošlicu uz flašu šampanjca koju smo već ispraznili. Zove me. Vraćam se u stvarnost i silazimo da se malo prošetamo po ulicama pre mraka.

Ako me bude pitao da li je sve u redu, lagaću jer ne želim da mu pokvarim radost. Ali istina je da mi rane u srcu ne zarastaju lako. On se priseća klupe na kojoj smo jednog jutra sedeli i pili kafu, kada nam je prišao strani par neo-hipika i tražio da im damo malo novca. Prošli smo ispred

nekoliko crkava, zvona zvone, on me ljubi i ja uzvraćam, činim sve da sakrijem svoje raspoloženje.

Ne držimo se za ruke zbog hladnoće - ne volim rukavice.

Ulazimo u jedan simpatičan bar i pijemo po par pića.

Odlazimo do železničke stanice. On kupuje suvenir koji je i onomad kupio - upaljač sa simbolom grada. U ono vreme je pušio i trčao maratone.

Danas ne puši i misli da mu je dah svakim danom sve kraći.

Uvek se zadiše kada brzo šetamo i, mada je pokušao da to sakrije, primetila sam da se umorio više nego obično kada smo trčali pored jezera u Nionu.

Telefon mi vibrira. Sto godina mi treba da ga pronađem u tašni. Kada sam ga najzad pronašla, osoba koja je zvala već je prekinula. Na ekranu telefona vidim da me je zvala ona prijateljica koja je bila u depresiji i koja je, zahvaljujući lekovima, danas ponovo srećna osoba.

Zovi je ako hoćeš, meni ne smeta.

Pitam zašto bih je zvala. Zar mu nije lepo u mom društvu?

Želi da ga prekidaju osobe koje nemaju pametnija posla u životu nego da satima pričaju telefonom o potpuno beznačajnim stvarima?

Sada se i on ljuti na mene. Možda je to od flaše šampanjca i par čaša akvavite koje smo upravo popili. Njegova ljutnja me smiruje i opušta: nalazim se pored ljudskog bića koje ima emocije i osećanja.

Kako je Interlaken čudan kad nema maratona, kažem.

Izgleda kao grad duhova.

Ovde nema skijaških staza.

Niti može da ih bude. Nalazimo se usred doline koja je s dve strane okružena ogromnim planinama i jezerima s krajeva.

On naručuje još dve čaše džina. Predlažem mu da promenimo bar, ali on je odlučan da se protiv hladnoće bori pićem. Odavno to nismo radili.

Znam da je prošlo deset godina, ali kada smo bili ovde bio sam mlad. Imao sam ambicije, voleo sam otvorene prostore i nisam se plašio nepoznatog. Zar sam se toliko promenio? Imaš samo trideset godina. Tebi je to matoro?

On ne odgovara. Ispija piće na eks i gleda uprazno. Više nije savršeni muž i, ma koliko čudno delovalo, to me raduje.

Izlazimo iz bara i vraćamo se ka hotelu. Usput prolazimo pored jednog lepog i šarmantnog restorana, ali već smo rezervisali sto na drugom mestu. Još uvek je rano - na tabli piše da služe večeru od 19 časova.

Hajde da popijemo još po jedan džin.

Ko je ovaj čovek pored mene? Zar je Interlaken probudio izgubljena sećanja i kutija užasa se otvorila?

Ne kažem ništa. Počinjem da se plašim.

Pitam da li da otkazemo rezervaciju u italijanskom restoranu i večeramo ovde.

Svejedno.

Svejedno? Zar sada on na svojoj koži oseća sve kroz šta sam prošla kada sam mislila da sam u depresiji?

Meni nije „svejedno“. Hoću da idem u restoran u kojem smo rezervisali sto. Tamo smo jedno drugom izjavili ljubav.

Ovo putovanje je bilo loša ideja. Voleo bih da se već sutra vratimo kući. Imao sam najbolju nameru: da ponovo doživim rađanje naše ljubavi. Ali da li je to moguće?

Naravno da nije. Odrasli smo ljudi. Sada živimo pod pritiskom koji ranije nije postojao. Moramo da obezbeđujemo

osnovne uslove za obrazovanje, zdravlje, ishranu.

Pokušavamo da se zabavimo vikendom jer tako svi rade i, pošto nemamo volju da izađemo iz kuće, mislimo da nešto nije u redu s nama.

Nikada nemam volju. Radije ostajem kod kuće da ne radim ništa.

I ja. Ali šta je s decom? Oni hoće nešto drugo. Ne možemo da ih ostavimo zaključane s njihovim kompjuterima. Suviše su mali za to. Onda se prisilimo da ih negde odvedemo, radimo iste stvari koje su naši roditelji radili s nama, i naše babe i dede s našim roditeljima. Normalan život. Mi smo emocionalno struktuirana porodica. Ako je jednom od nas potrebna pomoć, drugo je uvek spremno da učini sve što može.

Shvatam. Kao na primer da putuje u mesto puno uspomena. Još jedna čaša džina. Pre odgovora provodi neko vreme u tišini.

Upravo tako. Ali da li misliš da sećanja mogu da popune sadašnjost? Baš naprotiv: ona me dave. Otkrivam da više nisam ista osoba. Dok nisam došao ovamo i popio onaj šampanjac sve je bilo u redu. Sada shvatam da moj život nije ni blizu onoga o čemu sam sanjao kada sam prvi put posetio Interlaken.

A šta si sanjao?

Gluposti. Ali svejedno, bio je to moj san. I mogao sam da ga ostvarim.

Ali šta?

Da prodam sve što sam tada imao, kupim brod i oplovim svet s tobom. Moj otac bi bio besan što ne idem njegovim stopama, ali to ne bi bilo bitno. Putovali bismo od luke do luke, ponekad bismo nešto radili, da zaradimo da imamo za

dalje, i čim bismo skupili dovoljno novca razapeli bismo jedra. Bili bismo s ljudima koje nikada ranije nismo videli i otkrili mesta kojih nema u turističkim vodičima. Avantura. Moja jedina želja bila je a-van-tu-ra.

Naručuje još jednu čašu džina i eksira je brže nego što sam ga ikada videla da to čini. Prestajem da pijem jer mi je već pomalo muka; još ništa nismo jeli. Volela bih da mu kažem da bih bila najsrećnija žena na svetu da je on ostvario svoju želju. Ali bolje je da ćutim da se ne bi još gore osećao.

Onda ugledam svoje prvo dete.

Pa šta? Sigurno postoje milioni bračnih parova s decom koji rade upravo to o čemu on priča.

Razmišlja malo.

Ne bih rekao da se radi o milionima. Možda o hiljadama.

Pogled mu se menja; u njemu više nema agresivnosti, stigla je tuga.

Ima momenata kada stanemo i analiziramo sve: svoju prošlost i svoju sadašnjost. Šta smo naučili i koliko smo grešili. Uvek sam se plašio takvih trenutaka. Uspevam da ih zavaram tako što tvrdim da sam uvek pravio najbolje izbore, ali da je to zahtevalo i malo žrtvovanja s moje strane. Ništa strašno.

Predlažem da malo prošetamo. Oči mu postaju čudne, gube sjaj.

Udara pesnicom o sto. Žena za barom uplašeno gleda i ja naručujem još jedan džin za sebe. Ona odbija. Vreme je da zatvori bar jer uskoro počinje večera. I donosi račun.

Očekujem da će moj muž da reaguje. Ali on samo vadi novčanik i baca novčanicu na šank. Uzima me za ruku i izlazimo na hladnoću.

Plašim se da, ako budem mnogo mislio o svemu što sam mogao biti a nisam, mogu da padnem u mračnu rupu... Znam taj osećaj. Razgovarali smo o tome u restoranu, kada sam ti otvorila dušu.

Kao da me ne čuje.

-... tamo na dnu naići ću na glas koji će mi reći: ništa od ovoga nema smisla. Svemir postoji već milijardama godina, nastaviće da postoji i pošto ti umreš. Živimo u mikroskopskoj čestici ogromne misterije, i dalje nemamo odgovore na pitanja iz detinjstva: da li postoji život na drugim planetama? Ako je Bog dobar, zašto dozvoljava patnju i bol drugih? I slično. A što je još gore: vreme ne staje. Mnogo puta, bez očiglednog povoda, osećam ogroman strah.

Ponekad kada sam na poslu, u kolima, kada uspavljujem decu. Gledam ih s ljubavlju i strahom: šta li će biti s njima? Žive u zemlji koja nam daje sigurnost i mir, ali šta je s budućnošću?

Da, znam šta govoriš. Pretpostavljam da nismo jedini koji tako razmišljaju.

Onda vidim tebe kako pripremaš doručak ili večeru i ponekad pomislim da će za pedesetak godina ili manje jedno od nas dvoje spavati samo u krevetu i plakati svake noći zato što smo jednog dana bili srećni. Deca će biti daleko, odrasla. Ono od nas dvoje koje preživi biće bolesno i uvek će mu biti potrebna pomoć nepoznatih osoba.

Prestaje da govori i nastavljamo da hodamo u tišini.

Prolazimo pored table koja najavljuje proslavu dočeka Nove godine. Snažno je šutira. Par ljudi koji su tuda prolazili gledaju u njega.

Izvini. Nisam hteo da kažem sve ono. Doveo sam te ovamo da bi se bolje osećala, bez pritiska pod kojim živimo svakog dana. Piće je krivo.

Zapanjena sam.

Prolazimo pored grupe mladih koji živo razgovaraju među konzervama piva razbacanim na sve strane. Moj muž, obično ozbiljan i stidljiv čovek, približava im se i poziva ih da popiju još malo.

Deca ga uplašeno gledaju. Izvinjavam se, dajem im do znanja da smo oboje pijani i da bi svaka kap preko ovoga mogla izazvati katastrofu. Hvatam ga pod ruku i nastavljamo dalje.

Otkad nisam ovo radila! Uvek je on bio zaštitnik, onaj koji pomaže, onaj koji rešava probleme. Danas sam ja ta koja mora da pazi da se on ne oklizne i ne padne. Raspoloženje mu se ponovo promenilo, sada peva pesmu koju nikada nisam čula - možda je to neka pesma iz ovog kraja Švajcarske.

Kada smo se približili crkvi, zvona su se ponovo začula.

Ovo je dobar znak, kažem.

- Slušam zvona, ona mi pričaju o Bogu. Ali da li Bog sluša nas? Jedva smo prešli tridesetu i već ne nalazimo smisao u životu. Da nema dece, koji bi bio smisao svega ovoga?

Spremam se da odgovorim. Ali nemam odgovor. Stižemo u restoran u kojem smo prvi put izjavili ljubav jedno drugom i večeramo u depresivnoj atmosferi, uz sveće, u jednom od najlepših i najskupljih mesta u Švajcarskoj.

Napolju je već dan u trenutku kada se budim. Spavala sam, ništa nisam sanjala i nisam se budila u gluvo doba.

Gledam na sat: devet je.

Moj muž i dalje spava. Odlazim u kupatilo, perem zube, naručujem doručak za nas dvoje. Oblačim bademantil i odlazim do prozora da mi prođe vreme dok ne donesu doručak.

Kada sam pogledala kroz prozor, videla sam nebo puno paraglajdera! Sletali su u park ispred hotela. Početnici su, većina nije sama, već lete s instruktorom koji upravlja. Kako mogu da budu tako ludi? Zar smo došli do tačke u kojoj je rizikovanje života jedino što nas oslobađa od dosade?

Još jedan paraglajder sleće. I još jedan. Prijatelji sve snimaju, smeju se radosni. Pretpostavljam kakav je pogled odozgo jer su planine koje nas okružuju veoma, veoma visoke.

Iako zavidim svakome od ovih ljudi koji sleću, nikada ne bih imala hrabrosti da skočim.

Čuje se sobno zvonce. Konobar ulazi sa srebrnim poslužavnikom, vazom u kojoj je ruža, kafom (za mog muža), čajem (za mene), kroasanima, vrelim tostom, ražanim hlebom, raznim džemovima, jajima, sokom od pomorandže, lokalnim novinama i svim ostalim što nas čini srećnim.

Budim ga poljupcem. Ne pamtim kada sam to poslednji put učinila. On se trgne, ali se odmah zatim nasmeje. Sedamo za sto i uživamo u svemu što nam je posluženo. Malo pričamo i o sinoćnom opijanju.

Mislim da mi je to bilo potrebno. Ali nemoj ozbiljno da shvataš ono što sam rekao. Kada balon pukne, uplaši sve, ali ipak je to samo balon. Nikome ne bude ništa.

Osećam želju da kažem da sam se vrlo dobro osećala kada sam otkrila sve njegove slabosti, ali samo se smeškam i nastavljam da jedem svoj kroasan.

I on primećuje paraglajdere. Oči mu se cakle. Oblačimo se i silazimo da iskoristimo jutro.

Odlazimo pravo na recepciju. Kaže da odlazimo danas, traži da nam spuste kofere i plaća račun.

Jesi li siguran? Zar ne možemo da ostanemo do sutra ujutru?

Siguran sam. Ono sinoć mi je bilo dovoljno da uvidim da je nemoguće vratiti vreme.

Idemo ka vratima kroz dugačak hodnik sa staklenim krovom. Pročitala sam u jednoj brošuri da je ovde nekada bila ulica; sada su spojili dve zgrade koje su bile jedna preko puta druge. Koliko vidim, turizam ovde cveta, uprkos tome što nema staza za skijanje.

Međutim, umesto da prođemo kroz vrata, on odlazi levo i obraća se konsijeržu.

Kako možemo da skočimo?

Možemo? Meni ne pada na pamet da skačem.

Konsijerž mu daje letak. Tu sve piše.

A kako se stiže tamo gore?

Konsijerž objašnjava da ne moramo o tome da brinemo jer je put komplikovan. Dovoljno je da zakažemo vreme i oni će doći po nas u hotel.

Zar to nije opasno? Skočiti u prazno između dva planinska venca, prvi put u životu? Ko stoji iza čitave te priče? Da li postoji neka vrsta državne kontrole instruktora i njihove opreme?

Draga gospođo, radim ovde deset godina. Skočim barem jednom godišnje. Nikada nisam video nijednu nezgodu.

Smeška se. Sigurno je ovu frazu ponovio hiljadu puta u tih deset godina.

Idemo?

Molim? Zašto ne ideš sam?

Naravno da mogu da idem sam. Ti me sačekaj ovde dole s foto-aparatom. Ali moram i hoću da imam to iskustvo u životu. Uvek me je to plašilo. Baš juče smo pričali o trenutku kada sve uđe u kolotečinu i više ne iskušavamo svoje granice. Meni je jučerašnje večer bilo vrlo tužno.

Znam. On moli konsijerža da zakaže neko vreme.

Hoćete sada, pre podne, ili posle podne, kada ćete moći da vidite odsjaj zalaska sunca na snegu?

Sada, odgovaram.

Ali da li će biti jedna ili dve osobe?

Dve, ako ćemo sada. Ako ne budem imala priliku da mnogo razmišljam o onome što radim. Ako ne budem imala vremena da otvorim kutijicu iz koje će da izađu demoni od kojih ću se uplašiti - strah od visine, od nepoznatog, od smrti, od života, od graničnih osećanja.

Sada ili nikada.

U ponudi su letovi od dvadeset minuta, pola sata i sat.

Ima li od deset minuta? Nema.

Da li želite da skočite sa 1.350 ili sa 1.800 metara? Već počinjem da odustajem. Nisu mi bile potrebne sve te informacije. Naravno da hoću da skočim sa što manje visine.

Ljubavi, tu nema nikakve razlike. Siguran sam da se ništa neće desiti, ali i da se desi, opasnost je ista. Pad s dvadeset jednog metra, što je ravno sedmom spratu neke zgrade, imao bi iste posledice.

Konsijerž se smeje. Ja se smejem da sakrijem svoja osećanja. Kako sam mogla biti naivna da pomislim da nekih bednih petsto metara mogu da naprave razliku? Konsijerž poziva nekog telefonom i razgovara.

Slobodnih mesta ima samo za skokove s 1.350 metara.

Olakšanje koje osećam u ovom trenutku gluplje je od straha koji sam maločas osetila. Uh, odlično! Kola će doći pred hotel za deset minuta.

Nalazim se pred ambisom sa svojim mužem i još petoro ili šestoro ljudi dok čekam da stignem na red. Usput sam razmišljala o deci i mogućnosti da ostanu bez roditelja...

Onda sam se setila da nećemo zajedno skočiti.

Obukli smo posebnu termo-odeću i stavili kacige. Čemu kaciga? Da bih mogla da klizim više od hiljadu metara do dna litice s netaknutom lobanjom, ako udarimo u neku stenu?

- Kaciga je obavezna.

Odlično. Stavljam kacigu - istu onakvu kakvu koriste biciklisti na ulicama Ženeve. Nema ničeg glupljeg, ali neću da se svađam.

Gledam napred: između nas i ambisa ima još jedna nizbrdica prekrivena snegom. Mogu da prekinem let u prvoj sekundi, spustimo se tamo i popnemo se peške.

Nisam primorana da idem do kraja.

Nikada se nisam plašila aviona. Uvek su bili deo mog života. Ali stvar je u tome da kada smo tamo unutra ne pada nam na pamet da je to potpuno isto kao da skačemo s paraglajderom. Jedina razlika je što metalna čaura služi kao štit i daje nam osećaj da smo zaštićeni. Samo to.

Samo to? Prema mom skromnom poznavanju zakona aerodinamike, mislim da je tako.

Moram da ubedim sebe. Treba mi bolji argument.

Bolji je ovaj: avion je napravljen od metala. Veoma je težak. I prenosi kofere, ljude, opremu, tone eksplozivnog goriva. Paraglajder je lagan, spušta se s vetrom, podleže zakonima prirode, kao list koji pada s drveta. Ima mnogo više smisla.

Hoćeš ti prva da skočiš?

Da, hoću. Jer, ako mi se nešto desi, umećeš da se brineš o našoj deci. Osim toga, osećaćeš grižu savesti do kraja života zato što si predložio ovu ludost. Biću pamćena kao neumorna partnerka, ona koja je uvek uz muža i u tuzi i u radosti, u avanturi i svakodnevicu.

Spremni smo, gospođo.

Šta, ti si instruktor? Da nisi isuviše mlad za to? Više bih volela da letim s tvojim šefom, uostalom, prvi mi je put. Skačem odavde od kada sam stekao pravo, sa šesnaest godina. Nisam skakao samo ovde, već na raznim mestima po svetu, već pet godina. Ne brinite se, gospođo.

Njegov arogantni ton me nervira. Stariji ljudi i njihovi strahovi zaslužuju poštovanje. Osim toga, verovatno svima priča istu priču.

Setite se uputstava. I, kada počnemo da trčimo, nemojte stajati. Pustite da ja radim sve ostalo.

Uputstva. Kao da su nam sve objasnili, a u stvari imali su strpljenja samo da nam objasne da se rizik sastoji upravo u odustajanju na pola puta. I da, kada stignemo na zemlju, treba da nastavimo da hodamo dok ne osetimo da su nam noge čvrsto na zemlji.

Moj san: noge na zemlji. Odlazim do muža i molim ga da poslednji skoči, tako će imati vremena da vidi šta se desilo sa mnom.

- Hoćete da ponesete kameru? - pita instruktor.
Foto-aparat može da se zakači na jednu aluminijumsku šipku dugačku šezdesetak santimetara. Ne, ne želim. Kao prvo, ne radim ovo da bih pokazala drugima. Drugo, ako uspem da savladam paniku, više ću se brinuti o snimanju nego što ću uživati u pogledu. Naučila sam to od svog oca, kada sam još bila tinejdžerka: odlazili smo u šetnju po Materhornu i ja sam svakog časa zastajala da fotografišem. Dok se on nije iznervirao: „Da li stvarno misliš da sva ova lepota i veličanstvenost mogu da stanu u kvadratić filma? Snimi stvari u srce. To je važnije nego da pokušaš da pokažeš ljudima gde si bila.”

Čovek s kojim ću leteti, s visine mudrosti svoje dvadeset jedne godine, počinje da kači konopce za moje telo pomoću velikih aluminijumskih šnala. Sedište je povezano s paraglajderom; ja idem napred, on iza. Još uvek mogu da odustanem, ali ovo već više nisam ja. Potpuno sam obamrla.

Nameštamo se dok dvadesetjednogodišnji veteran i šef grupe razmenjuju utiske o vetru.

I on se kači za sedište. Osećam njegov dah na vratu. Gledam unazad i ne sviđa mi se ono što vidim: niz raznobojnih tkanina rasprostrtih na belom snegu, i ljudi vezani za njih. Tamo na kraju je moj muž, takode s biciklističkom kacigom na glavi. Pretpostavljam da nije imao izbora i da će verovatno skočiti nekoliko minuta posle mene.

Spremni smo. Počnite da trčite.

Ne mrdam se.

Hajde, počnite da trčite.

Objašnjavam mu da ne želim da letim levo-desno po vazduhu. Hajde da lepo lagano sletimo. Pet minuta leta mi je sasvim dovoljno.

Reći ćete mi to za vreme leta. Ali, molim vas, drugi čekaju. Moramo sada da skočimo.

Pošto više nemam sopstvenu volju, sledim naređenja.

Počinjem da trčim u pravcu bezdna.

Brže.

Ubrzavam, moje termo-čizme razbacuju sneg na sve strane.

U stvari to ne trčim ja, već mašina koja ispunjava usmena naređenja. Počinjem da vrištim - ne od straha ili uzbuđenja, već instinktivno. Ponovo sam pećinska žena, kao što reče Kubanac. Plašimo se paukova, insekata i vrištimo u ovakvim situacijama. Uvek vrištimo.

Odjednom gubim tlo pod nogama, svom snagom se držim za konopce koji me vezuju za sedište i prestajem da vrištim. Instruktor nastavlja da trči još koji sekund i odmah zatim već više ne idemo pravom linijom.

Vetar kontroliše naš život.

Tokom prvog minuta ne otvaram oči - tako nemam osećaj visine, planina, opasnosti. Pokušavam da zamislim da sam kod kuće, u kuhinji, pričam deci priču s ovog putovanja; možda o gradu, možda o hotelskoj sobi. Ne mogu da im kažem da im je tata pio toliko da se srušio na pod kada smo se spremali da legnemo. Ne mogu da kažem da sam se usudila da letim jer će i oni hteti isto. Ili još gore: mogu da probaju da lete sami s prvog sprata naše kuće.

Tada shvatam svoju glupost: zašto bih ovde držala zatvorene oči? Niko me nije naterao da skočim. „Ovde sam godinama i nikada nisam video nijednu nezgodu", rekao je konsijerž.

Otvaram oči.

Ono što vidim, što osećam jeste nešto što nikada neću moći da precizno opišem. Tamo dole je dolina koja spaja dva jezera, s gradićem u sredini. Letim, slobodna u prostoru, bez ikakvog zvuka - jer sledimo vetar, plovimo ukруг.

Planine koje nas okružuju više ne deluju ni visoke niti opasne, već kao prijateljice obučene u belo na kojima se presijavaju sunčevi zraci.

Ruke mi se opuštaju, puštam konopce i širim ruke, kao da sam ptica. Čovek iza mene je verovatno shvatio da sam druga osoba i, umesto da nastavi da nas spušta, počinje da se penje pomoću nevidljivih struja toplog vazduha u atmosferi koja je delovala kao da je homogena.

Ispred nas je orao koji plovi istim okeanom, koji svojim krilima bez napora kontroliše svoj misteriozni let. Kuda je krenuo? Da li se samo zabavlja, uživa u životu i lepoti krajolika?

Izgleda da telepatski komuniciram s orlom. Instruktor ga sledi, on nam je vodič. Pokazuje nam kuda da prođemo da bismo se sve više peli ka nebu - leteći zauvek.

Osećam isto što i onog dana u Nionu, kada sam zamišljala sebe kako trčim dokle god telo može da izdrži.

A orao mi kaže: „Dođi. Ti si nebo i zemlja; vetar i oblaci; sneg i jezera.”

Čini mi se kao da sam u majčinoj utrobi, potpuno sigurna i zaštićena, iskušavam stvari prvi put. Uskoro ću se roditi, pretvoriti se ponovo u ljudsko biće koje na dve noge hoda po licu zemaljskom. Međutim, ovog trenutka sve što činim jeste da sam u ovoj utrobi u kojoj ne pružam nikakav otpor, puštam da budem odnesena kuda god.

Slobodna sam.

Da, slobodna sam. I orao ima pravo, ja sam planine i jezera. Nemam ni prošlost, ni sadašnjost, ni budućnost. Upoznajem ono što ljudi zovu „večnost“.

Na trenutak pomišljam: da li svi koji ovako skoče imaju isti osećaj? Ali kakve to veze ima? Neću da mislim na druge. Plutam po večnosti. Priroda razgovara sa mnom kao da sam joj omiljeno dete. Planina mi kaže: „Imaš moju snagu.“ Jezera mi kažu: „Imaš moj mir i moju smirenost.“ Sunce savetuje: „Sijaj kao ja, dozvoli sebi da prevaziđeš sebe. Slušaj.“

Tada počinjem da u sebi čujem glasove koji su toliko dugo bili gušeni ponavljanim mislima, samoćom, noćnim strahovima, strahom od promene i strahom da će sve ostati isto. Što se više penjemo, više se udaljavam od sebe. Nalazim se u drugom svetu gde se stvari savršeno uklapaju. Daleko od života prepunog obaveza koje treba izvršiti, nemogućih želja, patnje i zadovoljstva. Nemam ništa i jesam sve.

Orao kreće ka dolini. Raširenih ruku imitiram pokrete njegovih krila. Kada bi sada neko mogao da me vidi, ne bi otkrio ko sam jer sam svetlost, prostor i vreme. Nalazim se u drugom svetu.

A orao mi kaže: „Ovo je večnost“

U večnosti ne postojimo; naprosto smo alatka Ruke koja je stvorila planine, sneg, jezera i sunce. Vratila sam se kroz vreme i prostor u trenutak kada se sve stvara i zvezde putuju u različitim pravcima. Hoću da služim toj Ruci. Više ideja se javlja i nestaje a da ne utiču na ono što osećam. Moj um je napustio telo i pomešao se s prirodom. Ah, kakva šteta što ćemo orao i ja stići u park ispred hotela. Ali kakvog značaja ima ono što će se desiti u budućnosti?

Nalazim se ovde, u ovoj majčinoj utrobi sačinjenoj od svega i ni od čega.

Moje srce popunjava svaki ugao univerzuma. Pokušavam da sve ovo objasnim sebi rečima, pokušavam da nekako zapamtim kako se sada osećam, ali uskoro te misli nestaju i praznina iznova ispunjava sve.

Moje srce!

Ranije sam videla ogromni univerzum oko sebe; a sada univerzum izgleda kao mala tačka u mom srcu, koja se proširila u beskraj, kao kosmos. Oruđe. Blagoslov. Moj um se trudi da zadrži kontrolu i objasni barem nešto od onoga što osećam, ali moć je jača.

Moć. Osećaj Večnosti daje mi tajanstveni osećaj moći. Mogu sve, čak i da prekinem patnju sveta. Letim i razgovaram s anđelima, čujem glasove i otkrovenja koja će uskoro biti zaboravljena, ali koja su u ovom trenutku toliko stvarna koliko i orao ispred mene. Nikada neću biti u stanju da objasnim ono što osećam, ni samoj sebi, ali zašto bi to uopšte bilo bitno? To je budućnost, a tamo još nisam stigla, u sadašnjosti sam.

Razum nestaje i zahvalna sam zbog toga. Klanjam se svom ogromnom srcu, punom svetlosti i moći, koje može da primi sve što se desilo i što će se desiti od danas do kraja vremena.

Prvi put mi do ušiju dopire neki zvuk: lavež pasa. Približavamo se tlu i stvarnost počinje da se vraća. Uskoro ću gaziti po planeti na kojoj živim, ali isprobala sam sve planete i sva sunca svojim srcem koje je bilo veće od svega. Hoću da ostanem u ovom stanju, ali misli se vraćaju. Vidim naš hotel s desne strane. Jezera su se već sakrila iza šumaraka i valovitog terena.

Bože, zar ne mogu da ostanem ovako zauvek?

„Ne možeš“, kaže orao koji nas je doveo do parka, u koji ćemo sleteti za nekoliko trenutaka, i sada se oprašta jer je pronašao novu struju toplog vazduha, ponovo se penje bez ikakvog napora, bez mahanja krilima, samo kontrolišući vetar svojim perjem. „Ako ostaneš ovakva zauvek, nećeš moći da živiš u svetu“, kaže mi.

Pa šta? Počinjem da razgovaram s orlom, ali vidim da to radim razumno, da pokušavam da nađem argumente. Kako ću moći da živim u svetu sada kada sam doživela ono što sam doživela u Večnosti?

„Nađi načina“, odgovara orao, ali sada ga već jedva čujem. I onda se udaljava iz mog života - zauvek.

Instruktor nešto mrmlja - podseća me da treba da nastavim da trčim u trenutku kada mi noge dotaknu tlo.

Pred sobom vidim travu. Ono za čim sam ranije toliko žudela - da dotaknem čvrsto tlo - sada postaje kraj nečega.

Čega tačno?

Stopala mi dotiču zemlju. Trčim malo i ubrzo instruktor kontroliše paraglajder. Gleda me. Ja zurim u nebo. Vidim samo druge raznobojne paraglajdere kako se približavaju mestu gde se nalazim.

Shvatam da plačem.

Da li ste dobro?

Shvatam da, čak i da ponovo skočim, neću osetiti isto.

Da li je s vama sve u redu?

Klimam glavom. Ne znam da li shvata šta sam proživela.

Da, on razume. Kaže da jednom godišnje leti s nekim ko ima istu reakciju kao ja.

Kada pitam šta je, nisu sposobni da mi objasne. S mojim prijateljima se dešava isto: neke osobe kao da uđu u stanje šoka i povrate se tek kada ponovo dotaknu zemlju.

Upravo je obratno. Ali nisam raspoložena da bilo šta objašnjavam.

Zahvaljujem mu se na „utešnim“ rečima. Volela bih da mu kažem da ne želim da se ovo što sam gore osetila ikada završi. Ali otkrivam da već jeste, i nemam nikakvu obavezu da objašnjavam bilo šta bilo kome. Udaljavam se i idem da sednem na jednu od klupa u parku da sačekam muža.

Ne uspevam da prestanem da plačem. On sleće, prilazi mi sa širokim osmehom na licu, kaže da je iskustvo bilo fantastično. Ne prestajem da plačem. Grli me, kaže da je prošlo, da nije trebalo da teram sebe da radim nešto što nisam želela.

Ma nije to, odgovaram. Pusti me na miru, molim te. Uskoro ću biti dobro.

Neko iz ekipe za podršku dolazi da uzme termo-odela i specijalnu obuću i donese nam naše kapute. Sve radim automatski, ali svaki pokret me vraća u drugačiji svet, onaj koji nazivamo „stvarnim“ i u kojem nikako ne želim da budem.

Međutim, izbora nemam. Jedino što mogu da uradim jeste da zamolim muža da me ostavi da budem malo sama. On me pita da li hoću da uđemo u hotel jer je hladno. Ne, ovde mi je dobro.

Ostajem tu nekih pola sata, plačem. Blažene suze koje mi ispiraju dušu. Najzad shvatam da je vreme da se potpuno vratim u svet.

Ustajem, odlazim u hotel, uzimamo kola i moj muž vozi nazad u Ženevu. Radio je uključen - tako niko nije oba-

vezan da priča. Postepeno počinjem da osećam stravičnu glavobolju, ali znam šta je to: krv je ponovo počela da teče u delovima koji su bih blokirani doživljajima koji sada blede. Bol prati trenutak oslobađanja, ali uvek je bilo tako. On ne mora da objašnjava ono što je sinoć pričao. Ja ne moram da objašnjavam šta sam danas osetila.

Svet je savršen.

Samo sat vremena deli nas od kraja godine. Gradske vlasti su rešile da ozbiljno skrešu budžet za tradicionalni doček Nove godine u Ženevi, tako da ćemo imati kraći vatromet. Drago mi je zbog toga jer čitavog života gledam vatromet i on više u meni ne izaziva emocije iz detinjstva.

Ne mogu da kažem da mi neće nedostajati ovih 365 dana. Bilo je mnogo vetra, sevale su munje, more zamalo da mi prevrne čamac, ali na kraju sam uspela da preplovim okean i stignem do čvrstog tla.

Čvrstog tla? Ne, nijedna veza ne sme da teži tome. Ono što ubija odnos između dve osobe jeste upravo nedostatak izazova, osećaj da više ništa nije novost. Moramo da nastavimo da budemo iznenađenje jedno za drugo.

Sve počinje velikim slavljem. Prijatelji se skupe, matičar izgovara niz stvari koje je ponovio na stotinama venčanja koja je obavio, kao na primer da se kuća gradi na kamenu, a ne na pesku, zvanice bacaju pirinač na nas. Mlada baca bidermajer, neudate žene joj potajno zavide; udate znaju da kreće putem o kojem se ne čita u bajkama.

I onda stvarnost postepeno počinje da se uspostavlja, ali je ne prihvatamo. Želimo da naš partner ostane potpuno ista osoba kao ona kojoj smo rekli „da“ ispred oltara i s kojom smo razmenili burme. Kao da možemo da zaustavimo vreme.

Ne možemo. Ne smemo. Mudrost i iskustvo ne menjaju čoveka. Vreme ne menja čoveka. Jedina stvar koja nas menja jeste ljubav. Dok sam bila u vazduhu, shvatila sam da je moja ljubav prema životu, prema univerzumu, moćnija od svega.

Sećam se jedne propovedi koju je nepoznati mladi sveštenik napisao u XIX veku i u kojoj analizira poslanicu Svetog Pavla Korinćanima i različite oblike u kojima se ljubav, kako raste, objavljuje. On nam kaže da su mnogi duhovni tekstovi koje danas vidimo upućeni samo jednom čovekovom delu.

Nude Mir, ali ne govore o Životu. Raspravljaju o Veri, ali zaboravljaju Ljubav. Pričaju o Pravdi, a ne spominju Otkrovenje, kao ono koje sam doživela kada sam skočila u bezdno Interlakena i zahvaljujući kome sam izašla iz crne rupe koju sam sama bila iskopala u svojoj duši.

Neka mi uvek bude jasno da samo Istinska Ljubav može da se nosi s bilo kojom drugom ljubavlju ovog sveta. Kada sve predamo, nemamo više šta da izgubimo. Tada nestaju strah, ljubomora, dosada i jednoličnost, a ostaje samo svetlost praznine koja nas ne plaši, već nas približava jedno drugom. Svetlost koja se stalno menja i upravo to je čini lepom, punom iznenađenja - ne baš uvek kada ih očekujemo, ali onih s kojima uspevamo da živimo.

Voleti u izobilju znači živeti u izobilju.

Voleti zauvek znači živeti zauvek. Večni život je nerazdvojiv od ljubavi.

Zašto želimo da živimo zauvek? Zato što želimo da preživimo još jedan dan s osobom koja je uz nas. Zato što želimo da i dalje budemo s nekim ko zaslužuje našu ljubav, i ko zna da nas voli onako kako mislimo da zaslužujemo.

Jer živeti znači voleti.

Čak i ljubav prema kućnom ljubimcu - prema psu, na primer - može da opravda život jednog ljudskog bića. Ako ono nema tu vezu ljubavi sa životom, nestaje i bilo koji razlog da nastavi da živi.

Krenimo prvo u potragu za Ljubavlju, a sve ostalo će doći samo.

U ovih deset godina braka uživala sam u skoro svim zadovoljstvima koja žena može da ima, i istrpela stvari koje nisam zaslužila. Uprkos tome, kada pogledam unazad, ima samo malo trenutaka - obično veoma kratkih - koji bi mogli da se nazovu bednom imitacijom onoga što smatram Istinskom Ljubavlju: kada su mi se rodila deca, kada sam s mužem, držeći se s njim za ruke, sedela i posmatrala Alpe, ili ogromni mlaz vode na Lemanskom jezeru. Ali upravo taj mali broj trenutaka opravdava moje postojanje, jer oni mi daju snage da idem dalje i osvetljavaju moje dane - ma koliko ja pokušavala da ih zamračim.

Odlazim do prozora i posmatram grad. Sneg koji su najavili nije pao. Ipak, čini mi se da je ovo jedan od najromantičnijih dočeka u mom životu, jer sam umirala i Ljubav me je digla iz mrtvih. Ljubav, jedina stvar koja će ostati kada ljudski rod sam sebe uništi.

Ljubav. Oči mi se pune radošću i suzama. Niko ne može naterati sebe da voli, a još manje nekog drugog. Sve što može da se uradi jeste da se Ljubav posmatra, da se zaljubi u nju, i da se ona imitira.

Ne postoji nijedan drugi način da se voli i u tome nema nikakve misterije. Volimo druge, volimo sebe, volimo svoje neprijatelje i to će učiniti da nam nikada ništa ne zafali u životu. Mogu da uključim televizor i vidim šta se

dešava u svetu, jer, ako u svakoj od tragedija koje se dešavaju postoji imalo ljubavi, na putu smo spasenja. Jer Ljubav stvara još Ljubavi.

Onaj ko ume da voli, voli Istinu, raduje se Istini, ne plaši je se, jer pre ili kasnije ona spasava sve. On traži Istinu čistog uma, ponizno, bez predrasuda ili netrpeljivosti - i na kraju bude zadovoljan onim što je pronašao.

Možda reč iskrenost nije najbolja da se objasni ova osobina ljubavi, ali ne uspevam da pronađem nijednu drugu. Ne govorim o iskrenosti koja ponižava bližnjeg; Istinska Ljubav se ne sastoji od izlaganja svojih slabosti drugima, već od nepostojanja straha da se one pokažu kada nam je potrebna pomoć i radovanja kada uvidimo da su stvari bolje nego što su drugi rekli.

S nežnošću pomišljam na Jakoba i Marian. Nehotice su me vratili mužu i porodici. Nadam se da su srećni ove poslednje noći u godini. Da ih je sve što se desilo približilo još više.

Da li ja to pokušavam da opravdam svoju preljubu? Ne. Tragala sam za Istinom i pronašla je. Volela bih da tako bude svima koji su imali isto iskustvo.

Znati bolje voleti.

Ovo bi trebalo da bude naš cilj u životu: naučiti voleti. Život nam nudi hiljade prilika da naučimo. Svaki muškarac i svaka žena, svakog dana svog života, uvek imaju dobru priliku da se predaju Ljubavi. Život nije dugačak odmor, već stalno učenje.

A najvažnija lekcija je naučiti voleti.

Voleti sve bolje. Jer će nestati jezici, proročanstva, države, čvrsta Helvetska Konfederacija, Ženeva i ulica u kojoj

živim, ulične svjetiljke, kuća u kojoj se sada nalazim, nameštaj... i moje telo će nestati.

Ali jedna stvar će zauvek ostati ubeležena u duši univerzuma: moja ljubav. Uprkos greškama, odlukama zbog kojih su drugi patili, trenucima u kojima sam i sama mislila da ona ne postoji.

Udaljavam se od prozora, pozivam decu i muža. Kažem da - kako je običaj - treba da se popnemo na kauč ispred kamina i da, u ponoć, zakoračimo na pod desnom nogom. Ljubavi, pada sneg!

Trčim ponovo ka prozoru, gledam u svetlost jedne od bandera. Da, pada sneg! Kako to nisam ranije primetila? Da li možemo napolje? - pita jedno od dece.

Još ne. Prvo ćemo da se popnemo na kauč, pojedemo dvanaest zrna grožđa i sačuvamo košpice da nam donesu uspeh tokom čitave godine, da činimo sve što smo naučili od naših predaka.

Posle ćemo izaći da slavimo život. Sigurna sam da će nova godina biti odlična.

U Ženevi, 30. novembra 2013. godine

O piscu

Paulo Koeljo se smatra najuticajnijim savremenim piscem. Njegova dela prodana su širom sveta u tiražu od preko 165 miliona primeraka, objavljena u 170 zemalja i prevedena na preko 80 jezika.

Rođen u Rio de Žaneiru (Brazil) 1947. godine, Paulo Koeljo je autor nekoliko naslova koji spadaju u najčitanije knjige našeg vremena. Među njima su Dnevnik jednog čarobnjaka i Alhemičar koji su ga i učinili svetski poznatim. Naravno, Paulo Koeljo je napisao i mnoge druge knjige koje su dirnule srca ljudi širom sveta - Brida, Veronika je odlučila da umre, Jedanaest minuta, Alef ili Rukopis otkriven u Akri.

Dobitnik je brojnih prestižnih međunarodnih priznanja. Izabran je za člana Brazilske književne akademije 2002. godine, a od 2007. godine je ambasador mira Ujedinjenih nacija. Godine 2009. dodeljeno mu je priznanje Ginisove knjige rekorda za najveći broj prevoda (53) jednog romana (Alhemičar). Takođe, on je i autor koga prati najviše ljudi na društvenim mrežama.